

සැප සදායා සිත් පුබුදු තෙරේවා...!

පුජ්‍ය නාවලපිටියේ අරියවංශ ස්වාමීන් වහන්සේ

සැප සදනා සිත්
පුබුදු තෙරේවා...!

කර්තෘගේ වෙනත් කෘති

දිව් මඟ පහන් කරන භාවනා	2014
ජරා මරණ දුකින් මිදෙමු	2017
තෙරුවන් වන්දනාව	2017

සැප සදනා සිත් පුඩු කෙරේවා...!

පූජ්‍ය නාවලපිටියේ අරියවංශ ස්වාමීන් වහන්සේ

කර්තෘ ප්‍රකාශනයකි.

ප්‍රථම මුද්‍රණය - 2021 අප්‍රේල්

සැප සදනා සිත් පුබුදු කෙරේවා....!
පූජ්‍ය නාවලපිටියේ අරියවංශ ස්වාමීන් වහන්සේ

ISBN 978-624-97745-0-6

Copyright © 2021 Rev. Nawalapitiye Ariyawansa Thero
All Rights Reserved.

දම්සයුර ආරණ්‍ය සේනාසනය,
මාණික්කවත්ත,
රක්වාන.

contact us :-
damsayura.lk@gmail.com

හැඳින්වීම

මෙලොව පරලොව දෙලොවෙහි ම සුවපහසුව පිණිසත් සියළුම දුකින් නිදහස් වීම පිණිසත් මඟ කියලා දෙන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මයෙන් පමණයි. යළි කිසි කලක දුකට පත් නොවෙන ශ්‍රේෂ්ඨ ජීවිතයක් උපදවාගැනීම පිණිස බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මයෙන් මඟ පෙන්වනවා. යමෙක් යම් කලක දුකට පත්වෙනවා නම් ඒ දුකෙන් නිදහස් වීමක් ලබන්ට නොලැබෙනවා නම් ඔහුගේ ජීවිතය ශ්‍රේෂ්ඨ එකක් වෙන්නේ නෑ. නමුත් යමෙක් ඉතා හොඳින් ධර්මය පුරුදු කළොත් කිසි කලක යළි දුකට පත්නොවෙන විදියට ජීවිතය දියුණු කළ හැකියි. ඒ වගේම ඉතාම සුවපහසු ජීවිතයක් උපදවාගන්නේ පුළුවන්කම තියෙනවා. එබඳු ජීවිතයක් ශ්‍රේෂ්ඨ යි. ඒ සඳහා මඟ පෙන්වන්නේ ධර්මය පමණයි.

ශ්‍රේෂ්ඨ ජීවිතය පිණිස ධර්මය පුරුදු කරගැනීමට උනන්දු වෙන අයට උපකාර පිණිස යි මේ කුඩා දහම් පොත පිළියෙල කළේ. “ශ්‍රී සම්බෝධි” බෞද්ධයා සදහම් සඟරාවේ පළවූ ලිපි කිහිපයක් සහ වෙනත් ලිපි මෙහි ඇතුළත් වෙනවා. බෞද්ධයා මාධ්‍ය ජාලයේ නිර්මාතෘ පරම පූජනීය දරණාගම කුසලධම්ම මහා ස්වාමීන් වහන්සේට මේ පින් අනුමෝදන් වේවා! පතනා බෝධියකින් උතුම් නිවන අවබෝධ වේවා! එමෙන් ම ශ්‍රී සම්බෝධි සඟරාවේ වර්තමාන අනුශාසක ධුරන්ධර අතිපූජනීය බොරලන්දේ වජිරඤ්ඤාණ ස්වාමීන් වහන්සේට ද මෙයින් ජනිත පින් අනුමෝදන් වී සියලු ශාසන ප්‍රතිලාභයන් සම්පූර්ණ වේවා! එමෙන් ම ශ්‍රී සම්බෝධි සඟරාවේ ප්‍රධාන සංස්කාරක අවිත්ත සමරකෝන් මහතා ඇතුලු කාර්ය මණ්ඩලයට ද මේ පින් අනුමෝදන් වී ජීවිතය අභිශයින් ම භාග්‍යසම්පන්න වේවා! සියලු දෙනාට ම උතුම් නිවන අවබෝධ වේවා!

- පූජ්‍ය නාවලපිටියේ අරියවංශ ස්වාමීන් වහන්සේ

2021-04-12

පටුන

01. චතුරාර්ය සත්‍යය ධර්මය අවබෝධ කරගනිමු	1
02. බුදුවරුන්ගේ පහළවීම සැපයක් ම යි !	7
03. බුදු සසුනෙන් බැහැර නොවන ලෙස සුරක්ෂිත වෙමු	13
04. නිවන ගැන කැමැත්තක් ඇති කරගනිමු	19
05. අප්‍රමාදී බව උපදවන ඉන්ද්‍රිය සංවරය	25
06. ශ්‍රද්ධාවෙන් පටන්ගනිමු	31
07. ගරුසරු ඇතිව වාසය කරමු	37
08. පිළිවෙලින් වැඩිය යුතු මාර්ගය - 1	45
09. පිළිවෙලින් වැඩිය යුතු මාර්ගය - 2	51
10. පිළිවෙලින් වැඩිය යුතු මාර්ගය - 3	56
11. ත්‍රිවිධ මදයන් දුරු කරගනිමු	60
12. ලැබූ අවස්ථාව අත්හැර නොගනිමු	66
13. රාග ද්වේශ මෝහ දුරු කරගෙන සුවපහසු ජීවිතය උපදවාගනිමු	72
14. නිදහස් විය යුතු ජරා-මරණ දුක	78
15. සුන්දර නිවනට පැමිණෙන්නට නම්	84

වතුරාර්ය සත්‍යය ධර්මය අවබෝධ කරගනිමු

ඔබ අපි කාටත් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශාසනය මුණගැහිල යි කියෙන්නේ. ඒ ශාසනය තුල අත් කරගත හැකි ප්‍රතිලාභ අත් කරගන්නවා නම්, ඒ දුර්ලභ අවස්ථාව උදාවෙලා තිබෙනවා. මනුෂ්‍යයෙකුට තමන්ගේ ජීවිතය පිරිහෙන්නේ නැති විදියට සම්පූර්ණයෙන් දිය-ණු කරගන්නට පුළුවන්කම ලැබෙනවා නම්, ඒ දුර්ලභ ලාභය දැන් උදාවෙලා තියෙනවා. ඒ ලාභය ලබාගත හැකි වන්නේ **වතුරාර්ය සත්‍යය ධර්මය** අවබෝධ කරගැනීමෙන්. වතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධ කරගැනීමකින් තොරව, එයින් බාහිරව, බුද්ධ ශාසනයක පිහිට ලබාගැනීමක් සිදුවෙන්නේ නෑ. වතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධ කරගැනීම තමයි බුද්ධ ශාසනයක අත් කරගන්නට තිබෙන වැදගත් ම ඵලය. ඒ නිසා අපි කවුරුත් ගෞතම බුද්ධ ශාසනය පවතින කාලයක ඉපදුන මිනිසුන් විදියට, බුද්ධ ශාසනයකින් ලබාගත යුතු ඒ උතුම් ප්‍රතිලාභය අත් කරගන්නට කල්පනා කළ යුතුයි.

දුක නම් වූ ආර්ය සත්‍යය, දුකේ හටගැනීම නම් වූ ආර්ය සත්‍යය, දුකේ නැතිවීම නම් වූ ආර්ය සත්‍යය, ඒ වගේ ම දුක නැතිවීම පිණිස පවතින ප්‍රතිපදාව නම් වූ ආර්ය සත්‍යය කියන මේ ආර්ය සත්‍යය

අවබෝධ කරගැනීම තමයි, බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශාසනය තුළින් අත් කරගන්නට තිබෙන ප්‍රතිලාභය වන්නේ. ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කරගැනීමේ වැදගත්කම අපි තේරුම් ගත යුතුයි. ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කරගැනීමේ වැදගත්කම නොදන්නවා නම්, ඒ ගැන අපට වැටහීමක් නැත්නම්, ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කරගන්නට අපි පෙළඹෙන්නේ නෑ.

ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කළ කෙනාට දුකෙන් නිදහස් වෙන්නට පුළුවන්කම තියෙනවා. ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කළ කෙනා සසරේ ගමන් කරනවා නම් ගමන් කරන්නේ ටික කලයි. ඒ ස්වල්ප කාලය තුළ සතර අපායේ දුක් විඳින කෙනෙක් බවට පත්වෙන්නේ නෑ. ඒ ස්වල්ප කාලය තුළ එයා දුක් සහිත ලෝකයක ඉපදෙන්නේ නෑ. දුක් සහිත ජීවිතයක් අත්වෙන්නේ නෑ. නමුත් ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ නොකළ කෙනෙක් ඉන්නවා නම්, එයාට කෙළවරක් නැති සසරේ දීර්ඝ කාලයක් ගමන් කරන්නට සිද්ධ වෙනවා. ඒ කෙළවරක් නැති සසර ගමනක යන්ට සිද්ධ වෙන්නේ සැප සහිතව නෙවෙයි. සැප විඳිමින් නෙවෙයි. ඉතා ම කර්කෂ වූ දුක් විඳිමින් තමයි සසර ගමන යන්ට සිද්ධ වෙන්නේ. සතර අපායට යන්ට වෙනවා. මේ තමයි ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කළ කෙනාත්, ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ නොකළ කෙනාත් අතර තියෙන වෙනස.

ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කරගැනීමට කැමති සිතක් උපදවාගන්නට නම්, ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කරගැනීමෙන් අපට අත් කරගන්නට තිබෙන මහා ප්‍රතිලාභය, භාග්‍යය ගැන වැටහීමක් තිබිය යුතුයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කරගැනීමේ ප්‍රතිලාභ ගැන, ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කළ කෙනාට අත්වන යහපත ගැන කියා දුන් උතුම් දේශනා අපි ඉගෙන ගන්නවා නම්, මේ ගැන අපට හොඳ වැටහීමක් ඇති කරගන්නට පුළුවන්කම තියෙනවා.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මිනිසුන්ගේ වුත වීම ගැන දේශනා කරනවා. දෙවියන්ගේ වුත වීම ගැන, තිරිසන් සතුන්ගේ වුත වීම ගැන, ප්‍රේත ලෝකයේ සත්වයින්ගේ වුත වීම ගැන, ඒ වගේ ම නිරයේ නිරිසතුන්ගේ වුත වීම ගැන දේශනා කරනවා. ඒ දේශනා ඉගෙන ගැනීමෙන්, ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කළ කෙනෙකුට අත් කරගන්නට තිබෙන ඒ මහා ප්‍රතිලාභය කොතරම් ද කියන දේ අපට ඉගෙනගන්නට පුළුවන්කම තියෙනවා.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමන් වහන්සේගේ නිය සිළුට පස් ටිකක්

අරගෙන, හික්ෂුන් වහන්සේලාගෙන් අසා සිටිනවා,

“මහණෙනි, මේ තථාගතයන් වහන්සේගේ නිය සිළේ තියෙන පස් ටික ද විශාල? මේ මහ පොළොවේ තියෙන පස් ද විශාල?” කියලා.

ඒ වෙලාවේ හික්ෂුන් වහන්සේලා උත්තර දෙනවා,

“ස්වාමීනී භාග්‍යවතුන් වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ නිය සිළ මත තිබෙන පස් ටික ඉතා ම ස්වල්පය යි. නමුත් මේ මහ පොළොවේ තියෙන පස්, නිය සිළ මත තිබෙන පස් සමඟ සසඳන්ටවත් පුළුවන් කමක් ලැබෙන්නේ නෑ. ඉතා විශාල පස් ප්‍රමාණයක් මේ මහ පොළොවේ තිබෙනවා.”

මේ විදියට පිළිතුරු දුන්නා ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරනවා,

“මහණෙනි, ඒ වගේ ම තමයි මේ මනුස්ස ලෝකයේ සිටින මිනිසුන්ගෙන් මැරෙන අය අතරින්, නැවත චතාවක් මිනිසුන් අතරට පැමිණෙනවා නම් ඒ ඉතා ම ස්වල්ප දෙනයි. නිය සිළට ගත් පස් ස්වල්පය වගෙයි. ඒකට හේතුව තමයි චතුරාර්ය සත්‍යය ධර්මය අවබෝධ කිරීම. මහ පොළොවේ පස් වගේ විශාල මිනිසුන් ප්‍රමාණයක් මනුස්ස ලෝකෙන් චුත වෙලා ගිහින් නිරයේ ඉපදෙනවා. ඒකට හේතුව කුමක් ද? චතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධ නොකිරීම යි.”

ඒ වගේම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කියා දෙනවා,

“මහණෙනි, ඒ වගේ ම තමයි මේ මනුස්ස ලෝකයෙන් චුත වෙන, මැරෙන මිනිසුන්ගෙන් විශාල ප්‍රමාණයක් නැවත මිනිසුන් අතරට එන්නේ නෑ. මැරෙන අයගෙන් විශාල පිරිසක් තිරිසන් ලෝකයේ උපදිනවා. ඒකට හේතුව ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ නොකිරීම යි. නැවත මනුස්ස ලෝකයට එනවා නම් ඒ ඉතාම ස්වල්පය යි. ඒකට හේතුව ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කිරීම යි.”

“ඒ වගේ ම තමයි, මනුස්ස ලෝකෙන් චුතවෙන, මැරෙන මිනිසුන් අතරින් විශාල ප්‍රමාණයක් නැවත ඉපදෙන්නේ ප්‍රේත ලෝකයේ. එයට හේතුව ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ නොකිරීම යි. මරණින් මත්තේ නැවත මනුස්ස ලෝකයට එනවා නම්, මිනිස් බව අත්වෙනවා නම්, ඒ මේ නිය සිළේ පස් ටික වගේ ඉතා ම ස්වල්ප දෙනෙකු යි. ඒ ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කළ අය යි.”

“මනුස්ස ලෝකෙන් චුතවෙලා, දෙවියන් අතර ඉපදෙනවා නම් ඒ

ඉතා ම ටික දෙනයි, ස්වල්ප දෙනයි. මැරෙන මිනිසුන්ගෙන් විශාල ප්‍රමාණයක් නිරයේ ඉපදෙනවා. දෙවියන් අතරට යන්නේ ටික දෙනයි. මනුෂ්‍ය ලෝකේ මැරෙන අය අතරෙන් විශාල ප්‍රමාණයක් තිරිසන් ලෝකේ ඉපදෙනවා, දෙවියන් අතර ඉපදෙන්නේ ඉතා ම ස්වල්පය යි. ඒ වගේ ම මනුෂ්‍ය ලෝකෙන් චුතවෙලා ඉතා ම විශාල ප්‍රමාණයක් ප්‍රේත ලෝකයේ ඉපදෙනවා. දෙවියන් අතරට යන්නේ ටික දෙනයි.”

එතකොට බලන්න මිනිසුන් මළාට පස්සේ, නැවත මනුෂ්‍ය ලෝකෙට එනවා නම් එන්නේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ නිය සිළුට ගත් පස් ටික වගේ ඉතා ම ටික දෙනයි. දිව්‍ය ලෝකේ ඉපදෙන්නේ ඉතා ම ටික දෙනයි. ප්‍රේත ලෝකයේ, තිරිසන් ලෝකයේ, නිරයේ කියන දුක් සහිත ලෝක වල තමයි මහ පොළොවේ පස් වගේ විශාල මිනිසුන් ප්‍රමාණයක් මළාට පස්සේ ඉපදෙන්නේ. දුක් සහිත ලෝකවල ඉපදීමට හේතුව විදියට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ නොකිරීම යි.

ඒ වගේ ම දිව්‍ය ලෝකයේ වාසය කරමින් ඉඳලා, ඒ දෙවියන්ගේ ආයුෂ්‍ය ඉවර වුණාට පස්සේ ඒ අයටත් චුතවෙන්ට සිද්ධ වෙනවා. ඒ විදියට චුතවෙන දෙව්වරු නැවත ඉපදෙන්නේ කොහෙද කියලත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට කියා දෙනවා.

“දිව්‍ය ලෝකයේ ඉඳලා චුත වෙන අයගෙන් ඉතා ම ස්වල්ප දෙනෙක් තමයි නැවත දෙවියන් අතරට පැමිණෙන්නේ. ඒ අයගෙන් විශාල ප්‍රමාණයක් නිරයේ ඉපදෙනවා. ඒ වගේ ම තමයි දෙවියන්ගෙන් චුත වන අයගෙන් විශාල පිරිසක් තිරිසන් ලෝකයේ ඉපදෙනවා. දිව්‍ය ලෝකෙන් චුත වෙලා දෙවියන් අතර නැවත ඉපදෙනවා නම් ඒ ඉතා ම ස්වල්ප දෙනයි. ඒ වගේ ම දෙවියන් අතර ඉඳලා චුත වන දෙව්වරුන්ගෙන් විශාල ප්‍රමාණයක් ප්‍රේත ලෝකයේ ඉපදෙනවා. දෙවියන් අතරට නැවත යන්නේ ඉතා ම ස්වල්ප දෙනයි. දුක් සහිත ලෝකවල ඉපදෙන්නේ හේතුව ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ නොකිරීම යි.”

ඒ වගේ ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, දිව්‍ය ලෝකයේ ඉඳලා චුත වන දෙවියන්ගෙන් විශාල ප්‍රමාණයක් ප්‍රේත ලෝකයේ, නිරයේ, තිරිසන් ලෝකයේ ඉපදෙනවා කියලා. මනුෂ්‍ය ලෝකයට එනවා නම් එන්නේ ඉතා ම ටික දෙනයි. එතකොට දෙවියන් අතර ඉඳලා හෝ මිනිසුන් අතර ඉඳලා යමෙක් චුතවෙනවා නම්, ඒ අයට මේ සුගති ලෝක වලට එන්ට ලැබෙනවා නම් ඒ ඉතා ම කලාතුරකින්. දෙව්වරු

වේවා, මිනිසුන් වේවා මළාට පස්සේ විශාල ප්‍රමාණයක් ඉපදෙන්නේ නිරිසන් ලෝකයේ, නිරයේ, ප්‍රේත ලෝකයේ යි. මෙබඳු ස්වභාවයක් තමයි මේ ලෝක සත්වයාට තිබෙන්නේ.

ප්‍රේත ලෝකයේ ප්‍රේතයින් වුන වුණාට පස්සේ මනුස්ස ලෝකයට එනවා කියන එකත් සිද්ධ වෙන්නේ කලාතුරකින්. ඒ වගේ ම දිව්‍ය ලෝකයේ ඉපදෙනවා නම් ඒත් ඉතා ම ස්වල්ප දෙනයි. ප්‍රේත ලෝකයෙන් වුනවෙලා වැඩි ප්‍රමාණයක්, විශාල ප්‍රමාණයක් ඉපදෙන්නේ නිරයේ, එහෙම නැත්නම් නිරිසන් ලෝකේ, නැත්නම් නැවත වතාවක් ප්‍රේත ලෝකයේ උපදිනවා.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපිට කියා දෙනවා, නිරිසන් ලෝකයේ ඉන්න සත්වයින් ඒ ලෝකයෙන් වුන වුනා ම, මනුස්ස ලෝකයේ ඉපදෙනවා නම් ඒ ඉතා ම ටික දෙනයි. දෙවියන් අතර ඉපදෙනවා නම් ඒ ඉතා ම ස්වල්පය යි. විශාල ප්‍රමාණයක් සත්වයින් නිරිසන් ලෝකයේ ම ඉපදෙනවා. විශාල ප්‍රමාණයක් නිරයේ ඉපදෙනවා. විශාල ප්‍රමාණයක් ප්‍රේත ලෝකයේ ඉපදෙනවා.

නිරයේ ඉන්න නිරිසතුන් නිරයෙන් වුන වුනා ම, මනුස්ස ලෝකයට එනවා නම් එන්නේ ඉතා ම ස්වල්ප දෙනයි. ඉතා විශාල ප්‍රමාණයක් නිරිසතුන් ඉන් වුනවෙලා නැවත වතාවක් නිරයේ ම ඉපදෙනවා. ඒ වගේම නිරයේ නිරිසතුන්ගෙන් දෙවියන් අතරට එන්නේ ඉතා ම ස්වල්ප දෙනයි. විශාල ප්‍රමාණයක් නිරයේ ම ඉපදෙනවා. නිරිසතුන්ගෙන් ඉතා විශාල ප්‍රමාණයක්, දෙවියන් අතරට එන්නේත් නැතිව, මිනිසුන් අතරට එන්නේත් නැතිව, නැවත නිරයේත්, ප්‍රේත ලෝකයේත්, නිරිසන් ලෝකයේත් ඉපදෙනවා.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ විදියට ඒ ඒ සත්වයින්ගේ වුන වීම සහ යලි ඉපදෙන ස්වභාවය ගැන කියා දෙන ධර්මය ඉගෙන ගත්තොත් අපට තේරුම්ගත්තට පුළුවන් ඒ වුන වන, මිය යන සත්වයින් නැවත වතාවක් ඉපදෙන්නේ කොයි වගේ තැන් වල ද කියලා. දෙවියන් අතර වාසය කළත්, මනුස්සයින් අතර වාසය කළත්, ඒ වගේ ම නිරිසන් ලෝකයේ, ප්‍රේත ලෝකයේ, නිරයේ වාසය කළත්, ඒ සත්වයින් මිය ගියාට පස්සේ, වුන වුනාට පස්සේ, වැඩි ප්‍රමාණයක් ඉපදෙන්නේ දුක් සහිත තැන් වල යි. සැපවත් තැනකට එන්ට ලැබෙනවා නම්, සැපවත් තැනක ඉපදෙනවා නම්, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ නිය සිලට ගත් පස් ස්වල්පය වගේ ඉතා ම ස්වල්ප පිරිසකට පමණයි.

දුගති ලෝකයක ඉපදුනු කෙනෙකුට නැවත සුගති ලෝකයකට එන්ට ලැබෙන්නේ ඉතා ම කලාතුරකින්. දුගති ලෝකයේ වාසය කරන බොහෝ දෙනාට, චුත චුතාට පස්සේ ඉපදෙන්නට තිබෙන්නේ ඉතා ම දුක් සහිත ලෝක වල යි. සසර ගමන් කරන සත්වයා විශාල කාලයක් සසරේ ගත කරන්නට වෙන්නේ, ජීවත් වෙන්නට වෙන්නේ නිරය, තිරිසන් ලෝකය, ප්‍රේත ලෝකය කියන ඉතා ම දුක් සහිත ලෝක වල යි. මනුස්ස ලෝකයක දිව්‍ය ලෝකයක ජීවත් වෙන්නට වෙන්නේ ඉතාම ටික කාලය යි. ස්වල්ප කාලය යි.

මෙයට හේතුව මොකක් ද කියලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට කියා දෙනවා. යමෙක් කථරිය කළාට පස්සේ දුක් සහිත ලෝකයක ඉපදෙනවා නම්, ඒකට හේතුව වන්නේ චතුරාර්ය සත්‍යය ධර්මය අවබෝධ නොකිරීම යි. යමෙක් චුත චුතාට පස්සේ, කථරිය කළාට පස්සේ දුගතියක ඉපදෙන්නේ නැත්නම්, දුගතියෙන් සම්පූර්ණයෙන් නිදහස් වෙලා සුගතියකට ම ගමන් කරනවා නම්, සුගතියක ඉපදෙනවා නම්, එයට හේතුව වන්නේ චතුරාර්ය සත්‍යය ධර්මය අවබෝධ කිරීම යි. එතකොට අපට තේරුම් ගන්නට පුළුවන් ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කිරීමේ වැදගත්කම කොතරම් ද කියලා.

මේ විදියට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සත්වයින්ගේ චුත විමත් ඉපදීමක් ගැන පෙන්වා දුන් ධර්මය ඉගෙනගෙන, ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කරගැනීමෙන් අත් කරගන්නට තිබෙන මහා ප්‍රතිලාභය, භාග්‍යය ගැන වැටහීමක් ඇති කරගත්තොත්, ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කරගන්නට කැමති සිත් උපදවාගන්නට පුළුවන්.

බුදුවරුන්ගේ පහළ වීම සැපයක් ම යි!

අපි හැම කෙනෙක් ම බඹසර ජීවිතයට පැමිණිලා තියෙන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේ මුල් කරගෙන යි. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සරණ ලැබීම පිණිස යි. හික්ෂු හික්ෂුණි හෝ වේවා, උපාසක උපාසිකා හෝ වේවා බඹසර ජීවිතයට පැමිණෙන්නේ ධර්මය අහලා, ධර්මය ගැන යම් තේරුමක් ඇතිව, තෙරුවන් සරණ ගිහින්, සීලයේ පිහිටීමෙනුයි. ධර්මය අහලා, ධර්මය ගැන යම් තේරුමක් ඉපදීමෙන් තමයි යම් කෙනෙක් තිසරණයේ පිහිටන්නෙත්, සීලයෙහි පිහිටන්නෙත්. එපමණකින් ම ඔහු බඹසර ජීවිතයට පැමිණිලා.

බඹසර ජීවිතයට පැමිණුන කෙනා, ඒ බඹසර ජීවිතය සුරක්ෂිත කරගන්නත්, ආරක්ෂා කරගන්නත්, යළි නොපිරිහෙන, බිඳ නොවැටෙන දෙයක් බවට පත් කරගන්නත්, අප්‍රමාදීව කටයුතු කළ යුතුයි. එවිට ඔහුට ඒ බඹසර ජීවිතයෙන් ලබන්ට පුළුවන් පිළිසරණ ලැබෙනවා. යම් කෙනෙක් බඹසර ජීවිතයට පැමිණිලා, ඒ බඹසර ජීවිතය සුරක්ෂිත කරගත්තොත්, නොපිරිහෙන දෙයක් බවට පත් කරගත්තොත්, එබඳු දක්ෂ කෙනෙකුට ප්‍රමාද නොවී බඹසර ජීවිතය සම්පූර්ණ කරගන්ට පුළුවන්කම තියෙනවා.

එබඳු කෙනෙක් බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වූ පරිපූර්ණ පිළිසරණ ලබාගත්ත කෙනෙක් බවට පත්වෙනවා. උදෑසන වේවා, දහවල් වේවා, සවස වේවා, රාත්‍රියේ වේවා, සිතින් කයින් වචනයෙන් කියන මේ තුන් දොරින් ම අපි උත්සාහ කළ යුත්තේ, උපදවාගත්ත ඒ බඹසර ජීවිතය යළි නොපිරිහෙන විදියට, පහතට නොවැටෙන විදියට සුරක්ෂිත කරගැනීමට යි. එහි ස්ථාවරභාවයට පත්වීම පිණිස යි. එහෙම නොවෙනවා නම් මේ ජීවිතය නිශ්ඵල එකක් බවට පත්වෙනවා.

බඹසර ජීවිතය සම්පූර්ණ කළ කෙනාට, මේ ජීවිතයේ ලබන්ට පුළුවන් ඉහළම සුවයට පත්වෙන්නට පුළුවන්කම තියෙනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා ‘සුඛෝ බුද්ධානං උප්පාදෝ’ කියලා. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ඉපදීම, බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පහළ වීම සැපයක් කියලා දේශනා කරනවා. එතකොට අපි බඹසර ජීවිතයට පැමිණුන සැණින් ඒ සැපයේ අංශුවක් හෝ ලැබෙනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ උදෙසා යම් කෙනෙක් බඹසර ජීවිතයට පැමිණුනා නම් එතැන් පටන්, බුදුරජාණන් වහන්සේ පහළ වීමෙන් ලෝකයට ලැබෙන යම් සැපයක් ඇද්ද, ඒ සැපය අංශු මාත්‍රයකින් හෝ ලබන්ට එයාට පුළුවන්. ඒ සැපය යමෙක් හඳුනාගත්තොත්, ඒ බඹසර ජීවිතය ඒකාන්තයෙන් ම සුරක්ෂිත වෙනවා ම යි.

බුදු කෙනෙක් පහළවීම සැපයක් කියලා වදාළ ධර්මය ඒකාන්තයෙන් ම සත්‍යයක්. ඒක වෙනස් නොවෙන දෙයක්. ඒක සත්‍යානත ධර්මයක්. බුදුරජාණන් වහන්සේ උදෙසා බඹසර ජීවිතයට පැමිණෙන කෙනා, බුදු කෙනෙකුගේ පහළ වීමෙන් ලෝකයට උපදින ඒ සැපය හඳුනාගත යුතුයි. නුවණැත්තා තිසරණයේ පිහිටා සීලය සමාදන් වෙන්නේ, සීලයේ පිහිටන්නේ ඒ සැපය දැකලා ම යි. නමුත් ඒ සැපය හොඳින් හඳුනා නොගන්නා කෙනා, ඒ පැමිණුන බඹසර ජීවිතය ආරක්ෂා කරගන්නේ නෑ. අදක්ෂයා යළි ඉන් පහතට වැටෙනවා. ඒ නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් පහළ වීමෙන් ලෝකයට ලැබුන ඒ මහා සැපය ගැන යම් තේරුමක් අපට තියෙන්නට ඕන. ඒ සැපයෙන් ස්වල්පයක් හෝ අපටත් දැනෙනවා කියලා තේරුම් ගන්නට ඕන. ඒ සැපය විදින අය කියලා තේරෙන්නට ඕන. ඒ සැපය තේරුණොත් තමයි සුරක්ෂිත කරගන්නේ. ඒ සැපය බැහැර නොවෙන විදියට, ගිලිහෙන්නේ නැති විදියට ආරක්ෂා කරගන්නට දක්ෂ වෙන්නේ ඒ සැපය හඳුනාගැනීමෙනුයි. එයට ප්‍රඥාව තිබිය යුතුයි.

මිනිසුන්ට ආයු, වර්ණ, සැප, බල, ප්‍රඥා යම් ප්‍රමාණයක් ද තියෙන්නේ,

ඊට වඩා දෙවියන්ට ආයු, වර්ණ, සැප, බල, ප්‍රඥා තියෙනවා. ඒ නිසා මිනිසුන්ට වඩා දෙවියන්ගේ ප්‍රඥාව බලවත්. ඒ නිසා ම තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් පහළ වෙන්ට පෙරදී ම බුදු කෙනෙකුගේ ඉපදීම, සම්බුද්ධත්වයට පත්වීම, මේ ආදී හැම කාරණයක් ම දෙව්වරු ඉතා ම සතුටින් සමරන්නේ. දෙව්වරු සතුටු වෙලා ප්‍රීති සෝෂා පවත්වනවා. බුදු කෙනෙක් පහළ වෙනකොට දෙව්වරු සතුටු වෙනවා 'දිව්‍ය ලෝක පිරෙනවා. අසුර ලෝක හිස් වෙනවා' කියලා. ඒ වගේම බුද්ධ ශාසනය පිරිහිලා, බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය අතුරුදහන් වෙලා යන කාලයේ දී දෙව්වරු බොහෝ කණගාටු වෙනවා 'දැන් දිව්‍ය පිරිස අඩුවෙනවා. දිව්‍ය ලෝක හිස් වෙනවා. අසුර පිරිස වැඩිවෙලා අසුර පිරිස බලවත් වෙනවා' කියලා. එයින් දෙවියන්ගේ ප්‍රඥාවන්ත බව යි ඉස්මතු වෙන්නේ. නමුත් මනුලොව කවුද එහෙම සතුටු වෙන්නේ? මනුලොව ඉතා අතලොස්සක් දෙනා තමයි බුද්ධ කාලය ගැන සතුටට පත්වෙන්නේ. ඒ නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ පහළ වීමෙන් ලෝකයට සිදුවන යහපත, සැපය ගැන සිතමින් 'අපිත් ඒ සැපය ලබන අය නේද' කියලා කල්පනා කළ යුතුයි. එය අපේ බඹසර ජීවිතය පහතට නොවැටෙන ආකාරයට සුරක්ෂිත කරගත්ට උපකාර වෙනවා.

ශක්‍ර දෙවියන් බුදුරජාණන් වහන්සේ මුණගැහෙන්ට පැමිණිලා ප්‍රකාශ කරනවා,

"ස්වාමීනී භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මම මුලින් දෙව්වරුන්ගෙන් අහලා දැනගෙන තිබුනා බුදුවරු පහළ වෙනකොට දිව්‍ය පිරිස බලවත් වෙනවා, අසුර පිරිස අඩුවෙනවා කියලා. නමුත් ස්වාමීනී භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මම ඒ අහලා තිබුන දේ සියැසින් ම දැකගත්තා. ඒ නිසා මම බුදුරජාණන් වහන්සේ ගැන පැහැදීමෙන් ඉන්නේ" කියලා. බුදුවරුන්ගේ පහළ වීම ගැන දෙව්වරු සතුටු වෙන්නේ ඒ විදියට යි.

ඒ දිව්‍ය ලෝකවල ඉපදෙන්නේ මනුස්ස ලොකේ හිටපු අය යි. මනුස්ස ලෝකේ යම් සැපයක් වින්දා නම්, ඒ සැපයට වඩා ඉහළ සැපයක් දෙවියන් අතරට ගියා ම ලැබෙනවා. ඊටත් වඩා සුවපහසුවක් ලබනවා බ්‍රහ්ම ලෝකයට ගියොත්. ලෝකයේ යම් දුකක් තියෙනවා නම්, ඒ සියලු දුක් ක්ෂය වෙලා නිවන අවබෝධ කළ අය, ඉතා ම ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ නිවනේ සැපය අත්දකිනවා. ඒ තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් ලෝකයට පහළ වීමෙන් ලබන්ට පුළුවන් පරම සුඛය. සියලු දුක්

ක්ෂය වෙලා, නිවන අවබෝධ කිරීමෙන් ලැබෙන ශාන්ත, ප්‍රණීත බව, බුදුවරයෙකුගේ පහළ වීමෙන් ලෝකයට බිහිවන පරම සැපය යි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් පහළ නොවුණ සමාජයක මිනිස්සු ප්‍රාණඝාතය කරන්ට භයක් නෑ. ලැජ්ජාවක් නෑ. සොරකම් කරන්ට භයක් නෑ. ලැජ්ජාවක් නෑ. වැරදි කාමසේවනය කරන්ට ලැජ්ජාවක්, භයක් නෑ. බොරු කියන්ට ලැජ්ජා භය නෑ. මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කරන්ට ලැජ්ජා භය නෑ. කේලාම් කියන්ට, පරුෂ වචන කියන්ට, හිස් වචන කියන්ට ලැජ්ජා භයක් නෑ. නමුත් බුදුරජාණන් වහන්සේ පහළ වෙලා ධර්මය දේශනා කරන කොට, ඒ ධර්මය අහන මිනිස්සු මේ ප්‍රාණඝාතය, සොරකම් කිරීම, වැරදි කාම සේවනය, බොරු කීම, මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය ආදී පාපී ක්‍රියා වලට භය ඇති කරගන්නවා. ලැජ්ජාව ඇති කරගන්නවා. එතකොට ඒ පාපී ක්‍රියා වලින් ඒ අය ඇත්වෙනවා. එපමණකින් ම ලෝකයට භය වෛර නැතිවෙනවා. එය සැපයක් බවට පත්වෙනවා. තිරිසන් සත්වයින්ට පවා, සතුරන්ට පවා මෙන් වඩන මිනිසුන් ලෝකයේ බිහිවෙනවා. ඒක මේ ලෝකයට සැපයක්.

ඒ වගේ ම බඹසර ජීවිතයට පැමිණෙන කෙනා, තමාගේ ජීවිතය තුළ ම පාපී ක්‍රියා දුරුවීම නිසා උපන් සැපයට හිමිකරුවෙක් බවට පත්වෙනවා. එය අපි තේරුම් ගන්ට ඕන. බඹසර ජීවිතයට නොපැමිණියා නම්, ප්‍රාණඝාතය වරදක් කියලා අපි දන්නේ නෑ. සොරකම වරදක් කියලා අපි දන්නේ නෑ. වැරදි කාමසේවනය, බොරු කීම, මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය වරදක් කියලා අපි දන්නේ නෑ. නමුත් අපි බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය අහලා, ඒවා පාපී ක්‍රියා කියලා හඳුනාගෙන, ඒවා අතහැරලා බඹසර ජීවිතයට පැමිණෙනවා. එපමණකින් ම මෙලොව, පරලොව සැප උපදින්නට පටන් ගන්නවා. ඒ විදියට බුදු කෙනෙක් පහළ වීමෙන් අපටත්, ලෝකයටත් ඉපදෙන සැපය ගැන හොඳින් කල්පනා කරන්න. ඒ සැපය අපි විඳින බව තේරුම් ගන්න.

ඒක ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කිරීමක්. නුවණින් කල්පනා කිරීමක්. නුවණ මෙහෙයවා තේරුම් ගැනීමක්. නුවණින් විමසලා තෝරා බේරාගන්න විදියක්. ඒ විදියට අපි ධර්මය තේරුම් ගත්තොත් බුදුරජාණන් වහන්සේ පහළ වීම නිසා අපගේ ජීවිතයට ලැබුණ පිළිසරණ, රැකවරණය, ආරක්ෂාව, සැපය තේරුම් ගත්තොත් අපි කවදාවත් ඒ සැපය බැහැරට යන විදියට, ඒ සැපය ගිලිහෙන විදියට කටයුතු කරන්නේ නෑ. ඒකට හේතුව තමයි, ඒ සැපය ගැන තේරුම් ගැනීමෙන් ම සිහියත්, නුවණත්

ඉපදෙනවා. යම් කෙනෙක් දවස පුරා ම බුදුරජාණන් වහන්සේ පහළ වීම නිසා තමන්ටත්, ලෝකයටත් ඇතිවුණ සැපය ගැන තමන්ට හැකි පමණින් තේරුම් ගන්ට උත්සාහ කළොත්, ඒ කෙනා සිතිය උපදවාගෙන, නුවණ මෙහෙයවන කෙනා බවට පත්වනවා. එයාගේ සිත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි ම නැඹී පවතිනවා. යමෙක් ඒ විදියට සිති නුවණ උපදවා ගත්තොත් එයාගේ සිත අකුසලයෙන් බැහැර වෙලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි ම නැමුණු සිතක් බවට පත්වනවා. යම් කලක දී ඒ තමන් පැමිණි බඹසර ජීවිතය සුරක්ෂිත දෙයක් බවට පත්වෙනවා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ සරණ යාම, සද්ධර්මය සරණ යාම, ආර්ය මහා සංසරත්තය සරණ යාම, සිල් පද වල සමාදන් වීම කියන්නේ සොතාපත්ති අංග වලට යි. යම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි නැමුණු සිතක් තමන් සමාදන් වූ මේ සොතාපත්ති අංග හතර, යළි නොපිරිහෙන විදියට සුරක්ෂිත කරගත්තොත්, එහි ස්ථිර බවට පත් වුණොත්, තෙරුවන් කෙරෙහි ඇති වුණ ඒ ප්‍රසාදය වෙනස් නොවන 'අවලප්‍රසාදය' බවට පත් කරගත්තොත්, ස්ථිර දෙයක් බවට පත් කරගත්තොත්, ඒ පැමිණි බඹසර ජීවිතය ස්ථිර වෙනවා.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, බඹසර ජීවිතය කියන්නේ ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයට කියලා. එතකොට යම් කෙනෙක් සොතාපත්ති අංග සමාදන් වෙනවා කියන්නේ, ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයට පැමිණීමට යි ඒ උත්සාහ කරන්නේ. ඔහු යම් කලක සමාදන් වුණ සොතාපත්ති අංග ස්ථිර දෙයක් බවට පත් කරගත්තොත්, නොපිරිහෙන දෙයක් බවට පත් කරගත්තොත් එපමණකින් ම විශාල සැපයක් උපදවා ගන්නවා. ඔහු සතර අපායෙන් නිදහස් වෙලා, ඒ කෙනා සොතාපත්ති අංග වලින් යුක්තව සම්මා දිට්ඨිය තුල පිහිටලා, සම්මා සංකප්ප, සම්මා වාචා, සම්මා කම්මන්ත, සම්මා ආජීව, සම්මා වායාම, සම්මා සති, සම්මා සමාධි කියන ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයේ සියලු අංග සම්පූර්ණ කරගෙන, බඹසර ජීවිතය පරිපූර්ණ කරගත්තොත්, සියලු දුක් ක්ෂය වෙලා පරිපූර්ණ සැපයට පත්වෙනවා. එය යි බුදු කෙනෙක් පහළ වීම නිසා අපටත්, ලෝකයටත් උරුම වෙව්ව දායාදය. 'බුදුරජාණන් වහන්සේලාගේ පහළ වීම සැපයක්' කියලා දේශනා කළේ ඒ නිසයි.

ඒ විදියට ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය සම්පූර්ණ කරලා තමන් උපදවා ගත්ත සැපය පරිපූර්ණ දෙයක් බවට පත් කරගත් කෙනා තුල, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි උපත් පැහැදීම පරිපූර්ණ වෙනවා. අපිත් උත්සාහ

කළ යුත්තේ, කල්පනා කළ යුත්තේ, වැයම් කළ යුත්තේ බුදුරජාණන් වහන්සේ පහළ වීම නිසා ලෝකයටත්, අපටත් උරුම වෙව්ව ඒ සැපය හඳුනා ගනිමින්, අපිත් ඒ සැපය විඳින අය බව තේරුම් ගනිමින්, ඒ සැපය තුළ ස්ථාවර වෙලා, ඒ සැපය පරිපූර්ණ කරගත්ට යි. ඒ ඔස්සේ ම අපේ ජීවිතය මෙහෙයවන්නට කල්පනා කළ යුතුයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ පහළ වීමෙන් ලෝකයට දායාද වුණ සැපයෙන් බැහැර වූ දෙයක් අත් කරගැනීම අපේ අපේක්ෂාව නොවිය යුතුයි. ඒ මහා සැපය සිතෙන්, කයෙන් ස්පර්ශ කරන්නට යි අපේ එක ම අපේක්ෂාව, එක ම වැයම විය යුත්තේ. මෙලොවෙන් කථරිය කරන්නට පෙර, මැරෙන්නට මොහොතකට පෙර හෝ ඒ බුදුරජාණන් වහන්සේ පහළ වීම නිසා ලෝකයට, අපට උපන් ඒ සැපය අත්දකින්නට, ස්පර්ශ කරන්නට, ඒ සැපය විඳින්නට අප තුළ බලවත් කැමැත්තක් තියෙන්නට ඕන. එයට ම යි වැයම් කළ යුත්තේ. එයින් පිට දේකට වැයම් කිරීම හිස් දෙයක්, අර්ථ රහිත දෙයක්, ප්‍රඥාවෙන් තොර අනුවණ දෙයක්.

‘බුදුවරුන්ගේ පහළ වීම සැපයක්’ කියන මේ කරුණ නුවණින් කල්පනා කරන්නට නොහැකි වීම නිසා තමයි මේ ලැබූ යහපත අපෙන් ඇත් වෙන්නේ. අතිශය ගැඹුරු ධර්ම කරුණු මුලින් ඉගෙනගෙන ඒ දහම් කරුණු තේරෙන්නේ නැතිව පැටලී පැටලී ඉන්නවා ගොඩක් අය. ඒ ගැඹුරු ධර්ම කරුණු තේරෙන කලක් ඒකාන්තයෙන් ම එනවා සිත හොඳින් ධර්මයේ පිහිටිය කෙනාට. නොතේරී තියෙන්නේ නෑ. නමුත් ආරම්භයේ දී ඇතැම් විට ගැඹුරු ධර්ම කරුණු නොතේරී තියෙන්නට පුළුවන්. ඒ ගැන කණගාටුවෙන්ට, පසුතැවෙන්ට, ශෝකවෙන්ට දෙයක් නෑ. සාගරයේ ගැඹුරට යන්නට පුළුවන් කලක් එනවා. ඒ වගේ, ක්‍රම ක්‍රමයෙන් ධර්මයට පිවිසෙන්නට ඕන. ඒ පිවිසීමට සුදුසු විදියක් තමයි මේ කියා දුන්නේ. එය අනුගමනය කරන කෙනාට ඒකාන්තයෙන් ම ධර්මයේ ගැඹුරට ම යන්නට පුළුවන් කලක් එනවා.

බුදු සසුනෙන් බැහැර නොවන ලෙස සුරක්ෂිත වෙමු

අපි හැම කෙනෙක්ම දන්නවා අපිට ලැබිලා තියෙන ලාභය, ප්‍රමාණ කරන්ට බැරි, වටිනාකම තක්සේරු කරන්ට බැරි, යමකට සමාන කරලා හිතන්ට බැරි, ලෝකයේ පරම දුර්ලභ ලාභයක්. ඒ තමයි මිනිසක් බව ලැබීම සහ බුද්ධ ශාසනය මුණගැසීම. බුදු සසුනට පිවිසීමට හැකිවීම. අපිට මුණ ගැසුන බුදු සසුන තුළ සුරක්ෂිතභාවය ඇති කරගැනීම පිණිස හැම මොහොතක ම වැයම් කරන්ට ඕන. උත්සාහ කරන්ට ඕන. මේ ජීවිතය ගෙවිලා අවසන් වෙන්ට මත්තෙන් මේ ශාසනය තුළ ස්ථිර වෙන්ට, සසුනෙන් බැහැර නොවෙන විදියට පිළිසරණ උපද්‍රව්‍යගන්ට උත්සාහ කරන්ට ඕන. සසුනෙන් බැහැර වුණොත් අපි හිටියාටත් වඩා හයානක තත්වයකට ඇදගෙන වැටෙනවා. ශ්‍රේෂ්ඨ දෙයක් මුණගැහිලා ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ දේ අත්හැර ගන්න කෙනා ඉතා ම හයානක ස්වභාවයට ඇදගෙන වැටෙනවා. ඒක අපි තේරුම් ගන්ට ඕන.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා දෙනවා, 'තථාගතයන් වහන්සේගේ වචනය පිළිනොගැනීම බොහෝ කලක් දුක් විපාක විඳින්නට වෙන දෙයක්' කියලා. ඒ නිසා අපි ශාසනයට පැමිණුන අය විදියට, බුදුරජාණන්

වහන්සේගේ වචනය පිළිගත්ත අය විදියට, ඒ වචනය හිස් මුදුනින් දරාගෙන ඒ වචනය තුල පිහිටා බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පිළිසරණ තුල ස්ථිර වෙන්ට අපි හැම මොහොතක ම උත්සාහ කරන්ට ඕන. එහෙම උත්සාහ කරන කෙනාට ඒ අවස්ථාව පැදෙනවා. සසුන තුල ස්ථිර බවට පත්වෙනවා. ඒක ධර්මතාවයක්.

අංගුත්තර නිකාය චතුක්ක නිපාතයේ තියෙනවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කළ **පපතික සූත්‍රය**. ඒ දේශනාවේ තියෙන කාරණා ගොඩාක් වැදගත් වෙනවා ශ්‍රද්ධාසම්පන්න කෙනෙකුට තමන්ගේ ජීවිතය සුරක්ෂිත කරගන්ට. ඒ කරුණු අපි ඉගෙනගෙන අනුගමනය කළොත් සසුන තුල ස්ථිර බවට පත්වෙන්ට පුළුවන්. සසුනෙන් ගිලිහිලා නොයන විදියට සසුන තුල සුරක්ෂිත වෙන්ට පුළුවන්.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා දෙනවා,

චතුති භික්ඛවේ ධම්මේහි අසමන්තාගතෝ ඉමස්මා ධම්මචිනයා පපතිතෝති වුච්චති. කතමේහි චතුති?

අරියෙන භික්ඛවේ සීලේන අසමන්තාගතෝ ඉමස්මා ධම්මචිනයා පපතිතෝති වුච්චති. අරියෙන භික්ඛවේ සමාධිනා අසමන්තාගතෝ ඉමස්මා ධම්මචිනයා පපතිතෝති වුච්චති. අරියෙන භික්ඛවේ පඤ්ඤාය අසමන්තාගතෝ ඉමස්මා ධම්මචිනයා පපතිතෝති වුච්චති. අරියෙන භික්ඛවේ විමුක්තිසා අසමන්තාගතෝ ඉමස්මා ධම්මචිනයා පපතිතෝති වුච්චති.

ඉමේහි බෝ භික්ඛවේ ධම්මේහි අසමන්තාගතෝ ඉමස්මා ධම්මචිනයා පපතිතෝති වුච්චති.

“මහණෙනි, ධර්මයන් හතරක් නොමැති පුද්ගලයා මේ ධර්ම චිනයෙන් ගිලිහිලා යනවා” කියලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරනවා. ධර්මතා හතරකින් යුතු නොවන කෙනා මේ ශාසනයෙන් බැහැරට යනවා, ශාසනයෙන් ගිලිහිලා යනවා කියලයි කියා දෙන්නේ.

“මොනවාද ඒ ධර්මයන් හතර? මහණෙනි, ආර්ය වූ සීලයෙන් යුතු නොවන කෙනා මේ ධර්ම චිනයෙන් ගිලිහිලා යනවා. මහණෙනි, ආර්ය වූ සමාධියෙන් යුතු නොවන කෙනා මේ ධර්ම චිනයෙන් ගිලිහිලා යනවා. මහණෙනි, ආර්ය වූ ප්‍රඥාවෙන් යුතු නොවන කෙනා මේ ධර්ම චිනයෙන් බැහැරට යනවා, ගිලිහිලා යනවා. මහණෙනි, ආර්ය වූ විමුක්තියෙන් යුතු නොවන කෙනා මේ ධර්ම චිනයෙන් බැහැරට යනවා, ගිලිහිලා යනවා”

කියලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා දෙනවා.

අපිට ඒ කාරණා හතර ගැන හොඳ තේරුමක් තියෙන්ට ඕන. තේරුම් අරගෙන ඒවා අප කුල උපදවාගන්ට උත්සාහ කරන්ට ඕන. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා දෙන්නේ කොහොම ද? ආර්ය වූ සීලයෙන් යුතු නොවන කෙනා ධර්ම විනයෙන් බැහැරට යනවා. ධර්මයෙන් ගිලිහිලා යනවා. ආර්ය වූ සමාධිය නැති කෙනා ධර්ම විනයෙන් බැහැර වෙලා යනවා. ආර්ය වූ ප්‍රඥාවෙන් තොර කෙනා ධර්ම විනයෙන් බැහැරවෙලා යනවා. ඊළඟට ආර්ය වූ විමුක්තියෙන් තොර කෙනා ධර්ම විනයෙන් බැහැරවෙලා යනවා.

එහෙම නම් අපි ආර්ය වූ සීලය, ආර්ය වූ සමාධිය, ආර්ය වූ ප්‍රඥාව, ආර්ය වූ විමුක්තිය කියන ධර්මයන් උපදවා ගැනීම පිණිස, ඒ ධර්මයන් ඇසුරු කරමින් වාසය කිරීම පිණිස, හැම මොහොතක ම අත් නොහරින උත්සාහයකින් කැමැත්තකින් වාසය කළ යුතුයි. යම් වෙලාවක ආර්ය වූ සීලය, ආර්ය වූ සමාධිය, ආර්ය වූ ප්‍රඥාව, ආර්ය වූ විමුක්තිය කියන ධර්මයන් අපේ ජීවිතෙන් ඇත්වෙනවා නම්, ඒ ධර්මයන්ගෙන් තොර වුණොත් අපි ශාසනයෙන් ගිලිහිලා යනවා. ඒ ගැන අපි තේරුමකින් වාසය කළ යුතුයි.

අපි මේ ගැන බයක් ඇති කරගත යුතු නෑ. මක් නිසා ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සාසනයේ ස්වභාවය මහා සාගරයට උපමා කරනවා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා දෙනවා, මේ මහා සාගරය එක පාරට ගැඹුරු වෙන්නේ නෑ. මුලින් ම තියෙන්නේ වෙරළ. ඒ වෙරළ ආසන්නයේ සාගරය ගැඹුරු නැති, සරල ස්වභාවයක් තියෙන්නේ. සාගරය එකපාරට ගැඹුරකට යන්නේ නෑ. ඒ සාගරයේ ස්වභාවය යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා දෙනවා, මේ ශාසනයත් ධර්ම විනයත් ඒ වගේ ම යි. එකපාරට ගැඹුරක් නෑ. ඉතා ම සරල මට්ටමෙන් තමයි පටන් ගන්නේ. නමුත් සාගරය ක්‍රම ක්‍රමයෙන්, අනුක්‍රමයෙන් ගැඹුරු කරා ගිහිල්ලා ඉතාමත් ම ගැඹුරු ස්වභාවයක් දක්වා සාගරය පුළුල් වෙනවා. ඒ සාගරයේ ස්වභාවයක්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ධර්ම විනයත් ඉතා ම සරල මට්ටමෙන් පටන් ගෙන, ක්‍රම ක්‍රමයෙන් අනුක්‍රමයෙන් ගැඹුරු කරා යන ධර්මයක්.

ඒ ධර්මයේ සීලය, සමාධිය, ප්‍රඥාව, විමුක්තිය කියන මේ ධර්මයන් හතර තමයි තියෙන්නේ. මෙයින් තොර දෙයක් නෙවෙයි. සීලය තියෙනවා, සමාධිය තියෙනවා, ප්‍රඥාව තියෙනවා, විමුක්තිය තියෙනවා.

ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ධර්මයේ තියෙන මූලික ම කොටස්. ඒ කොටස් හතරේ ම ස්වභාවය සාගරය වගේ. සීලය එකපාරට ගැඹුරට යන්නේ නෑ. සමාධියත් එකපාරට ගැඹුරට යන්නේ නෑ. ප්‍රඥාවත් එකපාරට ගැඹුරට යන්නේ නෑ. විමුක්තියත් එකපාරට ගැඹුරට යන්නේ නෑ. සාගරය එකපාරට ගැඹුරු වෙන්නේ නෑ වගේ, මේ ආර්ය වූ සීලය, ආර්ය වූ සමාධිය, ආර්ය වූ ප්‍රඥාව, ආර්ය වූ විමුක්තිය කියන ධර්මයන් හතරත්, සරල මට්ටමෙන් පටන්ගෙන ක්‍රමක් ක්‍රමයෙන් ගැඹුර දක්වා ගමන් කරන, දියුණු වෙන, වැඩිය යුතු, ධර්මතා හතරක්. ඒ බව අපි හොඳින් තේරුම් ගත යුතුයි, පිළිගත යුතුයි.

එවිට මේ ධර්මයන් කෙරෙහි බයක් ඇති වෙන්නේ නෑ. එහෙම නැත්නම් මේ ධර්මයන් හතර අපේ ජීවිතය තුළ උපදවා නොගත්තොත් අපිට සාසනය තුළ පැවැත්මක් නෑ නේද කියලා අනවශ්‍ය බයක් එන්ට පුළුවන් මේ ධර්මයන් හතරේ ස්වභාවය නොදන්නා කෙනාට. ඒ නිසා අපි මූලික වශයෙන් තේරුම් ගතයුතු දේ තමයි, මේ ධර්මයන් හතර අප තුළ නැත්නම්, මේ ධර්මයන් හතර උපදවාගෙන මේ ධර්මයන් එක්ක වාසය නොකළොත් ශාසනයෙන් බැහැර වෙනවා. ඒ තමයි මූලික ස්වභාවය. ඊළඟ දේ තමයි, මේ ධර්මයන් හතරේ ස්වභාවය මහා සාගරය වගේ. එකපාරට ගැඹුරක් එන්නේ නෑ. සරලව පටන්ගෙන, ක්‍රම ක්‍රමයෙන් ගැඹුර කරා යන ස්වභාවයක් තමයි මේ ධර්මයන්ගේ තිබෙන්නේ.

මේ ධර්මය අපේ ජීවිතේට එකතු කරගෙන, මේ ධර්මයට සම්බන්ධ වෙලා, මේ ධර්මය අපේ ජීවිතයට පමුණුවාගෙන, මේ ධර්මය තුළ අපේ ජීවිතේ දියුණු කිරීම පිණිස මොනතරම් පහසුවක්, මොනතරම් අවකාශයක් තියෙනවා ද කියලා අපිට සතුටු වෙන්නට පුළුවන්. ඉතාම පුංචි ළමයි මුහුදු වෙරළට බැහැලා රැල්ලත් එක්ක සෙල්ලම් කරනවා අපි දැකලා තියෙනවා. ඒ අයත් මුහුදේ තමයි ඉන්නේ. නමුත් අපි දන්නවා, කුඩා දරුවෙකුට තියා හැඩදැඩි මනුස්සයෙකුට වත් හොඳින් පුහුණු වෙලා නැත්නම් මුහුදේ ටික දුරක්වත් යන්ට බෑ. මුහුද එතරම් විශාල, ගැඹුරු, තේරුම් ගන්ට අමාරු, අත්හුන ස්වභාවයෙන් යුක්ත තැනක්.

ඒ වගේ ම තමයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා දෙන සීලය, සමාධිය, ප්‍රඥාව, විමුක්තිය කියන ධර්මයන්ගේ පරතෙර ගත්තොත් අතිශයින් ගැඹුරයි. අතිශයින් පුළුල්. හොඳින් නොවැඩූ කෙනෙකුට, හොඳින් විමසා නොදත් කෙනෙකුට ඒ ධර්මයන්ගේ ස්වභාවය ගැන හිතන්ට බෑ. එතරම්

ගැඹුරකින්, එතරම් පුළුල් බවකින් යුක්ත යි මේ සීලය, සමාධිය, ප්‍රඥාව, විමුක්තිය කියන ධර්මයන් හතර. නමුත් මේ ධර්මයන්ගේ ස්වභාවය තමයි මහා සාගරය වගේ. කුඩා දරුවා මහා සාගරයේ වෙරළෙහි රැල්ල ඇසුරු කරගෙන ඉතා ම සතුටින් වාසය කරන්නේ යම් සේද, මේ ශාසනයට ඇතුළු වන නුවණැති කෙනා ශාසනයට ළදරුවෙක් වගේ. ඒ නුවණ තියෙන කෙනාට රැකවරණය පිණිස තිබෙන දේ තමයි සීලය, සමාධිය, ප්‍රඥාව, විමුක්තිය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා දෙන අවම මට්ටමෙන් ඒ ශාසනික ධර්මයන්ට පිවිසෙන්නට පුළුවන්. සාගරය ගැන නොදත් කුඩා ළදරුවා වෙරළ ආසන්නයේ තිබෙන සාගරය සමඟ මුහුචෙන්නා වගේ, මුහුචෙලා සතුටු වෙන්නා වගේ, නුවණැති කෙනාට මේ ධර්මයන් හතරට පැමිණිලා මේ ධර්මයන් ඇසුරු කරගෙන ආරම්භක අවදියේ පටන් සතුටුවෙන්නට පුළුවන්. සතුටුවෙමින් තමන් ධර්මය තුළ සිටින බව තේරුම් ගනිමින් වාසය කරන්නට පුළුවන්.

ඒ විදියට පුරුදු කරමින්, ක්‍රමානුකූලව අනුක්‍රමයෙන් අඛණ්ඩව පුරුදු කරලා, මේ ධර්මයන්ගේ ගැඹුරට ම, පරතරට ම යන්නට පුළුවන්කමක් තියෙනවා. අපට ඒ සඳහා ලොකු අවකාශයක්, ලොකු ඉඩකඩක්, ලොකු සහනයක් මේ ධර්මය තුළ තියෙනවා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා දෙනවා, ශ්‍රද්ධාවට පත්වුණ කෙනා, ශ්‍රද්ධානුසාරී කෙනා, සෝතාපන්න නොවී කචරිය කරන්නේ නෑ කියලා. ඒ වගේ ම තමයි සෝතාපන්න වුණ කෙනා ඒකාන්තයෙන් ම නිවන අවබෝධ කරනවා. එයා ප්‍රමාදයට පත්වුණොත් හව හතක් දක්වා පමණ ම යි ප්‍රමාද වෙන්නේ. නමුත් ඒ ප්‍රමාදය තුළත්, ඔහු දුක් සහිත ලෝකවල උපදින්නේ නෑ කියලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒකාන්ත කොට, ස්ථිර වශයෙන් ම, සහතික කොට ප්‍රකාශ කරනවා.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඒ ප්‍රකාශය ගැන බලවත් විශ්වාසය උපදවාගෙන, බලවත් සතුට ඇති කරගෙන ඒ මහා සාගරය වගේ ඉතා සරලව පටන්ගෙන අතිශය ගැඹුරක් දක්වා යන, අතිශය පුළුල් ගම්හිර වූ මේ ආර්ය වූ සීලය, ආර්ය වූ සමාධිය, ආර්ය වූ ප්‍රඥාව, ආර්ය වූ විමුක්තිය කියන උතුම් ධර්මයන් හතර ගැන අපි තේරුම් අරගෙන, ඒ ධර්මයන් හතරට අපි පැමිණෙන්නට ඕන. ඉතා ම සරල මට්ටමෙන් ඒ ධර්මයන් ඇසුරු කරගෙන, ඒ ධර්මයන් අතිශය ගෞරවයෙන් යුක්තව පරිහරණය කරමින් ඒ ධර්මයන් තුළ වාසය කළොත්, හැම මොහොතක ම ඒ ධර්මයන් තේරුම් ගනිමින්, අපේ ජීවිතයෙන් බැහැර නොවෙන විදියට පුරුදු කරගත්තොත් අපට රැකවරණය, පිළිසරණ ලබන්නට පුළුවන්.

මේ ධර්මයන්ගේ පරතෙරට යන්ට පුළුවන් දවසක් එනවා. ඒක කවදාවත් වරදින්නේ නෑ.

ඒ නිසා මේ ධර්මයන් හතර උපදවාගන්ට උත්සාහ කරන්න. ඒ ධර්මයන් හතර තමන් තුල තේරුම් ගනිමින්, ඒ ධර්මයන් ආරක්ෂා කරගෙන, ඒ ධර්මයන්ගේ මහත් බවට, විපුල බවට, පරිපූර්ණ බවට පත්වීම පිණිස බලවත් වූ ආසාව උපදවාගන්න. මහා සාගරය සරලව, වෙරළෙන් පටන්ගෙන අනුක්‍රමයෙන් ගැඹුරු වෙමින් අතිශය ගැඹුරක් දක්වා, අතිශයින් පුළුල් ස්වභාවයක් දක්වා වැඩෙන්නේ යම් සේද, පවතින්නේ යම් සේද, මේ ධර්මයන් හතරත් එලෙස ම යි කියන විශ්වාසය ඇති කරගෙන, මේ ධර්මයන් ගැන ගෞරවයක්, සතුවක්, මේ ධර්මයන් පුරුදු කරගැනීම ගැන භය රහිත බවක්, නිර්භය බවක් උපදවාගන්න.

නිවන ගැන කැමැත්තක් ඇති කරගනිමු

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශාසනය තුළ පෙන්වා දෙන උසස් ම ප්‍රතිලාභය, උසස් ම පිළිසරණ ලබන්ට විශාල පරිත්‍යාගයක්, විශාල කැපකිරීමක් කරන්ට වෙනවා. සාමාන්‍ය ලෝකයේ තිබෙන භෞතික දේවල් වලින් වුණත් යම් කැපකිරීමක් නැතිව ප්‍රතිලාභ ලබන්ට බැ. බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දෙන ප්‍රතිලාභයන්, සාමාන්‍ය මනුෂ්‍යයා අත් කරගන්න ලෞකික ප්‍රතිලාභයන්ට වඩා වටිනාකමෙන් අග්‍ර යි. සම කරන්ට බැ. මිනිසුන් ලෞකික ප්‍රතිලාභයන් අත් කරගන්ට කොච්චර පරිත්‍යාග කරනවා ද? කොච්චර කැප කරනවා ද? කොච්චර ඉවසනවා ද? ඒ අනුව කල්පනා කරන්න අපි බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දෙන පිළිසරණ ඇති කරගැනීම පිණිස කොයි වගේ පරිත්‍යාගයක් කළ යුතු ද කියලා. ඒ වගේ පරිත්‍යාගයක් කරන්ට අපි උත්සාහ කළ යුතුයි. පරිත්‍යාගය කියන්නේ අත්හැරීම කියන එකයි. අතහරිනවා කියන එක සිතේ උපදින දෙයක්.

මේ ලෝකයේ මිනිසුන් හොඳ රැකියාවක් ලබාගන්ට, එහෙම නැත්නම් විභාගයකින් සමත් වෙන්ට වගේ දේකට ගන්න උනන්දුව

බලන්න. සෑහෙන කාලයක් තිස්සේ මහන්සි වෙනවා. විශාල උනන්දුවක් ඇති කරගන්නවා. විශාල කැප කිරීමක් කරනවා. එතනදීත් අත්හැරීමක් තියෙනවා. සාමාන්‍ය විනෝද වීම් අතහැරලා, අනවශ්‍ය යාළු මිත්‍රකම් අතහැරලා, අනවශ්‍ය වැඩ ගොඩාක් අතහැරලා මහන්සිවෙන්ට සිද්ධ වෙනවා. ඒ විදියට මහන්සිවෙන, කැපකිරීමක් කරන කෙනාට ඒ ප්‍රතිලාභය ලබන්ට පුළුවන්.

බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වන ප්‍රතිලාභය පිණිස විශාල කැපකිරීමක් කළොත්, පරිත්‍යාගයක් කළොත් ඒ ප්‍රතිලාභ ලබන්ට පුළුවන්. යම් කාලයක් ඒකට මහන්සි වෙන්ට වෙනවා. ඒ විදියට මහන්සිවෙන කෙනාට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වන විදියට ම ප්‍රතිලාභ ලබන්ට පුළුවන්. අද වෙනකොට ගොඩක් අය ලඟ තියෙන්නේ ප්‍රතිලාභ ලබන්ට පුළුවන් ද බැරි ද කියන එක ගැන සැකයක්. ගොඩක් අය තුළ විශ්වාසයක් නෑ. හිත වීරියෙන් සහ වෙනත් ලෞකික ප්‍රතිලාභ වලට යට වුණ අය, ලාමක අපේක්ෂා තියෙන අය, ධර්මයෙන් ප්‍රතිලාභ ලබන්ට පුළුවන් කියන අදහස සමාජයෙන් ඇත් කරලා තියෙන්නේ. අනිත් අයටත් ඒ අවස්ථාව නැතිවන ආකාරයට කටයුතු කරනවා.

ඒ නිසා අපි පරිස්සමින් ධර්මය හොඳට තේරුම් අරගෙන, මේ ජීවිතයේ දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්නපු පිළිසරණ අත් කරගන්ට පුළුවන් කියන අදහස ඇති කරගන්ට ඕන. ඒක කළ හැකි දෙයක්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිර්භයව ප්‍රකාශ කරනවා “ධර්මය වද බැහැලා නෑ. එල සහිත ධර්මයක්” කියලා. ඒ ප්‍රකාශයත් අකාලික යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ යම් වචනයක් තියෙනවා නම් ඒ වචනය ධර්මයට අයිති යි. ධර්මයෙන් බැහැර නෑ. ධර්මය අකාලික ගුණයෙන් යුක්ත යි. සන්දිට්ඨික ගුණයෙන් යුක්ත යි. ‘මේ ධර්මය වද බැහැපු දෙයක් නෙවෙයි. එල සහිත ධර්මයක්’ කියලා එදා කළ ප්‍රකාශය අදටත් වලංගුයි. අකාලික ධර්මයට අයිතියි. ඒ නිසා අපි ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ප්‍රකාශය ගැන විශ්වාසය උපදවාගන්ට ඕන. විශ්වාසය උපදවාගෙන, පැහැදීම ඇති කරගෙන, ඒ ප්‍රතිලාභය ලැබීම පිණිස ධර්මයේ හැසිරෙන්නට ඕන.

ධර්මයේ ප්‍රතිලාභ ලැබීම පිණිස යම් කාලයක් ගතවෙනවා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා දෙනවා “මහණෙනි, මේ අරහත්වය මා එකපාරට පණවන්නේ නෑ” කියලා. ඒකට වැඩපිළිවෙලක් තියෙනවා. ඒකට කාලයක් තියෙනවා. අපි ඒ ධර්මය ඉගෙන ගැනීමෙන්, ධර්මයේ ස්වභාවය තේරුම්ගන්ට ඕන. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා දෙන

ඉලක්කය, ප්‍රතිලාභය, පරමාර්ථය ගැන කැමැත්තක් ඇති කරගන්නට ඕන. නිවන අවබෝධ කරගැනීමේ ආසාව, කෙළෙස් දුරු කරගැනීමේ ආසාව සිතක් තුළ ඉපදෙන්නට ඕන. ඇතැම් අය අරහත්වය සිහි කිරීමෙන් අරහත්වයට කැමති වෙනවා. ඇතැම් අය රාග ද්වේශ මෝහ දුරු කරගැනීමේ කැමැත්තක් ඇති කරගෙන ඒ ප්‍රතිලාභයට කැමති වෙනවා. සමහර අයට පිරිසිදු සිතක් ගැන ආසාවක් ඇති කරගන්නට පුළුවන්. සමහර කෙනෙකුට මේ දුකෙන් නිදහස් වීම ගැන කැමැත්තක් ඇති කරගන්නට පුළුවන්. ඒ විදියට තමන්ගේ සිතට ප්‍රිය ඇතිවන විදියට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්නපු ඉලක්කය ගැන සිහි කරන්න.

තමන් තුළ යම් පීඩා තියෙනවා නම් ඒ පීඩා දුරු කරගෙන පීඩා රහිත ජීවිතයක් ගත කරන්නට ආසා කළොත් එයාට ඒක පහසු වෙනවා. පීඩා ඉපදෙන්නේ මොනවායින් ද? සමහර අයට රාගය බලවත් වෙලා ඒ රාගයෙන් පීඩා ඇතිවෙනවා. පටිසය බලවත් වෙලා ඒ නිසා චිත්ත පීඩා ඇති වෙනවා. භය තැතිගැනීම් නිසා පීඩා ඇතිවෙනවා. භීෂමානස නිසා පීඩා ඇතිවෙනවා. සමහර අයට අධිමානස නිසා, ආඩම්බරය නිසා පීඩාව ඇතිවෙනවා. ඊර්ෂ්‍යාව නිසා පීඩාව ඇති වෙනවා. මේ වගේ විවිධ විදියට චිත්ත පීඩා තමන් තුළ ඉපදෙනවා. සිතේ උපදින පීඩාව අතිශය දුක් සහිත යි. ඒ විදියට 'දුක් සහිත ස්වභාවයක් නැතිව, සිතේ පීඩාවක් නැතිව, සංසිද්ධ සිතකින් ඉන්ට ඇත්නම් කොච්චර පහසු යි ද' කියලා කල්පනා කරන්න. ඒ විදියට නිකෙළෙස් බව ගැන ආසාවක් ඇති කරගන්නට ඕන.

ඊලඟට, සිතේ රාගය තියෙනවා නම්, ඒ රාගය නැති සිතක් කොච්චර හොඳයි ද කියලා කල්පනා කරන්නට පුළුවන්. රාගය මුල් වෙලා සිත කෙළෙසුනා ම එතන ප්‍රිය බවක් නෑ. රාගය අප්‍රසන්න ස්වභාවයක්. රාගය පිළිකුල් ස්වභාවයක්. පිරිසිදු නෑ. දුක් සහිත යි. පීඩා සහිත යි. ඒ රාගය නිසා ඇතිවන පීඩාකාරී ස්වභාවය, අප්‍රසන්න ස්වභාවය නැතිව විරාගී සිතක්, රාගය නැති සිතක් ගැන ආසා කරන්න. රාගය නැති සිත කොයි තරම් පිරිසිදුයි ද කියලා හිතන්න. පිරිසිදු යි, ලස්සන යි, බ්‍රහ්මයෙක් වගේ. ඒ විදියට විරාගී බවට ආසා කරන්න. නිකෙළෙස් බවට ආසා කරන්න. පීඩා රහිත සිතට ආසා කරන්න.

ඊලඟට, මේ සිතේ නොයෙකුත් අකුසල් තියෙනකොට, සිත එක එක අරමුණු ඔස්සේ දුවනවා. රාගය තිබුනොත් රාගය ඔස්සේ දුවනවා. තරහ තිබුණොත් තරහ ඔස්සේ දුවනවා. භය තිබුණොත් භය

තැතිගැනීම් ඔස්සේ දූවනවා. ආඩම්බරය, ඉරිසියාව, හීනමානය, මේ විදියේ නොයෙකුත් අකුසල් තියෙනකොට ඒ ඒ අකුසල් ඔස්සේ සිත දූවනවා. ඒ අකුසල් මුල්වෙලා බොහෝ සිතුවිලි එන්ට පටන් ගන්නවා. සිතුවිලි වලින් තමයි පීඩාව උපදවන්නේ. ඒ සිතුවිලි උපදින්නේ යම් යම් අකුසලයන් මුල්වෙලා. සිතේ ඒ අකුසල් නැත්නම්, ඒ විදියේ අකුසල සහගත සිතුවිලි ඉපදෙන්නේ නෑ. සිත සංසිදෙනවා. ශාන්ත යි. ප්‍රණීත යි. පහසු යි. කිසිම කරදරයක් නෑ. නිශ්චල යි. එබඳු සිතකට ආසා කරන්න.

ඊලඟට, බාහිරින් මිනිසුන් අපිව අගය කරනවා. මිනිසුන් අපිව වර්ණනා කරනවා. ඒ වෙලාවට අපි හොඳට හිනාවෙලා කතා කරනවා. ඒ විදියේ ස්වභාවයක් තියෙනවා බාහිරින්. නමුත් තමන්ගේ සිත දිහා බලන්න. එතකොට අර බාහිරින් අපට ලැබෙන ප්‍රශංසාව වේවා, බාහිරට අපි පෙන්වන ස්වභාවය වේවා, හිත අභ්‍යන්තරයත් එක්ක ගැලපෙනවා ද කියලා බලන්ට පුළුවන්. බාහිරින් අපිව හොඳ කෙනෙක් වගේ පෙනුණත්, සිත අභ්‍යන්තරයේ කෙළෙස් වලින් පීඩා විදිනවා නම්, කෙළෙසුන්ට බරයි නම්, කෙළෙස් වලින් කිළිටි වෙලා නම් ඒක සුදුසු නෑ. මනුස්සයා නොදැක්කාට, ඒ ස්වභාවය දෙවියන් දකිනවා. දෙවියන් සතුටුවෙන්නේ නෑ අපේ ජීවිත ගැන. දෙවියන් සතුටු වෙන්නේ නැත්නම්, දෙවියන්ගේ ආශීර්වාදයක් රැකවරණයක් අපිට ලැබෙන්නේ නෑ. දෙවියන්ගේ ආශීර්වාදයක් රැකවරණයක් නොලැබෙනවා නම් කය බිඳිලා මරණින් මත්තේ දෙවියන් අතරට යාමක් සිදුවෙයි ද? දෙවියන් අතරට නොයනවා නම්, දෙවියන්ගේ අප්‍රසාදයෙන් යුක්ත යි නම් මනුලොවටවත් එයි කියලා හිතන්ට බෑ. දෙවියන් නොදැක්කත් තමාට ම දකින්නට පුළුවන් තමාගේ ස්වභාවය. ඒ වගේ කිලිටි සිතක් සහිතව කළුරිය කළොත් දුගතියේ යන්ට සිදුවෙනවා.

ඒ විදියට කල්පනා කරලා සිතේ ඒ දෙබිඩි ස්වභාවය ගැන අකමැත්ත ඇති කරගන්න. 'දෙවියන්, බ්‍රහ්මන්, නුවණැති මිනිසුන් ප්‍රශංසා නොකළ, බුදුරජාණන් වහන්සේ ප්‍රශංසා නොකළ ස්වභාවයක් නේද' කියලා කල්පනා කරන්න. සිතේ දෙබිඩි ස්වභාවය අතහැරලා, නැති කරලා, සිතේ සෘජු ස්වභාවයක් ඇති කරගන්ට ආස කරන්න. සෘජු ස්වභාවය කියන්නේ සිතේ බාහිරට ප්‍රකට වෙන ස්වභාවයත්, අභ්‍යන්තර ස්වභාවයත් එක යි. ඒ ස්වභාවයට දෙවියන් කැමති යි. දෙවියන්ගේ ප්‍රසාදය තියෙනවා. දෙවියන්ගේ ආශීර්වාදය ලැබෙනවා. දෙවියන් දුර සිට වන්දනා කරනවා. ඒ විදියට කල්පනා කරලා සිතේ දොස් සහිත ස්වභාවය ගැන අකමැති

වෙන්න. දොස් රහිත ස්වභාවයට කැමති වෙන්න.

නිවන ගැන සිතේ කැමැත්තක් ඇති කරගැනීම පිණිස වයසට යාම, ලෙඩ වීම, මරණයට පත් වීම, ප්‍රියයන්ගෙන් වෙන් වීම, අප්‍රියයන් හා එකතු වීම, කැමති දේ නොලැබීම ආදී දුක්ඛ ආර්ය සත්‍යයට අයත් දුක් ස්වභාවයන් අපේ ජීවිතය තුළ තේරුම් ගැනීමට උත්සාහ කරන්න. මේ දුක් ස්වභාවයන් ගැන කල්පනා කිරීමෙන් ඒ දුක් වලින් නිදහස් වෙන්නට කැමැත්ත ඇති කරගන්නට පුළුවන්.

මෙබඳු විවිධ ආකාර වලින් නුවණැති කෙනාට අකුසල් බැහැර වෙන විදියට සිත නවන්ට පුළුවන්. ඒ ඒ විදියට සිත පුරුදු කරද්දී අකුසලය බැහැර කරගෙන, කුසලයට පැමිණෙන්නට කැමැත්ත ඇති වෙනවා. කෙළෙස් බැහැර කරලා නිකෙළෙස් බවට පත්වෙන්නට කැමති වෙනවා. රාගය බැහැර කරගෙන විරාගී බවට කැමති වෙනවා. ඇවිස්සුන ස්වභාවය නැතිව සංසිදීමට කැමති වෙනවා. මුළුමනින් ම පිරිසිදු, දුක් රහිත නිවනට කැමති වෙනවා. මේ විදියට කල්පනා කරලා සිතේ තියෙන මේ ලාමක ස්වභාවයන් බැහැර කරගෙන නිකෙළෙස් සිතක් ඇති කරගන්නට නුවණැත්තාට පුළුවන්කම තියෙනවා.

එහෙම නැත්නම් එක පැත්තක් දොස් සහිත වුණා ම අනික් පැත්ත හොඳයි කියලා හිතෙනවා. එතකොට කෙළෙස් වලින් නිදහස් වෙන්නට තියුණු කැමැත්තක් උපදින්නේ නෑ. එනිසා සිතේ හැම පැත්තක් ම හොය හොයා බලමින් දොස් සහිත ස්වභාවයන් හැම විදියට ම තේරුම් ගන්නට උත්සාහ කරන්න. ඒ විදියට කල්පනා කරමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වන ධර්මය තුළ අග්‍ර ම ප්‍රතිලාභය ලබන්නට සිතේ කැමැත්තක් ඇති කරගන්න. ඒ කියන්නේ නිවන අවබෝධය පිණිස කැමැත්ත ඇති කරගන්න. ඒකට තමයි "ඡන්දය" කියලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපිට පෙන්වා දී තිබෙන්නේ. ඡන්දය ඇති කරගන්න විදියවල් තමයි මේ නොයෙක් ආකාරයෙන් පෙන්වා දුන්නේ. සිතේ ඇත්ත ස්වභාවය තේරුම් ගත්තොත් පහසුවෙන් ඡන්දය ඇති කරගන්නට පුළුවන්. තමාගේ සිත ගැන තමා ම තේරුම් ගත්තොත් ඒ තුළින් සිත ගැන ලොකු කළකිරීමක් ඇතිවෙනවා. 'මෙබඳු සිතක් සමඟ නේද වාසය කරන්නේ, මෙතරම් දුක් උපදින කෙළෙස් සහිත සිතක් එක්ක නේද වාසය කරන්නේ' කියලා දැනගත්තොත්, තේරුම් ගත්තොත්, දැකගත්තොත් ඒ දැකීම සම්මා දිට්ඨිය ඇති කරන්නට හේතු වෙනවා. ආශ්‍රව ක්ෂය වෙන්නට මුල්වෙනවා. නිකෙළෙස්භාවය පිණිස ඡන්දය ඇතිවෙන්නට හේතු වෙනවා.

කෙළෙස් දුරු කරගත්ට කැමැත්තෙන් වාසය කරන කෙනා (ජන්දය ඇති කෙනා) ඒ සඳහා වැයම් කරනවා. වැයම් කරන කෙනාට විරිය ඉපදෙනවා. එයාට හුදෙකලාව වාසය කරනට පුළුවන්. සිත එහේ මෙහේ දුවන ස්වභාවය අඩුවෙනවා. ඇයි? තමන්ගේ සිත පිරිසිදු කරගැනීමේ කැමැත්ත ඉපදිලා. වෙනත් දෙයක් කරනට හිත දෙන්නේ නෑ. තමන්ගේ වස්ත්‍රය අපිරිසිදු වෙලා කියලා දැනගත්ත කෙනාට ඒ වස්ත්‍රය පිරිසිදු කරගත්ට කැමැත්තක් එනවා. ගොඩක් අපිරිසිදු යි කියලා දැනගත්ත කෙනා වෙන වැඩ කර කර ඉන්නේ නෑ. ඉක්මනින් ඒ වස්ත්‍රය පිරිසිදු කරගන්නවා. ඒ වගේ, සිත අපිරිසිදු යි කියලා දකින කෙනා ඉක්මනින් සිත පිරිසිදු කරගත්ට ආසා කරනවා. තමන්ගේ සිතේ අකුසල් තියෙනවා කියලා දකින කෙනා භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ධර්මය ගැන පහදිනවා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා දෙනවා "යම් කෙනෙක් තමා තුළ රාගය තියෙන කොට, රාගය තියෙනවා කියලා දකිනවා නම් එපමණකින් ම ධර්මය සන්දිට්ඨික යි, අකාලික යි, ඒහිපස්සික යි, ඕපනයික යි" කියලා. ඒ විදියට ක්‍රම ක්‍රමයෙන් තමන් තුළින් ධර්මය දකිනකොට, ධර්මයේ ගුණ තේරුම් ගන්න කොට, නිතැතින් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අරහං සම්මා සම්බුද්ධ යි කියලා තේරුම්ගත්ට හැකිවෙනවා. ඒ විදියට තමයි ධර්මය පුරුදු කරන්නේ.

ඒ නිසා තම තමන්ගේ සිත දිහා හොඳින් බලලා සිත හොඳින් තේරුම් අරගෙන, සිතේ තිබෙන අකුසල ස්වභාවයන් තේරුම් ගනිමින් ඉතා ම පිරිසිදු සිතක්, ඉතා ම නිශ්චල වූ නිවුනු සිතක්, ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ සිතක් ඇති කරගැනීම පිණිස නොසංසිදුන ආසාවක් ඇති කරගන්න.

අප්‍රමාදී ඛව උපදවන ඉන්ද්‍රිය සංවරය

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කියාදෙනවා, යමෙක් ඇස කියන ඉන්ද්‍රිය අසංවර කරගෙන වාසය කරනවා නම්, ඔහු දකින ප්‍රිය රූපයට ආසා කරලා, ඒවයේ නිමිති සටහන් මතක තියාගෙන, ඒවා ගැන ආශ්වාදයෙන් කල්පනා කර කර ඉන්ට පටන් ගන්නවා. එයින් සිත කෙළෙස් වලින් තෙත් වෙලා යනවා. ඔහුගේ සිතේ ප්‍රමුද්ගභාවය උපදින්නේ නෑ. සිතේ නැවුම් ස්වභාවය ඇතිවෙන්නේ නෑ. සිත කෙළෙස් වලින් යටවෙලා තියෙන්නේ. ප්‍රමුද්ගභාවය නැති කෙනාගේ සිතේ ප්‍රීතිය ඇතිවෙන්නේ නෑ. ප්‍රීතිය නැති කෙනාට කායික සැහැල්ලුව ඇතිවෙන්නේ නෑ. කායික සැහැල්ලුව නැති කෙනාට සැපය ඇතිවෙන්නේ නෑ. එයා දුකසේ වාසය කරනවා කියලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා දෙනවා. ඒ දුකසේ වාසය කරන කෙනාට සමථ-විදර්ශනා ධර්මයන් පහළ වෙන්නේ නෑ. ඒ කියන්නේ සමාධිය උපදවාගන්ට බෑ, උපදින්නේ නෑ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරනවා එබඳු කෙනෙකුට කියන්නේ 'පමාදවිහාරී' කියලා. 'ප්‍රමාදීව වාසය කරන කෙනා' කියලයි කියන්නේ. කත අසංරච ඉන්න කෙනාටත් ඒ විපාකය ම යි ඇතිවෙන්නේ. එයා කනට

ඇසෙන ප්‍රිය මනාප ශබ්ද මතක තියාගන්නවා. ඒවා ගැන ආශ්වාදයෙන් කල්පනා කර කර ඉන්නවා. හිත කෙළෙස් වලින් තෙත්වෙලා යනවා. එයාට ප්‍රමුදිතභාවය උපදින්නේ නෑ. ප්‍රමුදිතභාවය නැතිකෙනා තුළ ප්‍රීතිය ඇතිවෙන්නේ නෑ. ප්‍රීතිය නැති කෙනාට පස්සද්ධිය ඇතිවෙන්නේ නෑ. පස්සද්ධිය නැති කෙනාට සැපසේ වාසය කිරීමක් නෑ. දුකසේ වාසය කරන්නේ. එයාට සමථ-විදර්ශනා ධර්මයන් පහළ වෙන්නේ නෑ.

ඒ වගේ, නාසය, දිව, ශරීරය, සිත අසංවරව වාසය කරන කෙනා දුකසේ වාසය කරන කෙනෙක් බවට පත්වෙනවා. ඇයි එයාගේ සිත කෙළෙස් වලින් තෙමිලා, කෙළෙස් වලින් වැහිලා යනවා. එයාට ප්‍රමුදිතභාවය ඇතිවෙන්නේ නෑ. ප්‍රමුදිතභාවය නැති නිසා ප්‍රීතිය උපදින්නේ නෑ. ප්‍රීතිය උපදින්නේ නැති කෙනාට පස්සද්ධිය ඇතිවෙන්නේ නෑ. පස්සද්ධිය නැති කෙනා දුකසේ වාසය කරන්නේ. එයාට සමථ-විදර්ශනා ධර්මයන් පහළ වෙන්නේ නෑ. ඒ වගේ කෙනෙකුට කියන්නේ 'පමාදවිහාරී' කියලා. නිවන් මගේ ප්‍රමාද වී වාසය කරන කෙනා කියලා. එයාට නිවන් මඟට පිවිසෙන්නට බෑ. ප්‍රමාදයි. එතකොට නිවන් මඟට පැමිණෙන්නට ප්‍රමාද වෙන හේතුව මොකක්ද? ඉන්ද්‍රිය අසංවර කරගෙන වාසය කිරීම. අසංවර වූ ඉඳුරන්ගෙන් යුක්තව වාසය කිරීම.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, යම් කෙනෙක් ඉන්නවා එයා ඇස සංවර කරගන්නවා. ඇස සංවර කරගෙන වාසය කරනවා. ඇස සංවරව වාසය කරන කෙනාට, ප්‍රිය මනාප රූප දැකලා ඒ නිමිති මතක තියාගෙන ඒවා සිහි කිරීමක් සිද්ධ වෙන්නේ නෑ. ඒ නිසාම සිත කෙළෙස් වලින් තෙත් වෙන්නේ නෑ. එයාට ප්‍රමුදිතභාවය උපදිනවා. ප්‍රමුදිතභාවය උපදින කෙනා තුළ ප්‍රීතිය ඇතිවෙනවා. ප්‍රීතියෙන් වාසය කරන කෙනා, ප්‍රීතියෙන් බණ භාවනා කරන කෙනා තුළ පස්සද්ධිය ඇතිවෙනවා. පස්සද්ධිය ඇතිවෙන කෙනාට සැපසේ වාසය කරන්නට පුළුවන්. සැපසේ වාසය කරන කෙනා තුළ සමථ-විදර්ශනා ධර්මයන් පහළ වෙනවා. එයා පමාදවිහාරී කෙනෙක් නෙවෙයි. ඔහු නිවන් මගේ අප්‍රමාදී යි.

ඒ වගේ මේ ඇස, කන, නාසය, දිව, ශරීරය, සිත කියන ඉන්ද්‍රියන් සංවර කරගන්න කෙනා, අප්‍රමාදී බවට පත්වෙනවා. ඒ අප්‍රමාදී බව ඉපදෙන්නේ කොහොමද? සංවර ඉඳුරන්ගෙන් යුක්තව වාසය කරන කෙනාට ප්‍රිය මනාප රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, පහස, අරමුණු වල නිමිති ගැන ආශ්වාදයට අනුව හිත හිතා ඉන්ට දෙයක් නෑ. ඒවා එයා අතහැරලා.

එයාගේ සිත කෙළෙස් වලින් තෙත් වෙන්නේ නෑ. ඒ කියන්නේ නිවරණ බලවත් වීමක් නෑ. නිවරණ වලට ආහාර සැපයීමක් නෑ ඔහු තුල. එබඳු කෙනෙකුගේ සිත නැවුම්. ප්‍රමුද්‍රිත යි.

ප්‍රමුද්‍රිත බව තියෙන කෙනාගේ සිත බණ භාවනා කිරීමට බොහොම පහසුවෙන් නැමෙනවා. තව කෙනෙක්ගේ බලපෑමට නෙවෙයි එයා බණ භාවනා කරන්නේ. එයා තුල උපන් කැමැත්තක් තියෙනවා. ආකාසේ පැහැදිලි දවසට උදේට ඉර පායන්නා වගේ. ඒ පරිසරය නවුම්. ප්‍රබෝධයක් තියෙනවා. ඒ වගේ තමයි ඉන්ද්‍රිය සංවරයෙන් යුක්තව වාසය කරන කෙනාගේ සිත. කෙළෙස් වලින් තෙමීලා නෑ. එයාට කම්මැලිකම්, අපහසුකම්, පීඩා ස්වභාවය නෑ. ප්‍රබෝධයෙන් වාසය කරනවා කියන්නේ ඒකට. සිතේ කරදර නෑ, පහසු යි. තමන්ගේ කැමැත්තෙන් කටයුතු කරනවා. කැමැත්තෙන් ම පොත පත බලනවා, ධර්මය අහනවා, ධර්ම සාකච්ඡා කරනවා, භාවනා කරනවා, කලට වේලාවට කටයුතු කරනවා. එයා තුල ධර්මයේ හැසිරීමට උපන් කැමැත්තක් තියෙනවා. පිළිවෙලකට කටයුතු කරන කෙනෙක් බවට පත් වෙනවා.

එයා වාද-බේද කරගන්න කෙනෙක් නෙවෙයි. වාද-බේද කරගන්නේ, ආරවුල් ඇති කරගන්නේ මේ සිත ඇතුළේ තියෙන යුද්ධයෙන්. සිත අසංවර නම් ඒවා තමයි එළියට යන්නේ වචන විදියට, කායික ක්‍රියා විදියට. නමුත් ඉන්ද්‍රියන් සංවර කළ කෙනාගේ සිත කෙළෙස් වලින් තෙමීලා නෑ. ප්‍රමුද්‍රිත යි. සිතේ යම් මෙල්ල වීමක් තියෙනවා. ඔහු නිසා ආරවුල් හටගන්නේ නෑ. ඔහු සතුටෙන් වාසය කරන කෙනෙක්. ඒ ස්වභාවය ප්‍රියමනාප යි. සුන්දර යි. සැප සහිත යි. පහසු යි. අපහසුකම් නෑ. එබඳු පහසුවක් ලබන්නට නම්, අපි කැමති වෙන්නට ඕන සංවර වූ ඉන්ද්‍රියන්ගෙන් යුක්තව වාසය කරන්න.

නිවන්මගේ ආරම්භය ඉන්ද්‍රිය සංවරය යි. සංවර වූ ඉන්ද්‍රියන්ගෙන් වාසය කරන කෙනාගේ සිත කෙළෙස් වලින් තෙමෙන්නේ නෑ. ප්‍රමුද්‍රිතභාවය උපදිනවා. ප්‍රමුද්‍රිතව ඉන්න කෙනා තමන්ගේ කැමැත්තෙන් ම බණ භාවනා කරනවා. ඔහුට භාවනාව ප්‍රිය යි. ඒ විදියට බණ භාවනා කරන කෙනා තුල ටිකෙන් ටික නිවරණ බිඳෙන්නට පටන් ගන්නවා. නිවරණ දුරුවෙලා යනවා. නිවරණ දුරුවෙන්නට දුරුවෙන්නට, සිතේ විචේකය හටගන්නවා. විචේකීව බණ භාවනා කරන්නට පුළුවන්. සිතේ තියෙන ඒ විචේකය හේතු කොටගෙන ප්‍රීතිය ඇතිවෙනවා. ඒ ප්‍රීතිය කියන්නේ භාවනා කරනකොට ඇතිවෙන ස්වභාවයක්. ප්‍රීතියෙන් යුක්තව බණ භාවනා කරගෙන

යනවා. ඔහුට කායික පහසුව ඇතිවෙනවා. කය සැහැල්ලු වෙනවා. එය හඳුන්වන්නේ පස්සද්ධිය කියලයි. පස්සද්ධිය තියෙන කෙනාට ඉතාම පහසුවෙන් බණ භාවනා කරන්ට පුළුවන්. කයට අපහසුවක් නෑ. ඒ පහසුවෙන් බණ භාවනා කරනකොට සිතේ සැපය ඇතිවෙනවා. එයා සැපසේ භාවනා කරනවා. සැපසේ භාවනා කරන කෙනා තුළ සමථ-විදර්ශනා ධර්මයන් පහළ වෙනවා. සමාධිය උපදිනවා. එතන දී සමාධිය කියන්නේ බලවත් සමාධි වලට යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වන්නේ එයා 'අප්‍රමාදී කෙනා' කියලයි.

ඒ විදියට ඉන්ද්‍රිය සංවරය ඇති කරගැනීමේ යහපතත්, අසංවර ඉඳුරන්ගෙන් වාසය කරන කෙනාට විදින්නට වෙන ආදීනවයත් අපි කල්පනා කරන්ට ඕන. ආදීනව අනුව බලන කෙනා තුළ ඉන්ද්‍රිය සංවරය පිහිටනවා. ඉන්ද්‍රිය අසංවර වීම නිසා තමාට විදින්නට තියෙන දුක් විපාක, අපහසුකම්, පීඩා ගැන කල්පනා කරනවා. එතකොට ඔහු ඉන්ද්‍රිය අසංවරයට කැමති නෑ. කවුරුවත් බල කරන්නේ නෑ ඉන්ද්‍රිය අසංවරය එපා කියලා. ඉන්ද්‍රිය අසංවරයට තමන් ම අකමැති යි. ඒ අකමැත්ත උපදින්නේ කුමක් මුල් කරගෙන ද? ඉන්ද්‍රිය අසංවර වීම නිසා සිද්ධවෙන දේ ගැන එයා කල්පනා කරනවා. ආදීනව අනුව බලමින් වාසය කරනවා. ආදීනව අනුව බලමින් වාසය කරන කෙනා තුළ ඉන්ද්‍රිය සංවරය ඇතිවෙනවා.

අප්‍රමාදී බව ඇති කරගැනීම කවදා සිට ද අපි කළ යුත්තේ? ධර්මය ඇසූ මොහොතේ ඉඳන් අප්‍රමාදී බව ඇති කරගන්නට කල්පනා කරන්න. යම් දහමක් අපි ඇහුවා ම, ඒ ධර්මයට පැහැදීම ඇති කරගන්න. ඒ ධර්මයට පැහැදුන කෙනාගේ ස්වභාවය තමයි, ඒ වෙලාවේ ඉඳන් ඔහු ඒ ධර්මය පුරුදු කරන්ට කැමතියි. කැමැත්ත උපදින්නේ ධර්මයට පැහැදීම නිසයි. ඔහු පිළිගන්නවා ඒකාන්තයෙන් ම මේ නිවන් මඟ කියලා. ඒ නිවන් මඟ පිළිබඳ විශ්වාසයක් තියෙනවා. නිවන් මඟ කෙරෙහි විශ්වාසය ඇති වුණ කෙනාගේ ස්වභාවය තමයි, එයා ඒ මඟ පුරුදු කරනවා.

නිවන් මඟ කෙරෙහි විශ්වාසය ඇති නොවෙන කෙනා මොකද කරන්නේ? එයා භෝයනවා. තව තව භෝයනවා. පුරුදු කරන්නේ නෑ. 'බලමු තව දිභාවක.. බලමු තව එකක්' කියලා භෝයනවා. ඒක හරියට මේ වගෙයි. යම් කෙනෙක් ඉන්නවා කන්ද මුදුනට නගින්නට ඕන. එයාට මුදුනට නගින්නට කැමැත්ත තියෙන්නට ඕන. සමහර විට කඳු මුදුන පේන්නේ නෑ. දැන් සිරිපාදේ නගින්නට කෙනෙක් කැමති වෙනවා. ඔහුට

මුදුනේ තියෙන ශ්‍රීපාද පද්මය පේනවා ද? නෑ. ඔහු කුමක්ද කළ යුත්තේ? කන්ද නගින්නට පටන්ගත්තට ඕන. පටන් ගන්නේ නැති කෙනා කන්ද වටේ කැරකි කැරකි ඉන්නවා. එයාට කවදාවත් කන්දට නගින්නට බෑ.

ඒ වගේ, යම් ධර්මයක් ඇහුවා ම ඒ නිවන් මඟ කියලා පැහැදුන කෙනා ඒ ධර්මය පුරුදු කරන්නට පටන් ගන්නවා. පුරුදු නොකරන කෙනා හොය හොයා ඉන්නවා. එයාට කවදාවත් නිවන කරා යන්නට බෑ. ඔහු වාද කරන, තර්ක කරන, දැනුම ප්‍රදර්ශනය කරන්නට උත්සාහ කරන කෙනෙක් බවට පත්වෙනවා. ඔහු කන්දේ අඟලක්වත් නගින්නට හිතලා නෑ. හැබැයි කන්ද නැගලා බැස්ස කෙනා වගේ කතා කරනවා. ඒ මට්ටමට වැටෙන්නට එපා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කළ ධර්මයක් ඇහුවා ම ඒ ධර්මය පිළිගන්න 'මේ ඒකාන්තයෙන් නිවන් මඟ' කියලා. ඒක පුරුදු කරන්න. ඒක පුරුදු කරන කෙනා යම් දවසක නිවන කරා යනවා ම යි. පුරුදු නොකරන කෙනා කොයි තරම් ධර්මය ඇහුවත් නිවනට යන්නට බෑ. ඔහු කන්ද වටේ කැරකි කැරකි ඉන්න කෙනා වගේ, දේශනා කියවනවා, කතා කරනවා, නමුත් පුරුදු කිරීමක් නෑ.

මේ ධර්මය ප්‍රායෝගිකව පුරුදු කරන එකක්. පුරුදු නොකර, කොයි තරම් දේශනා ඇහුවත් වැඩක් නෑ. කොච්චර පොත පත කියෙව්වත් වැඩක් නෑ. ඒ අහන ධර්මය පුරුදු කරන්න. පුරුදු කරන්නට නම් විශ්වාසයක් එන්නට ඕන, පිළිගන්නට ඕන 'මේ ධර්මය තුළ නිවන් මඟ තියෙනවා' කියලා. එය යි ශ්‍රද්ධාවෙන් අදහාගන්නවා කියන්නේ. ඒ විදියට ශ්‍රද්ධාවෙන් අදහාගත්ත කෙනාගේ ස්වභාවය තමයි, ඔහු පුරුදු කරන්නට පටන් ගන්නවා. පුරුදු කරනකොට අර අදහාගත්ත දේ ප්‍රත්‍යක්ෂ වෙනවා. යම් කෙනෙක්ගේ ඉන්ද්‍රිය අසංවර වුණාම දුකසේ වාසය කරන්නට වෙනවා කියලා තමන් ම තේරුම් ගත්තොත්, ඒ වගේම ඉන්ද්‍රියන් සංවර කරගත්තා ම සැප ඇතිවෙනවා කියලා තමන්ට ම තේරුණොත් එපමණකින් ම එයා ධර්මය දැකලා. ධර්මය ඇත්ත යි කියලා තමන්ට ම තේරෙනවා. කලින් අදහාගත්ත දේ, තමා තුළ ම පිහිටි වෙනස් නොවෙන විශ්වාසයක් බවට පත්වෙනවා. ඒ ප්‍රසාදය වෙනස් වෙන්නේ නෑ. ඒකයි අවලප්‍රසාදයට පත්වෙනවා කියලා කියන්නේ. නිවන් මඟ කියන්නේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අවබෝධය. නිවන් මඟට පහදිනවා කියන්නේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අවබෝධයට පහදිනවා කියන එකයි.

මේ විදියට නිවන් මඟ පාදා ගත්තට කැමති කෙනා, සමාධිය උපදවාගත්තට කැමති කෙනා විසින් කළ යුත්තේ සිත කෙළෙස් වලින්

තෙමිලා යන ස්වභාවය වළක්වා ගැනීම යි. ප්‍රමුදිතභාවය උපදින විදියට ඉන්ද්‍රිය සංවරය ඇති කරගන්නට ඕන. ඔහුට සමාධිය ඉපදෙනවා. ඒක වළක්වන්නට බෑ. ඉන්ද්‍රිය සංවරය තම තමන් ඉන්න තැන් වලදීත් කරන්නට ඕන. තම තමන්ගේ පිරිස තුල දී වුණත් අසංවර ඉඳුරන්ගෙන් යුක්තව වාසය කළොත් එයාගේ හිත කෙළෙස් වලින් තෙත්වෙලා යන්නට පුළුවන්. දුක් සහිත ස්වභාවයට ගොදුරු වෙන්නට පුළුවන්.

මේ විදියට ධර්මය පුරුදු කරගන්න කෙනාට, නිවන් මඟ පාදා ගන්නට පුළුවන්කම තියෙනවා ම යි. අපි කවුරුත් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මහා කරුණාවෙන් පෙන්වා දුන් මේ ධර්මයන් කෙරෙහි පැහැදීම ඇති කරගෙන ඒ නිවන් මඟ පුරුදු කරගන්නට කැමැත්ත උපදවාගන්නට ඕන. සිතට දුක් උපදින ස්වභාවයන් වළක්වාගෙන, මහත් වූ සැප උපදවා දෙන ධර්මයන් උපදවා ගැනීම පිණිස ඉන්ද්‍රිය සංවරය ඇති කරගන්නට ඕන.

ශ්‍රද්ධාවෙන් පටන්ගනිමු

අපි කවුරුත් ප්‍රමාදී බව අත්හැරලා, අප්‍රමාදී බවට එන්ට උත්සාහ කරන්ට ඕන. ආර්ය සත්‍යය අවබෝධයට හේතු නොවන විදියට පවත්වන සිතුවිලි, වචන, කායික ක්‍රියා ඒ සියල්ලක් ම ප්‍රමාදයට හේතු වෙනවා. ආර්ය සත්‍යය අවබෝධයට උපකාර වන විදියට හිතනවා නම්, කතා කරනවා නම්, කයෙන් හැසිරෙනවා නම් ඒවා අප්‍රමාදී බවට හේතු වෙනවා. ඒ නිසා ආර්ය සත්‍යය අවබෝධයට කැමැත්ත ඇති කරගන්න. ආර්ය සත්‍යය අවබෝධයට කැමැත්තෙන් යුක්තව වාසය කරදදී යමක් සිතුවා නම් එය ආර්ය සත්‍යය අවබෝධයට උපකාර වෙනවා. ආර්ය සත්‍යය අවබෝධයට කැමැත්තක් ඇතිව කතා කරනවා නම්, කායික හැසිරීම් පවත්වනවා නම් ඒ ක්‍රියාව, ඒ කතාව ආර්ය සත්‍යය අවබෝධයට හේතු වෙනවා.

ආර්ය සත්‍යය අවබෝධයට කැමැත්තක් නැත්නම් කරන කියන දේවල් වලින් සිතේ සංසිදීම උපදවන්ට බෑ. ආර්ය සත්‍යය අවබෝධයට කැමැත්තක් තියෙනවා නම්, ඒ සඳහා උනන්දුවෙන් ඉන්නවා නම්, කාලය අපිට ප්‍රශ්නයක් වෙන්නේ නෑ. පිරිසක් එක්ක ඉන්නවා කියන දේ අපට ගැටලුවක් වෙන්නේ නෑ. ආර්ය සත්‍යය අවබෝධයට කැමැත්තෙන් ඉන්න කෙනාට හැම වෙලාවකදී ම ඒ සඳහා උපකාර තියෙනවා.

ආර්ය සත්‍යය අවබෝධයට කැමති කෙනා, 'මේ තමයි දුක්' කියලා දුක් අවබෝධ කරගත්තට මහන්සි වෙන්නට ඕන. දුකේ හටගැනීම තේරුම් ගැනීමටත් එයා මහන්සි වෙන්නට ඕන. දුකේ නැතිවීම තේරුම් ගත්තටත් ඕන. දුක් නැතිවන විදියත් එයා තේරුම් ගත්තට උත්සාහ කරන්නට ඕන. යම් කලකදී දුක් කියන්නේ ආර්ය සත්‍යයක් කියලා තේරෙන කලක් එනවා. දුක් කියන්නේ ආර්ය සත්‍යයක් කියලා තේරෙන්නට නම්, මේ තමයි දුක් කියලා නිතර තේරුම් ගන්නට ඕන. දුක් තේරුම් නොගෙන, දුක් ආර්ය සත්‍යයක් කියලා තේරුම් ගත්තට බැරිවෙනවා.

දුක් තේරුම් ගැනීම පිණිස සිහිනුවණ උපදවාගෙන ඉන්නකොට, අප තුළ ම ඒ දුක් හටගන්නවා තේරෙන කලක් එනවා. එය තමයි ධර්මය ජීවිතේට ගලපලා බලනවා කියන්නේ. ඒ විදියට ධර්මය ජීවිතයට ගලපලා බලද්දී ඒ දුක් ආර්ය සත්‍යයක් කියලා තේරුම් ගත්තට පුළුවන් කලක් එනවා. මේ ලෝකයේ සියළු දෙනාට පොදු සනාතනික ධර්මයක් කියලා තේරෙන කලක් එනවා. බොහෝ අයට දුක් හටගනිද්දී ඒ දුකෙන් අඩනවා, වැළපෙනවා. අවබෝධ කරගත්තට උත්සාහ කරන්නේ නෑ. බලන්න අවිච්ඡේදිත පිටිවෙනකොට දුකක් තියෙනවා නේද? රස්තේ කාලේට දුක් තියෙනවා නේද? ඒකෙන් පීඩාවක් තියෙනවා. ඒක දුකට අයිති යි ද නැද්ද? දුකට අයිති යි. මේ තමයි දුක් කියලා සිහි කරනවා ද? සිහි වෙනවා ද? සිහි වෙන්නේ නෑ. 'හරිම පීඩයි' කියලා හිතෙනවා. එපමණ යි. මැසි මදුරුවෝ කනවා. මේක දුකට අයිති යි කියලා තේරෙනවා ද? බඩගින්න, පිපාසය දුකට අයිති යි කියලා හිතෙනවා ද? ලෙඩ දුක් හැදෙද්දී දුකට අයිති යි කියලා හිතෙනවා ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා දෙනවා, ඉපදීම, ලෙඩ වීම, වයසට යාම, මරණයට පත් වීම, ප්‍රියයන්ගෙන් වෙන් වීම, අප්‍රිය අමනාප දේ සමඟ එක් වීම, කැමති දෙය නොලැබීම ආදිය දුකට අයිති ධර්මයන් විදියට. අපි මේ දුකට අයිති ධර්මයන් තේරුම් ගැනීමට උත්සාහ කළ යුතුයි.

දුක් අවබෝධ කරගැනීම පිණිස සිහිනුවණ උපදවාගෙන හිටියොත් යම් කලක දී තමා තුළ මේ දුකට අයිති ධර්මයන් හටගන්නවා තේරේවි. එතකොට එයාට සිහිකරන්නට පුළුවන් 'මේ තමයි දුක්' කියලා. ඔහුට 'මේ දුක් මට විතරක් අයිති දෙයක් නෙවෙයි. අන් අයටත් අයිති දෙයක්' කියලා හිතන්නට, සිහිකරන්නට පුළුවන් කලක් එනවා. 'ඉපදෙන සියළු දෙනාට මෙය දුකක් ම යි' කියලා හිතන්නට පුළුවන් කලක් එනවා. යම් කලක දී 'මෙය දුක් නෙවෙයි කියලා කරුණු සහිතව කාටවත් කියන්නට බෑ. මේක සදාකාලික සත්‍යයක්' කියලා වැටහෙනවා.

එහෙම අවබෝධ කරගත්තට නම් ආර්ය සත්‍යයට යොමු වූ සිතින්, සිහිනුවණින් තමා දෙස බලමින් ඉන්න ඕන. එතකොට දුක හටගනිද්දී තේරෙනවා මේ තමයි දුක කියලා. සිහිනුවණ නැත්නම්, දුක අවබෝධ කරන්නට කල්පනාවක් නැත්නම්, ආර්ය සත්‍යය ගැන වැටහීමක් නැත්නම්, දුක හට ගනිද්දී එයා කඩන් වැටෙනවා. 'මේ තමයි දුක' කියලා අවබෝධ කරගත්තට සිහිනුවණ උපදවාගෙන වාසය කරද්දී, අප තුළ දුක හටගන්න කොට තේරෙනවා 'මේ තමයි දුක කියලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කළ දේ' කියලා. ඒ විදියට තේරුම් ගන්න කෙනා තුළ හටගන්න කුසලය කුමක්ද? ශ්‍රද්ධාව හටගන්නවා. ශ්‍රද්ධාව හටගත්ත කෙනා තුළ කුමක්ද හට ගන්නේ? පවට ලැජ්ජාව, පවට භය උපදිනවා.

ඇයි එයා දන්නවා දුක. දුක දන්න කෙනා, දුකේ හට ගැනීම දන්නවා. එයා දන්නවා දුකේ හටගැනීම, පාපී ක්‍රියා උපදවන්නා වූ කෙළෙස් නිසයි හටගන්නේ. එයා පාපී ක්‍රියා ඇතිකරන රාගයට, ද්වේශයට, මෝහයට ලැජ්ජ යි, භය යි. දුෂ්චරිතයට ලැජ්ජ යි, භය යි. ශ්‍රද්ධාව තියෙන කෙනා තුළ උපදින ධර්මයක් ඒක. දුක තේරුම් ගත්තට උත්සාහ නොකොට බණ භාවනා කරන්නට උත්සාහ කළාට සාර්ථක වෙන්නේ නෑ. ඉපදුන කුසලය සම්පූර්ණ කරගත්තට යි භාවනාව තියෙන්නේ. ධර්ම ශ්‍රවණය, යෝනිසෝමනසිකාරය තුළ තමයි කුසල් ඉපදෙන්නේ. යෝනිසෝමනසිකාරය කියලා කියන්නේ ධර්මයේ තියෙන ආකාරයෙන් ම කල්පනා කිරීම යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ ධර්මය ම කියාදෙන කළ‍්‍යාණ මිත්‍රයා කියන ආකාරයට කල්පනා කිරීම යි. එයා තුළ කුසල් උපදිනවා. ඒ උපන් කුසල් පවත්වන්නේ, නොනැසී තියාගන්නේ, පරිපූර්ණ කරගන්නේ තමයි භාවනාව තියෙන්නේ.

ශ්‍රද්ධාව ඉපදුන කෙනාට ඒ ශ්‍රද්ධාව දියුණු කරගන්නට යි භාවනාව තියෙන්නේ. ඉපදුන ශ්‍රද්ධාව යි භාවනාවෙන් වඩන්නේ. ඒ නිසා භාවනා කරන අය, ආර්ය සත්‍යය අවබෝධයට සිහිනුවණ උපදවාගෙන වාසය කළ යුතුයි. එතකොට යි භාවනාව සාර්ථක වෙන්නේ. දුක ගැන වැටහීමක් නැති කෙනාට, භාවනා කිරීම පවා දුක් පීඩාවක් බවට පත්වෙනවා. ඔහු තුළ ස්වයංව කැමැත්තක් හටගන්නේ නෑ භාවනා කරන්න.

දුක ගැන වැටහීමක් තියෙන කෙනා තුළ ශ්‍රද්ධාව ඉපදෙනවා. ශ්‍රද්ධාව ඉපදුන කෙනා තුළ ඒ දුකෙන් නිදහස් වීමට කැමැත්ත ඉපදෙනවා. එතකොට තමන්ගේ ජීවිතේට නැඹුරු වූ සිතෙන් ඉන්නේ. ඔහුට බඩගින්න පිපාසය වේවා, ලෙඩ දුක් වේවා, මේවා ඔක්කොම දුකට

අයිති ධර්මයන් කියලා තේරෙන කලක් එනවා. එහෙම නැත්නම් බඩගින්නක් ආවා ම කළබල වෙනවා. උණක් හෙම්බිරිස්සාවක් හැදුනත් කළබල වෙනවා. එතකොට සිහිනුවණට මොකද වෙන්නේ? ඉපදුන සිහිනුවණක් තිබුණා නම් ඒකත් නැතිවෙනවා. ආර්ය සත්‍යය ගැන වැටහීමකින් ඉන්න කෙනාට වැස්සත්, පෑව්වත් එයාට දුක්ඛාර්ය සත්‍යය තේරුම් ගත්ට පුළුවන්. මැසි මදුරුවෝ කෑවත් දුක්ඛාර්ය සත්‍යය තේරුම් ගත්ට පුළුවන්. ලෙඩ වුණත් දුක්ඛාර්ය සත්‍යය තේරුම් ගත්ට පුළුවන්. නින්දා අපහාස එතකොටත් දුක්ඛාර්ය සත්‍යය තේරුම් ගත්ට පුළුවන්. මේ වගේ නානාප්‍රකාර කායික දුක්, මානසික දුක් එද්දී ඒවා දුකට අයිති ධර්මයන් කියලා තේරුම් ගත්ට පුළුවන්.

දුක්ඛාර්ය සත්‍යයෙන් තොර දුකක් අප තුළ හටගන්නේ නෑ. 'යම් දුකක් හටගන්නවා නම් ඒ සියල්ල, දුක්ඛාර්ය සත්‍යයට අයිති දෙයක් කියලා තේරෙන කලක් එනවා. ඒ විදියේ වැටහීමක් එන්ට නම්, ආර්ය සත්‍යය අවබෝධය පිණිස සිහිනුවණ උපදවාගෙන ඉන්ට ඕන තේද? ආර්ය සත්‍යය අවබෝධය පිණිස සිහිනුවණ උපදවාගෙන වාසය කරන්ට නම්, ඒ කෙරෙහි කැමැත්තකින් වාසය කරන්ට නම්, අපට ආර්ය සත්‍යය ගැන දැනුමක් ඕන තේද? එහෙනම් දේශනා අහමින් ආර්ය සත්‍යය ඉගෙන ගන්න. ඉගෙන ගෙන තමන් තුළ ඒ ආර්ය සත්‍යය තේරුම් ගත්ට උත්සහ කරන්න.

ඒ විදියේ සිහිනුවණකින් වාසය කරන කෙනාට 'මේ තමයි දුක කියන ආර්ය සත්‍යය' කියලා තේරුම් ගත්ට පුළුවන්. එදාට ඔහු සංසුන් සිතකින් වාසය කරනවා. එසේ සංසුන් සිතින් වාසය කරද්දී එයා නිවරණ පෝෂණය කරනවා ද? නෑ. ඒ විදියට කලක් වාසය කරද්දී එයාට බණ භාවනා කරමින් නිවරණ බැහැර කරගන්ට පුළුවන්. නිවරණ බැහැර වෙන විදියට භාවනා කරන්න පුළුවන් නම් භාවනාව එයාට පීඩාවක් ද? සුවපහසුව උපදින දෙයක් ද? සුවපහසුව උපදින එකක්.

ඒ විදියේ සිහිකල්පනාවක් නැතිව, කන බොන දේ ගැන හිත හිත, දැකපු අහපු දේ ගැන කතා කර කර, ගේ දොර ගැන කතා කර කර ඉන්න කෙනෙක් තුළ දුකක් හටගනිද්දී හය වෙනවා, තැති ගන්නවා 'මේ මොකද මේ ලෙඩ වෙන්නේ' කියලා. ඔහු තුළ හැම තිස්සේ ම නිවරණ වලට ආහාර සැපයෙනවා. ආර්ය සත්‍යය අවබෝධය තියා, ඒ ගැන සිතුවිල්ලක්වත් උපදින්නේ නෑ. ඒ නිසා ආර්ය සත්‍යය අවබෝධයට කැමැත්තෙන් වාසය කරන්න.

ආර්ය සත්‍යය අවබෝධය මේ ලෝකයේ මිහිරි දෙයක් උපදවලා දෙනවා. මේ සසර ගමන තුළ කිසියම් ම කිසි කලක උපදවාගත්ට බැරි වුණ, අතිශය සුවපහසුව උපදවලා දෙනවා ආර්ය සත්‍යය අවබෝධයෙන්. ඒක මේ මිනිස්සු දාහක් එක්ක කතා කරලා ලබන සැපයට වඩා බලවත්. මේ මිනිස්සුන් එක්ක කතා කර කර, මිනිස්සු දිහා බල බලා සතුටු වීම, අසුවි වළදන්නා වගේ එකක්. පිරිසෙන් සතුටු වීම (යසස්) කියන එක 'අසුවි සැප' කියලයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කළේ. ජනයා පිරිවරාගෙන වාසයේ සතුටක් තියෙනවා නේද? සැපක් තියෙනවා, යසස තියෙනවා. ඒ සැප, අසුවි සැප විදියට යි පෙන්වන්නේ. එතකොට ධර්මය දන්න කෙනා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වර්ණනා නොකරන දේකට කැමති වෙන්නේ නෑ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වර්ණනා කළේ ආර්ය සත්‍යය අවබෝධයෙන් උපදවන සැප සොම්නස යි.

තමන් තුළ දුක තේරුම් ගත්ට තේරුම් ගත්ට, කුමක් ද ඉපදෙන ධර්මය? ශ්‍රද්ධාව ඉපදෙනවා. ශ්‍රද්ධාව ඉපදුන කෙනා තුළ ප්‍රබෝධය හටගන්නවා. ඒක ධර්මතාවයක්. නිරන්තරයෙන් ශ්‍රද්ධාව අප තුළ හටගන්නවා නම් නිරන්තරයෙන් ප්‍රබෝධය ඇති වෙලා. ඒකට කියනවා 'ප්‍රමුදිතභාවය' කියලා. ඔහුට මේ ලෝකය ම අමතක කරලා තමන්ගේ ජීවිතේට නැඹුරු වූ සිතින් ඉන්ට පුළුවන් කලක් එනවා. තමා තුළට නැඹුරු වී වාසය කරන කෙනා ලොකයට නැඹුරු වෙන්නේ නෑ. නැති බැඳීම් හටගන්නේ නෑ. තිබුණු බැඳීම් වර්ධනය වෙන්නේ නෑ. නැති අමනාපකම් හටගන්නේ නෑ. තිබුණු අමනාපකම් වැඩි වෙන්නේ නෑ.

මේ විදියට තමන්ගේ ජීවිතයට නැඹුරුවෙලා ඉන්න කොට දුක තේරුම් ගත්ටත් පුළුවන්. දුකේ හටගැනීමක් තේරුම් ගත්ටත් පුළුවන්. යම් කලකදී රාගය සිතේ තියෙන කොට 'දැන් මගේ සිතේ රාගය තියෙනවා' කියලා තේරෙන කලක් එනවා. ඇයි තමන්ගේ ජීවිතේට නැඹුරු වෙලා ඉන්නේ. රාගය නැතිකොට එයාට තේරෙනවා 'දැන් මගේ සිතේ රාගය නෑ' කියලා. නොතිබූ රාගය හටගන්න කොට තේරෙනවා 'නොතිබූ රාගය හටගන්නවා' කියලා. ඒ වගේ සිහිනුවණින් ඉන්න කෙනා කල් ඇතුළු ම දන්නවා රාගය කියන්නේ දුකේ හටගැනීම කියලා. එතකොට තමන්ගේ සිතේ රාගය තියෙන කොට, නැවත හටගන්න කොට එයා කැමති ද? කැමති වෙන්නේ නෑ. ඇයි ඒ? එයා කල් ඇතිව දන්නවා දුකේ හට ගැනීම මෙය යි කියලා.

එයා රාගය ගැන හයෙන් වාසය කරන්නේ. රාගයේ නැතිවීමට

කැමතියි. දැක්කා ද දුකත්, දුකේ හටගැනීමත් තේරුම් ගන්න කෙනා, දුකේ නැතිවීමට කැමති වෙන හැටි. ඔහු සීලයට කැමති වෙනවා. ඇයි? සීලය කියලා කියන්නේ දුකේ හටගැනීම නැති කිරීමට පුරුදු විය යුතු දේ. සීලයෙන් තොරව මෙලොව සැප, පරලොව සැප, නිවන් සැප කිසිවක් නෑ. ඒ නිසා එයා සීලයට කැමති යි. සීලයට කැමති කෙනා කුමකට ද කැමති වෙන්නේ? සීලය පරිපූර්ණ කරගත්තට කැමති යි. සීලය පරිපූර්ණ කරගත්තට කැමති කෙනා, වත්පිළිවෙත් කරන්නට කැමති යි. එයා දන්නවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වාදෙන ධර්මය. සීලය පිරෙන්නේ වත පිරීමෙන් කියලා එයා දන්නවා. එයා සතුටු සිතින් යුක්තව වත්පිළිවෙත් කරන්නට කැමති වෙනවා. ඒ මොකක් සඳහා ද? සීලය පරිපූර්ණ කරගැනීම පිණිස යි. සීලය පරිපූර්ණ කරගැනීම, දුකේ හටගැනීම ප්‍රභාණය කරගැනීම පිණිස යි. ඇයි දුකේ හටගැනීම ප්‍රභාණය කරගන්නේ? දුකේ නැතිවීම සාක්ෂාත් කරගන්නට යි. නිවන අවබෝධ කරගන්නට යි.

මේ විදියට සිල් පිරෙන කෙනාගේ සිත පසුතැවෙන්නේ නෑ. සිත පිරිසිදු යි. පිරිසිදු සිතින් යුක්තව ආර්ය සත්‍යය තේරුම් ගන්න කෙනා තුල, යම් කලක ආර්ය සත්‍යය පිළිබඳ අවබෝධ ඥාණය ඉපදෙනවා. එදාට සක්කාය දිට්ඨිය, විචිකිච්ඡා, සීලබ්බත පරාමාස ප්‍රභාණය වෙනවා. ඒක එයා දන්නවා. ඒක සිහිනුවණින් යුක්තව කටයුතු කරන කෙනාට සිද්ධ වෙන දෙයක්. ඔහු යම් කලක ඒකාන්තයෙන් ම නිවන අවබෝධ කරනවා. ඒ නිසා නිතර සිහිනුවණ පවත්වමින් ආර්ය සත්‍යය අවබෝධයට කැමති සිතින් වාසය කරන්න.

ගරුසරු ඇතිව වාසය කරමු

නිවන් මගට පැමිණීම පිණිස ආරම්භයක් ඇති වෙන්නේ තමන්ගේ ජීවිතය ගැන සොයා බලනට පුරුදු වීමෙනු යි. සසරේ ගිය කෙනාට, ඒ සසරේ එනට හේතු වූණේ තමා ගැන විමසා නොබලා, තමන් පිරිසිදු කරගන්නේ නැතුව බාහිර දෙසට සිත යොමු කරන නිසයි. බාහිර තියෙන අපිරිසිදුභාවයන්, අඩුපාඩුකම් කල්පනා කර කර ඒ ගැන කතා කර කර බාහිර ලෝකයක පිරිසිදු බවක් සොය සොයා ඉන්නවා. තමන් නිවැරදි වෙන්නට ඕන කියන හැඟීමක් එන්නේ නෑ. ඒ නිසයි අපි බොහෝ කලක් සසර ආවේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ධර්මය අපට නිවැරදි මඟ පෙන්වනවා. අපි මෙතෙක් කල් හිතපු රටාව වෙනස් කරලා, ධර්මයට අනුව හිතන්නට ඕන. ඒ කියන්නේ අපි ගගේ පහතට පීනගෙන ගියා නම්, ඒ රටාව වෙනස් කරන්නට ඕන. දැන් අපි සැඩ පහර කපාගෙන පිහිනන්නට ඕන. එතකොට සැඩ පහරෙන් එතෙර වෙන්නට පුළුවන්.

තමන්ගේ අඩුපාඩු තමන් ම දකිනකොට ඒ ගැන කළකිරෙනවා. ඒක නිවැරදි කර ගන්නට ඕන, පිරිසිදු කරගන්නට ඕන කියලා කැමැත්ත ඉපදෙනවා. අන් අයගේ දොස් නො දැක අන් අයගේ හොඳ දකිනකොට අන් අය කෙරෙහි හිතේ අකමැත්තක් අමනාපයක් අහිතවත්කමක් ඉපදෙන්නේ නෑ. පැහැදීමක් ගෞරවයක් ඉපදෙනවා. පිරිසක් සමඟ

වාසය කරද්දී, මේ ධර්මතා පුරුදු නොකර පිරිස සමඟ එකට වාසය කරමින් ධර්මාවබෝධය පිණිස ගුණධර්ම වඩන්ට බැ.

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයින් හික්ෂු හික්ෂුණි උපාසක උපාසිකා කියන සිව්වනක් පිරිස යි. හික්ෂු හික්ෂුණින් ආරණ්‍යය, පන්සල්, වෙහෙර විහාර ඇසුරු කරගෙන ගිහි ජීවිතයෙන් ඇත් වෙලා වෙන ම ඉන්න පිරිසක්. උපාසක අය ගිහි ජීවිතේ ගත කරමින් ගෙවල් ඇසුරු කරගෙන ඉන්න පිරිසක්. නමුත් හික්ෂුන් වේවා, ගිහි අය වේවා පිරිසක් සමඟ යි ඉන්නේ.

පිරිසක් එක්ක වාසය කරන කොට අපි කලින් කතා කළ මූලික ගුණධර්ම තියෙන්ට ඕන. මොනවද ඒ මූලික ගුණධර්ම? තමන්ගේ ම අඩුපාඩු හොය හොයා බල බලා තමන්ගේ ම ජීවිතය පිරිසිදු කරගැනීමේ දක්ෂකම තියෙන්ට ඕන. ඒ වගේ ම අනුන්ගේ අඩුපාඩු හොයන්නේ නැතිව, අනුන්ගේ ගුණය ම දකිමින් කල්පනා කරමින්, ඒ ගුණයට පැහැදීම ඇති කරගන්ට ඕන. ඒ දක්ෂතාවය උපදවාගෙන තියෙන්ට ඕන. ඒ විදියට මේ ධර්මතා දෙකෙන් යුක්ත කෙනාට, ගෘහ ජීවිතය ගත කරමින් වේවා, ගෘහයෙන් වෙන්ව වෙහෙර විහාර වල වාසය කරන හික්ෂු-හික්ෂුණි විදිහට වේවා පිරිසක් එක්ක පහසුවෙන් එකට ඉන්ට පුළුවන්. වැඩිහිටි ඇසුරේ, කලාශා මිත්‍ර ඇසුරේ ඉතා හොඳින් වාසය කරන්ට පුළුවන්.

ඒ විදියට එකට වාසය කරන අයගේ නිවන් මඟ වැඩෙන පිළිවෙල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට පෙන්වා දී තිබෙනවා. අංගුත්තර නිකාය 3 පොතේ (පංචක නිපාතයේ) දුතිය අගාරව කියලා සූත්‍ර දේශනාවක් තියෙනවා. මේ දේශනාව හික්ෂුන් උදෙසා දේශනා කර තිබුණත්, දේශනාවේ තියෙන කරුණු හික්ෂු හික්ෂුණි උපාසක උපාසිකා කියන කාටත් සමානව අනුගමනය කළ හැකියි. ඒ දේශනාවේ දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ විදියට පෙන්වා දෙනවා.

සෝ වත හික්ඛවේ හික්ඛු අගාරවෝ අප්පතිස්සෝ අසභාගචුත්තිකෝ සබ්බමචාරීසු ආභිසමාචාරිකං ධම්මං පරිපුරෙස්සති'ති නේතං යානං විජ්ජති.

"මහණෙනි, හික්ෂුන් එකට වාසය කරන සබ්බමචාරීන් වහන්සේලා කෙරෙහි ගරුසරුභාවයකින් තොර යි නම්, අකීකරු බවින් යුක්ත යි නම්, සමාන හැසිරීම් නැත්නම්, ඒ අය තුළ ආභිසමාචාරික ධර්මය පිරෙනවා

කියන එක සිද්ධ වෙන්නේ නෑ.” කියලා පෙන්වා දෙනවා.

ඊලඟට මේ විදියට පෙන්වා දෙනවා,

ආහිසමාවාරිකං ධම්මං අපරිපූරෙත්වා සේඛං ධම්මං පරිපූරෙස්සති’ති නේතං යානං විජ්ජති. සේඛං ධම්මං අපරිපූරෙත්වා සීලක්ඛන්ධං පරිපූරෙස්සති’ති නේතං යානං විජ්ජති. සීලක්ඛන්ධං අපරිපූරෙත්වා සමාධික්ඛන්ධං පරිපූරෙස්සති’ති නේතං යානං විජ්ජති. සමාධික්ඛන්ධං අපරිපූරෙත්වා පඤ්ඤාක්ඛන්ධං පරිපූරෙස්සති’ති නේතං යානං විජ්ජති.

“ආහිසමාවාරික ධර්මය පරිපූර්ණ වෙන්නේ නැත්නම්, සේඛ ධර්ම පරිපූර්ණ වෙනවා කියන කරුණ සිද්ධ වෙන්නේ නෑ. සේඛ ධර්මය පරිපූර්ණ වෙන්නේ නැත්නම්, සීලස්ඛන්ධය පරිපූර්ණ වෙනවා කියන කරුණ සිද්ධ වෙන්නේ නෑ. සීලස්ඛන්ධය පරිපූර්ණ වෙන්නේ නැත්නම්, සමාධිස්ඛන්ධය පරිපූර්ණ වෙනවා කියන කරුණ සිද්ධ වෙන්නේ නෑ. සමාධිය පරිපූර්ණ වෙන්නේ නැත්නම් ප්‍රඥාව පරිපූර්ණ වෙනවා කියන කරුණ සිද්ධ වෙන්නේ නෑ” කියලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා දෙනවා.

ඊලඟට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ විදියට පෙන්වා දෙනවා,

සෝ වත භික්ඛවේ භික්ඛු සගාරවෝ සප්පතිස්සෝ සභාගවුත්තිකෝ සමුත්මචාරීසු ආහිසමාවාරිකං ධම්මං පරිපූරෙස්සති’ති යානමේතං විජ්ජති.

“මහණෙනි, භික්ෂූන් එකට වාසය කරන අය කෙරෙහි ගරුසරු භාවයෙන් යුක්ත යි නම්, කීකරු භාවයෙන් යුක්ත යි නම්, සමාන ගතිපැවතුම්, සමාන හැසිරීම් වලින් යුක්ත යි නම් එබඳු අය තුල ආහිසමාවාරික ධර්මය පිරෙනවා කියන දේ සිද්ධ වෙනවා” කියලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරනවා.

ආහිසමාවාරිකං ධම්මං පරිපූරෙත්වා සේඛං ධම්මං පරිපූරෙස්සති’ති යානමේතං විජ්ජති. සේඛං ධම්මං පරිපූරෙත්වා සීලක්ඛන්ධං පරිපූරෙස්සති’ති යානමේතං විජ්ජති. සීලක්ඛන්ධං පරිපූරෙත්වා සමාධික්ඛන්ධං පරිපූරෙස්සති’ති යානමේතං විජ්ජති. සමාධික්ඛන්ධං පරිපූරෙත්වා පඤ්ඤාක්ඛන්ධං පරිපූරෙස්සති’ති යානමේතං විජ්ජති. සමාධික්ඛන්ධං පරිපූරෙත්වා පඤ්ඤාක්ඛන්ධං පරිපූරෙස්සති’ති යානමේතං විජ්ජති.

“ආභිසමාවාරික ධර්මය පිරෙනවා නම්, සේඛ ධර්ම පිරෙනවා කියන කරුණ සිද්ධ වෙනවා. සේඛ ධර්ම පිරෙනකොට සීලස්ඛන්ධය පිරෙනවා කියන කරුණ සිද්ධ වෙනවා. සීලස්ඛන්ධය පිරෙනකොට සමාධිස්ඛන්ධය පිරෙනවා කියන කරුණ සිද්ධ වෙනවා. සමාධිය සම්පූර්ණ වෙනකොට ප්‍රඥාව සම්පූර්ණ වෙනවා කියන කරුණ සිද්ධ වෙනවා” කියලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කියා දෙනවා.

නිවන් මගේ ආරම්භයේ සිට නිවන් මඟ සම්පූර්ණ කරන තෙක් ම නිවන් මඟ වැඩෙන විදියත්, නිවන් මඟ නොවැඩෙනවා නම් ඒ නොවැඩෙන හේතුවත් මෙතන පෙන්වනවා. එකිනෙකා කෙරෙහි ගෞරව නැති බව, අකීකරු බව, අසමාන ගතිපැවතුම් ආදිය පවතින්නේ හේතු වෙන දෙයක් තමයි අපි මුලින් තේරුම් කරලා දුන්න, තමන්ගේ අඩුපාඩු සොයා බලන්නේ නැතුව අනුන්ගේ අඩුපාඩු සොයා බලන එක. ඒ ස්වභාවයෙන් යුක්තව ඉන්නකොට එකට වාසය කරන අය කෙරෙහි ගරුසරු ඇතුව වාසය කරන්නට බෑ. කීකරුව වාසය කරන්නට බෑ. සමාන කටයුතු වල සමාන වැඩපිළිවෙළක් තුල වාසය කරන්නට බෑ.

යම් කෙනෙක් තේරුම් ගත්තොත් ‘මගේ මේ මේ අඩුපාඩු තියෙනවා, මේ මේ කෙළෙස් තියෙනවා, දුර්වලතා තියෙනවා, සිත කෙළෙස් වලින් යුක්ත යි, කෙළෙස් වලින් කිලිටි වෙලා තියෙන්නේ’ කියලා, එපමණකින් ම එයා නිහතමානී වෙනවා. නිහතමානී බව උපදිනකොට අන් අය කෙරෙහි ගෞරවය උපදිනවා. හේතුව තමයි තමන්ගේ අඩුපාඩු දුර්වලතා දකිනවා, අන් අයගේ ස්වල්ප හෝ ගුණය දකිනවා. එතකොට නිහතමානී බවත් අන් අය කෙරෙහි ගෞරවයත් උපදිනවා. අපි මුලින් ම කතා කළ ගුණධර්ම නැතිව මේ ධර්මයට පැමිණෙන්නට බැරි බවත් අපි තේරුම් ගන්නට ඕන.

දැන් තේරුම්ගන්න එකට වාසය කරන අය කෙරෙහි ගරුසරු භාවයක් තියෙන්නට ඕන, කීකරුකම තියෙන්නට ඕන, සමාන පැවතුම් වලින් යුක්ත වෙන්නට ඕන. සමාන පැවතුම් වලින් යුක්ත වෙනවා කියන්නේ, එක සමාන වැඩපිළිවෙළක් තුල පිරිස වාසය කිරීම යි. එතකොට යි ඒ පිරිස තුල ආභිසමාවාරික ධර්මය පිරෙන්නේ. ආභිසමාවාරික ධර්මය කියලා කියන්නේ එකිනෙකාගේ සුවපහසුව පිණිස වන වත්පිළිවෙත් කිරීමෙන් උපදින සංවරකමට යි. එයට ‘ආභිසමාවාරික සීලය’ කියලත් කියනවා. එය සීලයට අයිති දෙයක්. සීලය පිරීම පිණිස යි ඒ ධර්මය උවමනා කරන්නේ.

එකිනෙකා කෙරෙහි ගරුසරු භාවයක් නැත්නම්, කීකරු බවක් නැත්නම්, සමාන වැඩපිළිවෙලක් තුල හික්මෙන්නේ නැත්නම්, පිළිවෙලකට වත්පිළිවෙත් කිරීමක් වෙන්නේ නැ. වත්පිළිවෙත් පිරෙන්නේ නැතිකොට සීලය පිරෙන්නේ නැති බව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරලා තිබෙනවා.

එකට වාසය කරන අයගේ සුවපහසුව පිණිස දෛනිකව කළයුතු දේවල්, වත්පිළිවෙත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එකින් එක පණවා තිබෙනවා. ගෙදරකත් ඒවා තියෙනවා. විහාරයකත් ඒවා තියෙනවා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වත්පිළිවෙත් විදියට හික්ෂුන්ට පණවන එකක් තමයි 'සේනාසන වත'. ඒ කියන්නේ තමන් ඉන්න විහාරය අතුගාන එක, මකුළු දැල් කඩන එක, පිරිසිදු කරන එක, ගෘහභාණ්ඩ ආදිය පිළිවෙලකට තියන එක, ඒවා පිරිසිදු කරන එක, මේ ආදී දේවල් වලට කියනවා සේනාසන වත කියලා. හොඳින් බලන්න එබඳු කටයුතු ගෙදරක නැද්ද? අතුගාන එක, මකුළු දැල් කඩන එක, ගෘහභාණ්ඩ ආදිය පිළිවෙලකට තියන එක, මේ ආදී වැඩකටයුතු ගෙදරකත් තියෙනවා.

ඊලඟට, විහාරයකට පිටස්තරින් ආගන්තුකව යම් හික්ෂුන් වහන්සේලා පැමිණියොත්, උන්වහන්සේලා විසින් පිළිපැදිය යුතු පිළිවෙලක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වනවා. එය 'ආගන්තුක වත' යි. ආගන්තුක අය උදෙසා නේවාසික අය පිළිපැදිය යුතු විදියක් පණවනවා (ආවාසික වත). ගෙදරකත් ඒක තියෙනවා. ගෙදරකටත් ආගන්තුකව වැඩිහිටියන් එනවා, යාළු මිත්‍රයන් එනවා, ඥාතීන් එනවා, අඳුරන්නේ නැති ආගන්තුක අය එනවා, ඒ වගේ විවිධ පුද්ගලයෝ තමන් ඉන්න ගෙදරට එනවා. ආරණ්‍යයකත් එහෙම යි. ගෙදරකත් එහෙම වෙනවා. එකකොට ඒ අය උදෙසා නිවැරදි පිළිවෙතක් අපි අනුගමනය කරන්න ඕන. හොඳින් ඒ ආගන්තුකයින්ට සලකන්නට, උපස්ථාන කරන්නට ඕන. එය ආවාසික වත යි. ආගන්තුකව අපි යම් තැනකට යනකොට ඉතා හොඳින් හැසිරෙන්නට ඕන. ආගන්තුක වත විදියට පෙන්වා දෙන්නේ එය යි.

ඊලඟට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හික්ෂුන්ට කියා දී තිබෙනවා 'දාන ශාලාවේ වත'. දන් වළඳන තැන පිළිපැදිය යුතු වතක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පණවනවා. ඒ කියන්නේ කෑම බීම අනුභව කරන තැන අනුගමනය කළයුතු පිළිවෙතක්. ගෙවල් වලත් ඒක නැද්ද? එහෙනම් ගෘහයේ වාසය කරන අයත් ඒක අනුගමනය කරන්නට වෙනවා නේද?

ඊලඟට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වනවා 'වැසිකිළි වත'. වැසිකිළි

කැසිකිළි ආදිය පිරිසිදු කරගැනීම පිණිස අනුගමනය කළයුතු පිළිවෙතක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හික්ෂුන්ට පෙන්වනවා. ගෙවල් වල ඒක නැද්ද? ගෙවල් වලත් වැසිකිළි කැසිකිළි පිරිසිදු කරගැනීමක් තියෙනවා.

ඔය විදියට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හික්ෂුන්ට බොහෝ වත්පිළිවෙත් පණවනවා. ඒ වත්පිළිවෙත් කිරීමෙන් සංවරකම උපදිනවා. නිසි පරිදි වත්පිළිවෙත් කරන කෙනාගේ සිත, කය, වචනය කියන තුන් දොර ම සංවර වෙනවා. නිසි පරිදි කරන්නේ කොහොමද? එකිනෙකා කෙරෙහි ගෞරවයෙන් යුක්තව, කීකරුකමින් යුක්තව, සමාන වැඩපිළිවෙළක් තුල වාසය කරමින් වත්පිළිවෙත් කරන්ට ඕන. එතකොට සිත කය වචනය සංවර වෙනවා.

එකට වාසය කරන අය අතර එකිනෙකා කෙරෙහි ගෞරවයක් නැත්නම්, කීකරුකමක් නැත්නම්, සමාන වැඩපිළිවෙළක් නැත්නම්, එකිනෙකාට හිතෙන හිතෙන දේ කරනවා නම්, වත්පිළිවෙත් කිරීම තුල සිත කය වචනය සංවර වෙන්නේ නැහැ. ගැටුම් ඇතිවෙනවා, හිත් ඇවිස්සෙනවා, අමනාපකම් ඇති වෙනවා, එකිනෙකා අතර උස් පහත්කම් ඇති වෙනවා, හිත් කෙළෙසෙනවා, ප්‍රියශීලී බව නැතිවෙනවා. ඒ ස්වභාවය ගෙවල්වලත් තියෙනවා, විහාර වලත් තියෙනවා.

එතකොට හික්ෂුන් වේවා උපාසක අය වේවා, මේ මූලික වත් පිළිවෙත් ඉතා හොඳින් කළොත් නිසි පරිදි තුන් දොර සංවර වෙනවා. හොඳින් වත්පිළිවෙත් කරන්ට නම්, එකට ඉන්න අය කෙරෙහි ගරුසරුභාවයක් ඕන, කීකරුකමක් ඕන, සමාන වැඩපිළිවෙළක් තුල වාසය කරන්ට ඕන. ඒ මූලික ගුණධර්ම තුල පිහිටන්ට නම් කළ්‍යාණ මිත්‍ර ඇසුරක් තියෙන්නට ඕන. එක වචනයකට නැමෙන්නට ඕන. එක අවවාදයක් ඔස්සේ කටයුතු කරන්ට ඕන. ඒ සඳහා තමයි ගරුසරුභාවය, කීකරුභාවය ආදී ගුණධර්ම තියෙන්නට ඕන කියලා කියන්නේ.

මේ ප්‍රතිපදාව හොඳින් අනුගමනය කළොත්, ගෙයක් වුණත්, විහාරයක් වුණත්, ඉස්කෝලයක් වුණත්, කාර්යාලයක් වුණත්, ව්‍යාපාරික ස්ථානයක් වුණත්, ගමක් වුණත්, පළාතක් වුණත්, රටක් වුණත් සාර්ථකත්වයට පත්වෙනවා. මේ ප්‍රතිපදාව මානව සමාජයේ කොතනටත් සාධාරණ යි. ඒකයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ධර්මයේ ස්වභාවය. ඒ කොයි තැන වුණත් පුද්ගලයෝ ආධ්‍යාත්මික වශයෙන් දියුණු වෙන්නට නම්, එකට වාසය කරන අය කෙරෙහි ගරුසරුභාවය තියෙන්නට ඕන. කීකරුකම තියෙන්නට ඕන. සමාන වැඩපිළිවෙළක් තුල ඉන්ට ඕන. මේ ධර්මය ඒ

කොතන වුණත් හරියට ක්‍රියාත්මක වුණොත්, ඒ ආයතනය පවතිනවා. එහෙම නැත්නම් ආයතනය බිඳෙනවා. සමාන වැඩපිළිවෙළක් තුල නැත්නම්, විවිධ විදිහේ වැඩපිළිවෙළවල් එකිනෙකා අනුගමනය කළොත් එතන පිරිස බිඳෙනවා. පිරිස බිඳිලා එකිනෙකා තම තමන්ට ඕන විදියට කටයුතු කරනවා. එතකොට මූලික අරමුණක් කරා යන්ට බැරි වෙනවා. අපි කාගේත් මූලික අරමුණ ධර්මාවබෝධය ඇති කරගැනීම යි. ඒ මූලික අරමුණ කරා පැමිණෙන්නට නම් ආරම්භය හොඳින් පිහිටුවාගන්නට ඕන. ආරම්භය දුර්වල නම් අවසන් අරමුණ ඉටු කරගන්නට බෑ.

අපි කාටත් කලාතුරකින් ලැබුණු මනුෂ්‍ය ජීවිතය තුල බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය මුණගැහිලා, පිළිවෙත් පිරිමේ භාග්‍යය අප සමීපයට පැමිණිලා, ඊට උපකාර ලැබෙන කලක, ඉඩපුස්ථාව තියෙන කලක, ඒ වගේම ශාසනය අතුරුදහන් වෙමින් පවතින කලක, අපට මේ ලැබෙන දුර්ලභ අවස්ථාව උපරිම ඵල නෙළාගැනීම පිණිස යොදාගත යුතුයි. ඒ සඳහා ධර්ම මාර්ගයේ ආරම්භය මෙය යි කියලා අපි තේරුම්ගන්නට ඕන. පිළිගන්නට ඕන. ඒක තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අවබෝධය පිළිගන්නවා කියලා කියන්නේ. ඒ තමයි ශ්‍රද්ධාව. එතකොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අවබෝධය තමයි මේ දේශනාව තුලින් ඉස්මතු වෙන්නේ. මේ බුද්ධ වචනය සන්දිට්ඨික යි, අකාලික යි, ඒතිපස්සික යි, ඕපනයික යි, නුවණැත්තන්ට ඒ ඒ මට්ටමෙන් දකින්නට පුළුවන් ධර්මයක්.

මේ ධර්මය පිළිගත් කෙනා ශ්‍රද්ධානුසාරී යි. ඊට පස්සේ එයා මේ ධර්මය ඒ විදිහට ම අනුගමනය කරනවා. පිළිවෙත් පුරන්ට පටන් ගන්නවා. ඒකට කියනවා ධම්මානුසාරී කියලා. ඔහු තුල මේ ධර්මය පිහිටනවා. ගරුසරුභාවය තියෙනවා, කීකරුකම තියෙනවා, එක වැඩපිළිවෙළක් තුල ඉන්නවා. එතකොට ආභිසමාවාරික ධර්මය පිරෙනවා. ආභිසමාවාරික ධර්මය පිරෙනකොට සේඛ ධර්ම පිරෙනවා. සේඛ ධර්ම පිරෙනකොට සීලය පිරෙනවා. සීලය පිරෙනකොට සමාධිය පිරෙනවා. සමාධිය පිරෙනකොට ප්‍රඥාව පිරෙනවා.

මේ නිවන් මඟ වැඩෙන පිළිවෙළ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කියාදුන් විදියට ම පිළිගත යුතුයි, තේරුම්ගත යුතුයි. ඒ විදිහට අනුගමනය කළොත් අපි කාටත් මේ ධර්මයෙන් උපරිම ඵල ප්‍රයෝජන ලබාගන්නට පුළුවන්. ඒ සඳහා අපි තාමත් ප්‍රමාද නෑ. මේ ධර්මය අසා දැන නොගැනීම ම තමයි ප්‍රමාදය.

ධර්මය දන්න කෙනාට, දකින කෙනාට ආශ්‍රව ක්ෂය වෙනවා කියලා

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා දෙනවා. එතකොට මේ ධර්මය තුළ පෙන්වන්නේ ආශ්‍රව ක්ෂය වන පිළිවෙල යි. ආශ්‍රව ක්ෂය වීම පිණිස මේ ධර්මය දැනගත්ට ඕන, දැකගත්ට ඕන. එහෙනම් මේ ධර්මය දන්න කෙනා ශ්‍රද්ධාවට පත් වෙනවා කියලා කීවේ ඒකයි. එයා ශ්‍රද්ධානුසාරී කියලා කීවේ ඒකයි. ශ්‍රද්ධාවෙන් යුක්ත කෙනා මේ ධර්මය පුරුදු කරන්ට ආසයි. උත්සාහ කරලා කරලා මේ ධර්මයට පැමිණෙනවා. 'කලින් මා තුළ මේ ධර්මය තිබ්බේ නෑ. දැන් මේ ධර්මය මා තුළ තියෙනවා' කියලා දකිනවා. එතකොට කලින් ඒ ධර්මය දන්නවා. දැන් ඒ ධර්මය දකිනවා. තමා තුළ සේඛ ධර්ම තියෙනවා දකිනවා. සමාධිය තියෙනවා දකිනවා. ප්‍රඥාව දකිනවා. ආශ්‍රව ක්ෂය වෙනවා.

ඒ නිසා මූලික වශයෙන් අපි මේ ධර්මය දැනගත්ට ඕන. යළි යළි ඉගෙනගත්ට ඕන. ඒ විදිහට ධර්මය දන්න කෙනා බවට පත්වෙනකොට ශ්‍රද්ධාවට පැමිණෙනවා. මේ ධර්මය පුරුදු කරන්ට උත්සාහ කරනවා. යම් කලක දී එයා ධර්මය දකින කෙනා බවට පත්වෙනවා. එතකොට කලක දී ශ්‍රද්ධාව සම්පූර්ණ බවට පත්වෙනවා. ධර්මාවබෝධ කරනවා. එය යි ධර්මාවබෝධ කරන පිළිවෙල. කලාතුරකින් ලැබුණු මනුෂ්‍ය ජීවිතය තුළ මේ උතුම් ධර්මයෙන් උපරිම ඵල නෙළාගන්න පිළිවෙල යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පෙන්වා දීලා තියෙන්නේ.

පිළිවෙලින් වැඩිය යුතු මාර්ගය - 1

බුදුරජාණන් වහන්සේ අපට පෙන්වා දෙනවා, උඩු බැලි අතට වැතිරිලා ඉන්න ළමයෙක් ඉන්නවා. ඒ ළමයා අතට අනුවෙච්ච දේ කටේ දාගන්නවා. ඒ ළමයා බලාගන්න කෙනා, ළමයා ගැන සෝදිසියෙන් ඉන්නවා. යම් වෙලාවක මේ ළමයා, අතට කැට කැල්ලක් ගත්තොත් ඒ බලාගන්න කෙනා ඉක්මනින් ඒ අත ගසාහැරලා කැට කැල්ල කටේ දාගන්න එක වළක්වනවා. යම් වෙලාවක ළමයා බලාගන්න ඉන්න කෙනාගේ පුංචි දෝශයක් වුණ ගමන් ඒ ළමයා අතට ගත්ත කැටකැල්ල කටේ දාගන්නවා. එතකොට අර ළමයා බලාගන්න කෙනාට, ළමයාගේ වෙනස ඉක්මනින් තේරෙනවා. ළමයා බලාගන්න කෙනා ඉතාමත් ම සංවේදී යි. එයා දන්නවා ළමයාගේ වෙනසක් වෙනකොට මෙයා කටේ යමක් හිර කරගෙන කියලා.

එයා මොකද කරන්නේ? වම් අතින් ඔලුව තද කරලා අල්ලගෙන දකුණු අතේ මාපට ඇඟිල්ල ගිරියට දානවා. ගිරියට දාලා ලේ ගලද්දී වුණත් අර කැට කැල්ල ඇදලා එළියට ගන්නවා. එතකොට ඒ ළමයාට සුවපහසු යි ද? අපහසු යි. ඒ ළමයා වේදනාවෙන් අඩිනවා. බලවත්

වේදනාවක් එන්ට පුළුවන්. නමුත් ඒ බලා ගන්න කෙනා ඇයි එබඳු දෙයක් කරන්නේ? ඒ ළමයාට අභිනානුකම්පාවෙන් ද? නෑ. ඒ ළමයා කෙරෙහි භිතානුකම්පාවෙන් ම යි. ඒ ළමයාගේ දියුණුව, යහපත, සැපත කැමැත්තෙන් ම යි. ඒ ළමයාගේ දුකට අකමැති නිසා ම යි. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, “මහණෙනි මමත් ඒ වගේ ම යි. මමත් මේ සාසනයට අලුතෙන් පැවිදි වුණ අය උදෙසා ඒ වගේ තමයි කටයුතු කරන්නේ. අවවාද අනුශාසනා කරන්නේ ඒ විදියට යි” කියලා.

යම් කලෙක ඒ දරුවා ලොකු මහත් වෙනවා. ඇවිදලා යන්ට පුළුවන් කලක් එනවා. ‘මේක නරක යි, මේක විපත පිණිස පවතිනවා’ කියලා දැනගත්තාට පස්සේ, ඒ ළමයා කැට කැබලි කට්ටි දාගන්නේ නෑ. එබඳු කලක් එනවා කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා. මේ කරුණ ඇත්තක් නේද? ඒක දවසකින් දෙකකින් ද වෙන්නේ? නෑ. ළමයාගේ මේරීම සිද්ධ වෙන්ට කාලයක් ගන්නවා. ඒ මේරීම සිද්ධ වුණායින් පස්සේ ළමයා තුල වැටහීමක් එනවා ‘මේක අතහැර දෙයක්. මේක මට යහපත පිණිස පවතින දෙයක් නෙවෙයි. මේක අර්ථය පිණිස පවතින්නේ නෑ. මේක අනර්ථයක්’ කියලා දන්නවා. කැට කැබලි අතට ගන්නේ නෑ. එයා ‘මේක ආහාරය, මේක ආහාරය නොවන දේ’ කියලා හඳුනනවා.

ඒ විදියට තමාට හානි නොවන විදියට කටයුතු කරගන්ට හැකියාවක් ඇති වුණ දාට, තමාගේ ආරක්ෂාව පිළිබඳ යම් වැටහීමක් ඇති වුණ දාට ඒ ළමයා බලාගන්න කෙනා, ළමයා ලග නිතර රැඳෙයි ද? නෑ. ළමයා අතහැර දාලා යන්නෙන් නෑ. නමුත් කලින් වගේ සමීපයේ ම ඉන්නේ නෑ. නිතර සෝදිසියෙන් ඉන්නේ නෑ. ඇයි? ඒ ළමයා ගැන යම් විශ්වාසයක් දැන් තියෙනවා. නමුත් ළමයාට ඔක්කොම කරගන්ට පුළුවන් ද එතනින් පස්සේ? බෑ. ඒත් දෙමව්පියෝ ඇසුරේ තමයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කියා දෙනවා, “ඒ වගේ මේ ශාසනයේ යම් කෙනෙක් පැවිදි වුණායින් පස්සේ එයා ගැන මම ඉතාමත් ම සෝදිසියෙන් ඉන්නවා. යම් කලක ඒ භික්ෂුව තුල ශුද්ධාව, හිරි, ඔත්තප්ප, චිරිය, ප්‍රඥාව කියන සේබ බල පිහිටියාට පස්සේ මම ඒ පැවිද්දා කෙරෙහි අපේක්ෂාව අතහැරලා දානවා” කියලා. ඒ අපේක්ෂාව අතහැරලා දානවා කියන්නේ, එයා ගැන නිතර සොයා බලන්ට උවමනාවක් නෑ. එයාට හානි වෙන්නේ නෑ. ඒ නිසා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ භික්ෂුව ගැන හොයලා බලන එක, පෞද්ගලිකව මහන්සි වෙන එක අතහරිනවා

කියලා දේශනා කරනවා. ඇයි ඒ? එයා තමාට අයහපත් දේ අඳුරනවා. එයාට රැකවරණය තියෙන්නේ මෙතන යි කියලා දන්නවා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇසුරේ සිටිය යුතුයි කියලා දන්නවා. ඒ මට්ටමට පත්වෙලා.

එහෙනම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උදෙසා මේ ශාසනයට එන අය කෙසේ පිළිපැදිය යුතු ද? කිරි දරුවන් සේ කටයුතු කළ යුතුයි. ඒ අය කාගේ අවවාදය ද පිළිපැදිය යුත්තේ? කළ්‍යාණ මිත්‍රයාගේ අවවාදය පිළිපැදිය යුතුයි. කිරි දරුවෝ වගේ හිටියොත් එකකොට ඒ අයට කැට කැලි උගුරට යන්නේ නෑ. කැට කැල්ලක් ගන්නකොට දන්නවා. අත ගසාහැරලා දාන්න කියනවා. බැරිවෙලා කැට කැල්ලක් උගුරේ දාගත්තොත් ලේ ගලද්දී හරි ඒක බැහැර කරනවා ම යි. නමුත් ඒ සදහා දරුවෝ වගේ වෙන්ට ඕන. ඒ කියන්නේ අද ගොළු බිහිරි වෙන්ට කියලා නෙවෙයි. කීකරුකම ඇති කරගන්නට කියලා. කීකරුකම ඇති කරගන්නේ කළ්‍යාණ මිත්‍රයාගේ ගුණ කල්පනා කරන කෙනා. 'කළ්‍යාණ මිත්‍රයා අපේ දියුණුවට කැමති යි. අප කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් මේ කටයුතු කරන්නේ' කියන විශ්වාසය තියෙන්නට ඕන. බලවත්ව පිහිටා තියෙන්නට ඕන. ඒ විදියේ විශ්වාසයකින්, පැහැදීමකින් යුක්ත කෙනා තුළ කළ්‍යාණ මිත්‍රයාට නැඹුරු වූ සිත ඇතිවෙනවා.

මේ ලෝකයේ උපන් මනුෂ්‍යයෙක් ඉන්නවා. ඒ මනුෂ්‍යයා, සාමාන්‍ය ජීවිතය ගතකරගෙන ඉන්න අතර එයාට අහන්ට ලැබෙනවා තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාළ ආර්ය සත්‍යය. මේ ලෝකයේ දුක නම් වූ ආර්ය සත්‍යයක් තියෙනවා කියලා අහන්ට ලැබෙනවා. දුකේ හටගැනීම කියලා ආර්ය සත්‍යයක් තියෙනවා, දුකේ නැතිවීම කියලා ආර්ය සත්‍යයක් තියෙනවා, දුක නැතිවන මග කියලා ආර්ය සත්‍යයක් තියෙනවා කියලා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පරම ගම්හිර අවබෝධයන් ගැන කියා දෙන ධර්මයන් අහන්ට ලැබෙනවා. ඔහුගේ සිතේ ඒ ධර්මය ගැන පැහැදීමක් ඇතිවෙනවා.

'මේ බඹසර ජීවිතය ඒකාන්ත සැපයක්, පිරිසිදු ජීවිතයක් ඇති කරගන්නට උපකාර වෙන දෙයක්' කියලා බඹසරට පැමිණෙනවා. ඔහු කළ්‍යාණ මිත්‍රයාට නැඹුරු වූ සිතින් වාසය කරන්නට පුරුදු වෙන්ට ඕන. ඒ විදියට බඹසර ජීවිතය තුළට නොයෙකුත් විදියේ පිරිස් එනවා. නොයෙකුත් පැති වලින් පිරිස එනවා. ඒ පිරිස සමඟ සමගිව එකට වාසය කරන්නට පුරුදු වෙනවා. සමගිව වාසය කරන්නට පුරුදු වෙන්නේ කොහොම ද? එකිනෙකාගේ ගුණ කල්පනා කරමින්, එකිනෙකාට උපකාර කරමින්

කළ‍්‍යාණ මිත්‍රයාගේ ඇසුරේ වාසය කරන්ට පුරුදු වෙනවා. එතකොට ඒ පිරිස කළ‍්‍යාණ යහළුවන් බවට පත්වෙනවා. ඒ පිරිස ම නැඹුරු වන්නේ කළ‍්‍යාණ මිත්‍රයාට යි. භාග්‍යවත් වූ අරහත් වූ සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ අප සියලු දෙනාගේ පරම කළ‍්‍යාණ මිත්‍රයන් වහන්සේ යි.

ඒ පිරිස සතර අගතියෙන් බැහැර වෙලා වාසය කරන්ට පුරුදු වෙන්ට ඕන. ඒ සඳහා සතර අගතිය අදුරගන්ට ඕන. තමා තුල සතර අගතියට වැටෙන ස්වභාවය අඳුනගෙන ඒක බැහැර කරගන්ට ඕන. ඒ වගේම මේ අය අටලෝ දහමට කම්පා නොවෙමින් වාසය කරන්ට පුරුදු වෙන්ටත් ඕන. පිරිසේ ගුණ දකිමින්, තමාගේ අඩුපාඩු දකිමින් ඒවා හදාගන්ටත් කැමති වෙන්ට ඕන. මේ විදියට වාසය කරන අය පිරිස කෙරෙහි මෙන් සිතින්, කරුණාවෙන්, මුදිතාවෙන්, උපේක්ෂාවෙන් යුක්තව එකිනෙකාට උපකාර කරමින් වාසය කරනවා.

එතකොට ඒ අය කල්පනා කරනවා, 'මට ථේර භික්ෂුවක් හෝ අවවාද කරත්වා! මධ්‍ය මට්ටමේ භික්ෂුවක් හෝ මට අවවාද කරත්වා! කුඩා භික්ෂුවක් හෝ මට අවවාද කරත්වා! මමත් ඒ අයට පුළුවන් විදියෙන් අවවාද කරන්ට ඕන. මට යම් කෙනෙක් අවවාද කරනවා නම් ඒ අවවාද කරන්නේ හිතානුකම්පාවෙන් ම යි. අහිතානුකම්පාවෙන් නම් නෙවෙයි. මම ඒ අවවාදය යහපතක් කියලා පිළිගන්ට ඕනෑ. ඒක හොඳ දෙයක් කියලා කියන්ට ඕනෑ. මම ඒ අයට වෙහෙසක් ඇති කරවන්ට හොඳ නෑ. මට ඇවතක් පෙන්වා දුන්නොත් මම ඒ ඇවත පිළිගන්ට ඕන. ඒ ඇවතට පිළියම් යොදන්ට ඕන'. යහපත් පැත්තට යොමු වෙන කෙනා ඒ විදියට කල්පනා කරනවා.

ඒ විදියට කටයුතු කරමින් පිරිසේ සමගිය උදෙසාත් ක්‍රියා කරනවා. 'මම දන්නවා' කියන හැඟීමට ඉඩ දෙන්නේ නෑ. 'මට අවබෝධ වුණා' කියන හැඟීමට ඉඩ දෙන්නේ නෑ. එයා කල්පනා කරන්නේ, 'මම නෙවෙයි දන්නේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යි දන්නේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට කියා දුන්නේ කළ‍්‍යාණ මිත්‍ර ඇසුරේ ඉන්ට කියලා. එහෙනම් කළ‍්‍යාණ මිත්‍රයා යමක් ද කියන්නේ, මම ඒ ආකාරයෙන් කටයුතු කරන්ට ඕන. යම් කෙනෙක් යමක් කියනවා නම්, ධර්මයත් එක්ක ගලපලා ඒක පිළිපදින්නට ඕන. ඒකට ගැටිලා ප්‍රතික්ෂේප කරන්ටත් හොඳ නෑ' කියලා එයා කල්පනා කරනවා.

තමන් කියන දේවල්, කරන දේවල් හොඳ සිහි කල්පනාවෙන් කරනවා. කරන කොට, කළාට පස්සේ කල්පනා කරනවා, 'මම භාග්‍යවතුන්

වහන්සේ වදාළ දේ කළා. ඒක මට ලාභයක්. අන් අයටත් ලාභයක්. සියලු දෙනාට ම ලාභයක්. මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අනුශාසනාව පිළිපදින්නේ' කියලා එයා සතුටු වෙනවා. සතුටු සිතින් වාසය කරනවා.

එයා කල්පනා කරනවා 'මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි වෛරී ප්‍රතිපත්තියට එන්ට හොඳ නෑ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුකෙන් නිදහස් වීම පිණිස කරුණාවෙන් අවවාද කළා. අනුශාසනා කළා. ඒ අවවාද බැහැර කළොත්, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි වෛරී ප්‍රතිපත්තියෙන් වාසය කිරීමක්. මම ඒකාන්තයෙන් ඒ වෛරී ප්‍රතිපත්තිය බැහැර කරන්ට ඕන. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහා කරුණාවෙන් අපට එපා කියපු දේ නොකළ යුතුයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ විශාරද ඤාණ අපි පිළිගත යුතුයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'නිවන අවබෝධ කිරීමට බාධාව පිණිස පවතින දෙයක්' කියලා දේශනා කළ යම් දෙයක් තියෙනවා නම් අපි ඒකාන්තයෙන් ඒවා නොකළ යුතුයි' කියලා එයා කල්පනා කරනවා. 'මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි වෛරී ප්‍රතිපත්තිය අත්හරින්ට ඕනෑ. මෙමිහි ප්‍රතිපත්තිය අනුගමනය කරන්ට ඕන' කියලා කල්පනා කරනවා.

ඔහු ළාමක ආසාවන් අතහරිනවා. ළාමක ආසාවන් අතහැරලා මේ ධර්මය අවබෝධ කරගන්ට ඕනෑ කියන පරම ගම්භීර වූ ඉලක්කය ඇති කරගන්නවා. ඒ කැමැත්ත ඇති කරගෙන, ආර්ය සත්‍යය ජීවිතයට ගළපමින් වාසය කරනවා. 'මම වයසට යන කෙනෙක්. වයසට යන ස්වභාවය ඉක්මවලා නෑ' කියලා කල්පනා කරනවා. 'මම ලෙඩවෙන කෙනෙක්. ලෙඩවෙන ස්වභාවය ඉක්මවලා නෑ' කියලා කල්පනා කරනවා. මම මැරෙන කෙනෙක්. මම මැරෙන ස්වභාවය ඉක්මවලා නෑ' කියලා කල්පනා කරනවා. 'මට ප්‍රියමනාප දේවල් තියෙනවා නම් ඒවා වෙනස් වෙනවා, කැඩෙනවා, බිඳෙනවා. ඒවාගෙන් මට වෙන්වෙන්නට සිද්ධ වෙනවා' කියලා කල්පනා කරනවා. 'සියලු දෙනා කර්මය දායාද කරගෙන ඉන්නේ' කියලා කල්පනා කරනවා.

මේ විදියට කල්පනා කරන අයගේ සිත් සංසිඳෙන්ට පටන් ගන්නවා. එතකොට පිරිස ශාන්ත යි, ප්‍රණීත යි. ඒ අය කිරි යි දිය යි එකතු වුණා වගේ ඇසුරු කරනවා. ප්‍රණීතව වාසය කරනවා. ඒ අය සතුටු වෙනවා අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ විදියට වාසය කරනවා නේද කියලා. එයා දස කතාවට කැමති වෙනවා. දෙතිස් කතාව බැහැර කරනවා. එයා ධර්මය ඉගෙන ගන්නවා. නොදන්නා දේ අසා දැන ගන්නවා. ඒ ඉගෙනගන්න කොට, අහගන්න කොට, කවදාවත් ඒක මගේ කියලා

ගන්නේ නෑ. ඇයි ඒක මගේ කියලා ගන්නෙ නැත්තේ? එයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අවබෝධය අදහාගෙන ඉන්නේ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'ඇස අනිත්‍ය යි, කන අනිත්‍ය යි මේ ආදී වශයෙන් ධර්මය අපට කියා දෙනවා. එයා ඒ ධර්මය අදහා ගන්නවා. එයා පිළිගන්නේ මොකක්ද? මේ ඇස අනිත්‍ය යි. අනිත්‍ය වූ ඇස මම නොවෙයි, මගේ නොවෙයි, මගේ ආත්මය නොවෙයි. ඇසට ජේත රූප අනිත්‍ය යි. අනිත්‍ය වූ රූප මම නොවෙයි, මගේ නොවෙයි, මගේ ආත්මය නොවෙයි. මේ ආදී වශයෙන් ආයතන හය ගැන කියා දුන් ධර්මය එයා පිළිගන්නවා. ඒ ධර්මය අදහාගන්නවා. එතකොට එයා මේ බාහිරින් ලැබෙන්නා වූ දේ මම වශයෙන් ගන්නවා ද? මගේ වශයෙන් ගන්නවා ද? නෑ. ඒක තමන්ට බාහිරින් ලැබුණු උපකාරයක් කියලා පිළිගන්නවා.

පිළිවෙලින් වැඩිය යුතු මාර්ගය - 2

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ ධර්මය ශ්‍රද්ධාවෙන් අදහාගෙන ශ්‍රද්ධානුසාරී වෙන්ට වැයම් කරන කෙනාට ශ්‍රද්ධාවට එන්ට පුළුවන්කම ඇතිවෙනවා. එයා පිළිගන්නවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ ධර්මය ඒකාන්තයෙන් සත්‍යයක්. 'ඇස අනිත්‍ය යි. අනිත්‍ය වූ ඇස මම නොවේ, මගේ නොවේ, මාගේ ආත්මය නොවේ' කියන මේ ධර්මය පිළිගන්නවා, ශ්‍රද්ධාවෙන් බැස ගන්නවා. ඔහු ඒ ශ්‍රද්ධාවෙන් පිළිගත් ධර්මය සිහිකරනවා. පුරුදු කරන්ට මහන්සි වෙනවා. අනිත්‍ය දර්ශනයට පැමිණ වාසය කරන්ට කැමති කෙනෙක් බවට පත්වෙනවා. අනිත්‍ය දර්ශනය පුරුදු කරන කෙනෙක් බවට පත්වෙනවා.

ඔහු කළගුණ හඳුනනවා. 'කළ්‍යාණ මිත්‍රයා මට මේ මේ ආකාරයෙන් උපකාර කළා. ඒ උපකාරය සරල එකක් නෙවෙයි. සුළුපටු එකක් නෙවෙයි. මහත් වූ ප්‍රතිඵලදායක උපකාරයක්. ලාමක දෙයක් නෙවෙයි' කියලා කල්පනා කරනවා. ඒ උපකාරයේ තරම, ප්‍රමාණය සිහිකරනවා. එයාට තේරෙනවා 'මේ උපකාරය නොලබන්ට, මට කොයි තරම් විපතක් සිද්ධ වෙයි ද' කියලා. ඔහු තුළ තියෙනවා අංග දෙකක්. ඒ තමයි

කළගුණ දන්නා කමත්, කළගුණ සිහිකරන්ට දක්ෂ කමත්. ඒ කාරණා දෙකෙන් යුක්ත වෙන ඔහු, සත්පුරුෂ භූමියට පැමිණ වාසය කරන කතා බවට පත්වෙනවා. සත්පුරුෂ භූමියට පැමිණ වාසය කරන කෙනාගේ ස්වභාවය තමයි, ඔහු අසත්පුරුෂ භූමිය ඉක්මවා ගිහිල්ලා. පෘතග්ජන භූමිය ඉක්මවා ගිහිල්ලා.

සතර අපායේ වැටෙන කර්ම කරන්ට එයාගේ සිත නැමෙන්නේ නෑ. කළාණ මිත්‍රයාගෙන් අසා දැනගත් ධර්මය කෙරෙහි ගෞරවය තියෙනවා. ශාස්තෘ ගෞරවය තියෙනවා. ධර්ම ගෞරවය තියෙනවා. සංඝ ගෞරවය තියෙනවා. සීලය කෙරෙහි ගෞරවය තියෙනවා. කීකරුභාවය තියෙනවා. කළාණමිත්‍රතාවය කියන දේ තියෙනවා. එයා නොපිරිහෙන පැත්තට යොමු වෙලා. සමාදන් වූ සිල්පද වලට ගරු කරනවා. ඒ සීලයට ඔහු බය වෙනවා ද? නෑ. ඒ සීලය බිඳින්නට බය වෙනවා. ඒ සීලයෙන් එයා මාන්තය ඇති කරගන්නවා ද? නෑ. සීලයෙන් රිංගලා යන්ට පුළුවන් තැන් හොයලා ලාමක දේට යනවා ද? නෑ. ඔහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අවබෝධය අදහාගෙන ඉන්නේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ විශාරද ඤාණ අදහාගෙන යි ඉන්නේ. නිවන පිණිස අහිත වූ යමක් පවතිනවා නම්, ඒ දේ අතහරින්නට කැමති වෙනවා. ඔහු සිල් පද හඳුනනවා. සිල්පද බිඳෙන විදියත් හඳුනනවා. සීලය ආරක්ෂා වීමත් හඳුනනවා. ආපත්තිය, ආනාපත්තිය හඳුනනවා. ආපත්තියට පත් වෙන කොට එය දැනගන්නවා, තේරුම් ගන්නවා. ආපත්තියෙන් නැගී සිටින විදියත් එයා දන්නවා. ආපත්තියෙන් නැගී සිටිනවා. ආපත්තියකින් නැගී සිටියා නම්, නැගී සිටියා කියලා දන්නවා.

මේ විදියට ධර්මය පුරුදු කරන්නේ ශ්‍රද්ධාව මුල් කරගෙන යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය මුල් කරගෙන, පිරිස සමඟ සමගියෙන්, කිරි යි දිය යි එකතු වුණා වගේ වාසය කරමින් ඉන්න කෙනාගේ සිත ක්‍රම ක්‍රමයෙන් සංසිද්දෙනවා. සිතේ තියෙන දැඩි ගති, රළු ගති, මුරණ්ඩු ගති තුනී වෙලා යනවා. එයා දස කතාවට කැමති වෙනවා. දස කතාව කෙරෙහි ම යොමු වී වාසය කරන කෙනෙක් බවට පත්වෙනවා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේට කියා දෙනවා, මේ ශාසනයේ පැවිදි වෙන කුල පුත්‍රයින් තථාගතයන් වහන්සේව ලුහුබැඳිය යුත්තේ ඇයි කියලා. ඒ අය මේ නවාංග ශාස්තෘ සාසනය දරාගන්ට ද තථාගතයන් වහන්සේව ලුහුබැඳිය යුත්තේ? නෑ, ඒකට නෙවෙයි. මේ සූත්‍ර, ගථා ආදිය දැනගැනීම පිණිස ද තථාගතයන් වහන්සේව ලුහුබැඳිය යුත්තේ? නෑ. ඒ සඳහා නෙවෙයි කියලා දේශනා කරනවා. තථාගතයන්

වහන්සේව ලුහුබැඳිය යුත්තේ මේ සසර කෙරෙහි කළකිරීම ඇති කරවන්නා වූ විරාගය පිණිස පවතින්නා වූ කෙළෙස් සංසිද්ධි පිණිස පවතින්නා වූ ඇල්ම නිරුද්ධ කිරීම පිණිස පවතින්නා වූ නිවන පිණිස සිත මේරීම පිණිස පවතින්නා වූ යම් දස කතාවක් ඇද්ද, ඒ දස කතාව අසා දැනගැනීම පිණිස යි තථාගතයන් වහන්සේව ලුහුබැඳිය යුත්තේ කියලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම අපට කියා දෙනවා.

ඒ කාරණය දන්න කෙනාට, දේශනාවක් දෙකක් කටපාඩම් කරගෙන 'මම මේක ම කරගත්ත ඕනෑ, මේකට යි මම ආවේ, දැන් ඉතින් මට හරි' කියන අදහස කවදාවත් එන්නේ නෑ. එයා පිළිගන්නේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අවබෝධය. එයා නැඹුරු වී වාසය කරන්නේ තථාගතයන් වහන්සේගේ අවවාදයට. එයා දස කතාවට යොමු වෙනවා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, ඒ අයට පසුව මේ නවාංග ශාස්තෘ සාසනය ටිකෙන් ටික අසා දැනගත්තට පුළුවන් කියලා. මුලින් මේ ශාසනයේ සිත අලවා වාසය කරන්නට ඕන. ශාසනය තුළ සිත අලවා වාසය කරන කෙනාට පසු කාලෙක දී මේ සූත්‍ර, ගාථා ආදිය ඉගෙනගත්තට පුළුවන්. ත්‍රිපිටකය දරාගත්තට පුළුවන්. ඒකට කාලය තියෙනවා. මුලින් ම කුමක් ද කළ යුත්තේ? මේ කාමයන් කෙරෙහි කළකිරීම ඇති කරවන විදියට, සසර කෙරෙහි කළකිරීම ඇති කරවන විදියට, ඇල්ම දුරුවන ආකාරයට සිත සකස්වන්නා වූ මේ දස කතාව අසා දැනගත යුතුයි. ඒ දස කතාව කළ යුතුයි.

දස කතාව තුළ තමයි සිත මෝරන්නේ. ඒ සිත මෝරන වැඩපිළිවෙල නැත්නම්, යමක් දේශනා ඉගෙන ගන්නවා; නමුත් ඒක 'මගේ' කියලා ගන්නවා. 'මම දන්න කෙනා' කියලා ගන්නවා. ඊළඟට 'මම තමයි දන්නේ. අසවලා දන්නේ නෑ' කියලා වාද කරන්නට පටන් ගන්නවා. එතකොට මුළුමනින් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා දුන් වැඩපිළිවෙළින් බැහැර යි. ලෝකයා මේක දන්නේ නෑ. තමා දන්නෙත් නෑ. බොහෝ දෙනා ඉන්නේ වළ ඇතුළේ. තමන් වලේ ඉන්නවා කියලා දන්නෙත් නැත්තේ ඇයි? ඒ වල විශාල නිසා. විශාල පිරිසක් ඉන්නේ ඒ වළ අස්සේ. ඉතින් ඒ අය දන්නේ නෑ අපි වලේ ඉන්නේ කියලා. වළෙන් උඩ ඉන්නේ ටික දෙනයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, මේ මගේ නියපොත්තට ගත්ත පස් ටික වගේ ටික දෙනයි මේ සද්ධර්මය අවබෝධ කරන්නේ. මහ පොළොවේ පස් වගේ විශාල පිරිසක් මේ සද්ධර්මය අවබෝධ නොකර ම මැරිලා යනවා කියලා.

බොහෝ දෙනාට, එබඳු අනතුරක් සහිතව යි අපි වාසය කරන්නේ කියලා අදහස් මාත්‍රයක්වත් නෑ. වළේ ඉන්න අය හිතන්නේ නෑ අපි වළේ ඉන්නේ කියලා. ඇයි එහෙම පිළිනොගන්නේ? ඒ අය සාප තුනකින් දැවිලා, පීච්චිලයි ඉන්නේ. පළවෙනි සාපය තමයි, දන්නේ නැතිකම. දෙවෙනි සාපය තමයි, 'දන්නේ නෑ' කියලා දන්නේ නැතිකම. ඊළඟ සාපය තමයි 'මම දන්නවා' කියන අදහසට ඇවිත් ඉන්න එක. ඔහු වළ අස්සේ කරනම් ගහ ගහ, වාද කර කර, ආඩම්බරෙන් ඉන්නවා, 'මගේ වැඩේ හරි. දැන් මට ප්‍රශ්නයක් නෑ' කියලා. මෙහෙම ඉන්න අය කෙරෙහි අර වළ උඩ ඉන්න අයට උපදින්නේ මොකක්ද? අනුකම්පාවක් විතරයි. උත්සාහ කරයි අත දෙන්ට නැගිටින්න කියලා. එයාට පෙන්නේ නෑ. ඇයි? වළ විශාලයි. වළෙන් ගොඩ ඉන්න අය පේන්නේ නෑ. එයා තේරුම් ගත්ට ඕන 'මම වළේ ඉන්නේ' කියලා. ඔහුට කැමැත්ත උපදිනවා මම වළෙන් ගොඩ යන්ට ඕනෑ කියලා. එහෙම අය ගොඩට ගන්ට සූදානම්ත් ඉන්න කෙනෙක් ඉන්නවා. ඒ වළ උඩ ඉන්න කෙනා නිදාගෙන ඉන්නේ නෑ, එයා සූදානම්ත් ඉන්නේ. කිරි දරුවෙක් කැට කැල්ලක් අතට ගත්තාම, ඒ ළමයා බලාගන්න කෙනා එය බැහැර කරන්ට අවධානයෙන් ඉන්නේ යම් සේ ද අන්න ඒ වගේ.

අප ඒ අය කෙරෙහි පැහැදීම ඇති කරගන්ට ඕන. ගරුසරු ඇතිව ඒ අය ඇසුරු කරන්ට ඕන. එතකොට තව තවත් දස කතාව අහන්ට ලැබෙනවා. සිත මොරනවා. එයා සාසනය කෙරෙහි සිත අලවාගෙන වාසය කරනවා. එය යි තථාගතයන් වහන්සේගේ අනුශාසනාව. එහෙම නැත්නම් අපි දේශනා ගොඩක් ඉගෙන ගනියි. මාන්නෙන් වාද කර කර ඉදියි. ටික කලක් කෙළෙස් නෑ වගේ පේනවා. පසුව ක්‍රම ක්‍රමයෙන් රාගය, ද්වේශය එන්ට පටන් ගන්නවා. එයා අසංවර වූ ඉන්ද්‍රියන්ගෙන් යුක්තව වාසය කරනවා. සිහි නුවණින් තොරව උදුම්මාගත් සිහින් වාසය කරනවා.

එයාට අකුසලය එද්දී අඳුරගන්ට බෑ. ඇයි ඒ? මේ කුසලය, මේක අකුසලය කියලා හඳුනාගැනීමේ කල්පනාව උපදවාගෙන තිබුණේ නෑ. තමා ගැන අධි තක්සේරුවට වැටිලා හිටියේ. එයින් මත්වෙලා හිටියේ. එයාට රාගය ආපු වෙලාවට අඳුනගන්ට බෑ. එයා හිතනවා 'මම මේ කරුණාවෙන් කටයුතු කරන්නේ' කියලා. දන්නේම නෑ රාගයට අහුවෙලා ගිහිත්. අන්තිමට කියනවා 'මම මේ තරම් කරුණාවෙන් කටයුතු කළා. මම ධර්මය කියන්න නේ ගියේ. මේ බලන්න මේ වෙච්ච දේ' කියලා. එයාම දන්නේ නෑ මොකද සිද්ධ වුණේ කියලා. ඒ විදියට

මහා විනාශයකට ගොදුරු වෙලා යනවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අවවාදය පිළිගැනීමට සිත නොනැමුණු කෙනාට.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගෞරවයෙන් ඇසුරු කිරීම පිණිස අපි කළයුතු වන්නේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඒ අවවාදය ගෞරවයෙන් පිළිපැදීම යි. ඒ කෙනා පිරිස සමඟ ගරුසරු ඇතිව වාසය කරනකොට, අර කෙළෙස් වලට ඉඩ නොදී, කුසල් දහම් වල නියැලී වාසය කරනකොට, දස කතාව පුරුදු කරමින් දස කතාවට නැඹුරු වූ සිතින් වාසය කරනකොට, කළ්‍යාණ යහළුවන් සමඟ වාසය කරනකොට, කළ්‍යාණ මිත්‍රයාට නැඹුරු වූ සිතින් වාසය කරනකොට, එයාගේ සිතේ ශ්‍රද්ධාව දියුණු වෙනවා. හිරි ඔතප් දියුණු වෙනවා. විරිය දියුණු වෙනවා. ප්‍රඥාව දියුණු වෙනවා. කළ්‍යාණ මිත්‍ර ඇසුරේ ඉන්න කොට ප්‍රඥාව බලවත් වෙනවා ම යි. ප්‍රඥාව බලවත් වෙන්ට වෙන්ට, අනෙකුත් සේඛ ධර්ම හොඳින් වැඩෙනවා. සේඛ ධර්ම දියුණු වෙනකොට කළගුණ දන්නාකම, කළගුණ සිහිකිරීමේ ගුණය, නිහතමානිකම, කරුණාව, දයාව, මෛත්‍රිය, අනුකම්පාව, මේ දේවල් එයා තුළ පිහිටනවා. එකිනෙකාට උපකාර කිරීමේ ගතිය එයා තුළ පිහිටනවා. ඉවසීම එයා තුළ තියෙනවා.

කකචූපම සූත්‍රයේ දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට පෙන්වා දෙනවා, තථාගතයන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයා කෙබඳු ඉවසීමකින් යුක්ත යි ද කියලා. දෙපැත්තේ මිට තියෙන කියතකින් තමන්ව කපනවා, ඉරනවා. ඒ වගේ වෙලාවක දී චූණත් වෛර හිතක් ඇති කරගන්නේ නෑ. තරහ හිතක් ඇති කරගන්නේ නෑ කියලා. ඒ කරුණ සිහි කරන කෙනා පිරිස සමඟ වාසය කරනකොට තරහ සිතක් ඇති කරගන්නේ නෑ. තරහ, වෛර බැහැර කරගන්නවා. ඔහු තවදුරටත් සේඛ ධර්ම තුළ පිහිටනවා. සේඛ ධර්ම හොඳින් පුරුදු කරන කෙනාගේ ස්වභාවය තමයි සීල ගෞරවය හොඳින් ම තියෙනවා. එයා සමාදන් වූ සිල් පද නැවත නැවත විමසා දැනගන්නවා. එයා සීල විපත්තිය අඳුරනවා. සීල සම්පත්තිය අඳුරනවා. සීල සම්පත්තියට පැමිණ වාසය කරනවා. චිත්ත සම්පත්තිය අඳුරනවා. චිත්ත විපත්තිය අඳුරනවා. එයා දිට්ඨි සම්පත්තිය දන්නවා. දිට්ඨි විපත්තිය දන්නවා. ඒ විපත්තීන් බැහැර කරලා සම්පත්තීන් වලට පැමිණ වාසය කරනවා.

පිළිවෙලින් වැඩිය යුතු මාර්ගය - 3

මේ විදියට ධර්මය පුරුදු කරන කෙනා අතින් යම් සිල් පදයක් බිඳුණොත්, ආපත්තියක් වුණොත්, සීලයට හානියක් වුණොත් එයා කොහොමද කටයුතු කරන්නේ? උඩුබැලි අතට වාසය කරන, බඩ ගාගෙන යන පුංචි දරුවෙක් ඉන්නවා. බඩගාගෙන යන දරුවා, අතට අහුවෙච්ච එක කට්ටි දාගන්නවා නේද? ඒක ඒ දරුවාගේ ස්වභාවය. මෙහෙම ඉන්නකොට යම් වෙලාවක එයාට ගිනි අඟුරක් අහු වුණොත්? සැණෙකින් අතහරිනවා. වෙන දෙයක් අහු වුණොත් කට්ටි දාගන්නවා. නමුත් ගිනි අඟුරක් අහු වුණොත් සැණෙකින් අතහරිනවා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, ඒ විදියට ම මේ මෙහි සහගත කාය කර්ම, වච්ඡි කර්ම, මනෝ කර්ම පුරුදු කරමින් පිරිස සමග සමගි සම්පන්නව වාසය කරන යම් භික්ෂුවක් ඉන්නවා ද, මේ භික්ෂුව අතින් කලක දී යම් වරදක් වෙනවා. ඒ වරද සිදුවුණ සැණින්, එයා ඒ වරදෙන් නිදහස් වෙන්නට කටයුතු කරනවා.

ඒ විදියට කටයුතු කරන්නේ කෙබඳු කෙනෙක් ද? සීල ගෞරවය තියෙන කෙනා යි. සීල ගෞරවය තියෙන්නේ ශ්‍රද්ධාව තියෙන කෙනාට

යි. ශ්‍රද්ධාව තියෙන කෙනාගේ ස්වභාවය තමයි එයා තුළ හිරි-ඔතප් තියෙනවා. සිල ගෞරවය, ශාස්තෘ ගෞරවය ආදී නොපිරිහෙන කරුණු වලට පැමිණ වාසය කරනවා. ඒ විදියට යමෙක් අතින් වරදක් සිද්ධ වුණාම, ඒ වරද සැණෙකින් අනහරින්ට කුමක්ද වුවමනා කරන්නේ? ශ්‍රද්ධාව ඕන. හිරි-ඔතප් ඕන. විරිය ඕන.

සිල් පද පඵදු නොවී රැකගන්නක් ශ්‍රද්ධාව, හිරි-ඔතප්, විරිය ඕන නේද? නමුත් එයා අතින් සිල් පදයක් පඵදු වුණා කියලා හිතමු. එතකොට ඔහුට ඒ වරදින් නැගී සිටින්න කුමක්ද තියෙන්න ඕන? ඒත් ශ්‍රද්ධාව, හිරි ඔතප්, විරිය ඕන. විරිය නැති කෙනාට එයින් නැගී සිටින්න බෑ. ශ්‍රද්ධාව, හිරි-ඔතප්, ප්‍රඥාව, සිල ගෞරවය, ශාස්තෘ ගෞරවය ආදී තමා නොපිරිහීම පිණිස හේතු වන ගුණධර්ම වලින් තමයි එයාගේ සිල් පදයකට හානි වුණා ම, වරදකට පත්වුණා ම ඒ වරදින් නැගී සිටීම සඳහා හැකියාව උපදවලා දෙන්නේ.

ඒ ගුණධර්ම නැති කෙනා අතින්, සේඛ ධර්ම නැති කෙනා අතින් සිල් පදයක් කැඩුනා ම එයාට ලැජ්ජයි. නුවණැති කළාණ මිත්‍රයෙකුට කියන්න හිතෙන්නේ නෑ. එහෙම නැත්නම් එයා නොසලකා හරිනවා. 'පොඩි එකක්නේ..' කියලා ඒ වරද සඟවාගෙන ඉන්නවා. එහෙම නැත්නම් ලැජ්ජාවේ ඉන්නවා. නමුත් සේඛ ධර්ම තියෙන කෙනාට සිල ගෞරවය තියෙනවා. කළාණ මිත්‍රයාට නැඹුරු වූ සිතින් ඉන්නවා. එයා දන්නවා කළාණ මිත්‍රයා මට අනුකම්පා සහගත යි. මගේ දියුණුවට කැමති යි කියලා. එයාට කළාණ මිත්‍රයා ඉදිරියේ විවාහ වෙන්න පුළුවන්. ඒ සඳහා ලැජ්ජාවක් එන්නේ නෑ.

එයාට ඒ ආපත්තිය, වරද සඟවාගෙන මොහොතක් වත් ඉන්න බෑ. විශාල අපහසුවක් එයාට තියෙනවා. ඒක මේ වගෙයි. තුවාලයක සැරව පිරෙනවා. සැරව ගෙඩියක් එනවා. ඒක තියාගෙන ඉන්න ඉන්න මොකද වෙන්නේ? වේදනාව එනවා. ඒ ශරීර අංගය ම ඉදිමෙනවා. තව දුරටත් මේක තියාගෙන හිටියොත් ශරීරයට උණ ගැනෙනවා. අන්තිමට මේක ඔඩු ගිහිල්ලා කලක් යනකොට ශරීරය ම වැනසිලා යනවා. මේක දන්න කෙනා මොකද කරන්නේ? පුංචි සැරව බිබිලක් ආවා ම, ඒ සැරව බිබිල කඩලා, සැරව ටික අයින් කරලා දානවා. සැරව ටික අයින් කරාට පස්සේ අර වේදනාව දුරු වෙලා යනවා. ඊට පස්සේ ප්‍රතිකාර කරනවා. තුවාලය සුව වෙනවා.

කළාණ මිත්‍රයාට නැඹුරු වූ කෙනා, සේඛ ධර්ම පුරුදු කරන කෙනා

අතින් ඒ විදියට වරදක් සිද්ධ වුනාට පස්සේ, ආපත්තියකට පත් වුණාට පස්සේ, එයා දුක් විඳි විඳි ඒක කියාගන්නේ නෑ. නුවණැති සබ්බන්දිවරුන් වහන්සේට විවෘත වෙනවා. ශාස්තෘන් වහන්සේ වැඩ සිටි කාලයේ නම් ශාස්තෘන් වහන්සේ ඉදිරියේ විවෘත වෙනවා. විවෘත වෙලා අවංකභාවය ඇති කරගන්නවා 'මෙබඳු ඇවතකට මම පත්වුණා' කියලා. එතකොට අර කුමාරයේ සැරව ටික අයින් කළා වගේ. එයා නිදහස්. ආපත්තියට පිළියම් කරාට පස්සේ, කුමාරයට බෙහෙත් කරා වගේ කුමාරය හොඳ වෙනවා. ඊට පස්සේ එයාට දැනගත්තට පුළුවන් කුමාර හැදෙන විදියත් ඉන් විදිත්ට වෙන දුක් පීඩා ගැනක්. නැවත කුමාර හදාගන්නේ නෑ. ඇයි ඔහු දන්නවා කුමාර හැදුනා ම විනාශ වෙන හැටි. යම් කලක කුමාර හදාගන්නේ නැති විදියට සකස් වෙනවා. මේක තමයි සේබ ධර්ම තියෙන කෙනාට වෙන්ට තියෙන දේ.

ඒ වගේම තමයි ඔහු තමන්ගේ සීලය ගැන කුකුස් කර කර ඉන්නේ නෑ. කුකුස් කළයුතු තැනක් තිබුණොත් එයා කුකුස් කරනවා. නමුත් එයාට කුකුස් කරන්නට දෙයක් ඉතිරිවෙන්නේ නෑ. එයා සීල ගෞරවයෙන් සීලය ඉගෙන ගන්නවා. කළ්‍යාණ මිත්‍රයා ඇසුරේ වාසය කරනවා. ධර්ම ගෞරවය තියෙනවා. මහත් වූ ශ්‍රද්ධාවක් ඇති කරගත්තට ගත්තට, තථාගතයන් වහන්සේගේ අවබෝධය පිළිගත්තට පිළිගත්තට, එයාට සීලය කෙරෙහි සැකයක් එන්නේ නෑ. සීලය කෙරෙහි බයක් එන්නේ නෑ. භය, සැක සංකා දුරු වෙනවා. එයා මහත් වූ සැපෙන් සීලය සුරකනවා.

ඔහු අනුන්ගේ සීලය කෙරෙහි සැක උපදවන ආකාරයෙන් කටයුතු කරන්නේ නෑ. අන් අයට නිවැරදි වීමේ ඉඩකඩ මේ ශාසනයේ තියෙනවා කියලා එයා පිළිගන්නවා. එයාට පුළුවන් ආකාරයෙන් අන් අයට නිවැරදි වීම පිණිස උපකාර කරන කෙනෙක් බවට පත්වෙනවා. තමා කියන දේ ඇහුම්කන් දෙන කෙනෙක් නම්, අඩුපාඩුවක් තියෙන කෙනෙකුට සුදුසු කල දී එය පෙන්වා දෙනවා. තමා කියන දේ අහුම්කන් දෙන්නේ නෑ කියලා තේරෙනවා නම්, සුදුසුකම් තියෙන කෙනෙකුට අනුකම්පාවෙන් යුක්තව දන්වනවා 'මේ අසවල් කෙනාගේ මේවගේ අඩුපාඩුවක් නම් සිදුවෙනවා කියලා මට තේරෙනවා, අපි උපකාරයක් කළොත් නිදහස් වෙන්ට අවස්ථාවක් තියෙනවා' කියලා අනුකම්පාවෙන් සුදුසු කෙනෙකුට ඒක ප්‍රකාශ කරනවා.

මේ විදියට ධර්මය පුරුදු කරන කෙනා සීලය නිසා සතුටු වෙනවා. ඒ සිල් පද ගැන ඉගෙන ගන්නවා. නැවත නැවත ඉගෙන ගන්නවා.

නොදන්නා දේ අසා දැනගන්නවා. සීල ගෞරවය ඇති කරගෙන සිල්පද ආරක්ෂා කරගත්තට මහන්සි වෙනවා. ඒ සීලය ආකාර තුනකින් පුරුදු කරන්නට ඔහු කල්පනා කරනවා. ඉන්ද්‍රිය සංවර සීලය(1) පුරුදු කරගන්නවා. බලවත් කරගන්නවා. සති සම්පජ්ඣාදී සීලය(2) පුරුදු කරගන්නවා. බලවත් කරගන්නවා. ඒ වගේම ඔහු කළාණ මිත්‍ර ඇසුරේ ඉදිමින් පිරිස සමඟ සමගිව එකට වාසය කරමින් සේධ ධර්ම ඇති කරගෙන තියෙනවා. එයා පිරිස සමඟ වාසය කරමින් ම ඒ සේධ ධර්ම දියුණු කරගන්නවා. සේධ ධර්ම දියුණු වෙන්නට වෙන්නට, එයාට සිල් පද(3) ගැන නැවත නැවත ඉගෙනගන්නට පුළුවන්. ඒ සමාදන් වූ සිල්පද එයා හොඳින් ගෞරවයෙන් රකිනවා. ඉතාම ගෞරවයෙන් ඉන්ද්‍රිය සංවරය ඇති කරගන්නවා. ඉතාම ගෞරවයෙන් සති සම්පජ්ඣාදී ඇති කරගන්නවා. මේ විදියට ආකාර තුනකින් එයා සීලය පුරුදු කරනකොට සීලය පළුදු වෙන්නේ නෑ. සීලය නොබිඳෙන විදියට රැකෙනවා.

එතකොට ඔහුට යම් කලක සීල විශුද්ධිය කරා පැමිණ වාසය කිරීමේ දුර්ලභ ලාභය ලැබෙනවා. ඒ සදහා කැමති වන්නා වූ කෙනා, අපි මෙතෙක් කතා කළ දේවල් කරන්නට අකමැති නොවිය යුතුයි. ඒ උතුම් සීලයට පැමිණ වාසය කරන්නට කැමති වන්නා වූ, ඒ උතුම් සීලය පරිපූර්ණ කරගන්නට කැමති වන්නා වූ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාළ ඒ උතුම් සීල විශුද්ධිය තමාගේ ජීවිතයට පමුණුවාගෙන වාසය කරන්නට කැමති වන්නා වූ අය විසින්, බුදුරජාණන් වහන්සේ ශාස්තෘත්වයේ පිහිටුවාගෙන කටයුතු කළ යුතුයි. ඒ අය ශාස්තෘන් වහන්සේ කියා දුන්න දේ කළාණ මිත්‍රයාගෙන් අසා දැනගෙන, නිහතමානී ගුණය ඇති කරගෙන, කීකරුකම ඇති කරගෙන ඒ කරුණු පුරුදු පුහුණු කරනවා.

ඔබ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකත්වයට පත්වෙන්නට කැමති යි නම් මේ විදියට ධර්මය පුරුදු පුහුණු කළ යුතුයි. එවිට ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙෙහි ප්‍රතිපත්තියෙන් යුක්තව ඇසුරු කරන්නට ලැබෙනවා. වෛරී ප්‍රතිපත්තිය බැහැර කර දමන්නට පුළුවන්කම ලැබෙනවා. ඒ අයට ශාස්තෘන් වහන්සේ ගෞරවයෙන් ඇසුරු කරන්නට දුර්ලභ අවස්ථාව ලැබෙනවා. ශාස්තෘන් වහන්සේ ගෞරවයෙන් ඇසුරු කරන කෙනාට අත්වන්නේ කෙබඳු ඉරණමක් ද, අත්වන්නේ කුමන ප්‍රතිලාභයක් ද, සිද්ධ වෙන්නේ කුමක් ද, අන්න ඒ දේ එයාට සිද්ධ වෙනවා. ඒක දෙවියන්, බ්‍රහ්මන්, මරුන්, ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් සහිත ලෝකයේ කිසි කෙනෙකුට වළක්වන්නට පුළුවන්කමක් ලැබෙන්නේ නෑ.

ත්‍රිවිධ මදයන් දුරු කරගනිමු

තමන් ගැන තමන්ට ම අනුකම්පාවක් තියෙන යමෙක් ඉන්නවා නම් දුගතියෙන් නිදහස් වෙන්නට කැමති වෙන්නට ඕන. ඒ සඳහා කැමැත්තක්, උනන්දුවක්, උත්සාහයක් නැත්නම් එයාට තමා කෙරෙහිවත් අනුකම්පාවක් නෑ. තමා කෙරෙහිවත් ආදරයක් නෑ. තමා කෙරෙහි ආදරයක් අනුකම්පාවක් නැත්නම් තව කෙනෙක් කෙරෙහි කරුණාවක්, මෙමිත්‍රියක්, අනුකම්පාවක් දක්වයි ද? නෑ.

ඒ නිසා ලෝකයට යහපත කරන්නට කැමති කෙනා මුලින් ම තමාට යහපත කරගන්නට කැමති වෙන්නට ඕන. තමන් දුගතියෙන් නිදහස් වෙන්නට කැමති වෙන්නට ඕන. දුගතියෙන් නිදහස් වෙන්නට යම් කෙනෙක් කැමති නම් එයා තමාටත් හිතසුව පිණිස කටයුතු කරන, ලෝකයට ම හිතසුව පිණිස කටයුතු කරන කෙනෙක් බවට නිතැතින් ම පත්වෙනවා. තමාට අනුකම්පාව පිණිස, තමාට යහපත පිණිස, දුගතියෙන් නිදහස් වෙන්නට කැමැත්තක් යමෙක් තුළ නැත්නම් එයා ලෝකයට සැබෑ උපකාරයක් කරනවා කියන කරුණ සිද්ධ වෙන්නේ නෑ. ලෝකයට හොඳ උපකාරයක් කරන්නට එහෙම බෑ.

දුගතියෙන් නිදහස් වෙන්නට නම්, දුගතියට වැටෙන්නට සිද්ධ වෙන කරුණු වලින් නිදහස් වෙන්නට ඕන. ඒවා අතහරින්නට ඕන. දුගතියේ

වැටෙන්ට හේතු වෙන්නේ දුෂ්චරිතය කිරීම. එහෙනම් යමෙක් දුගතියෙන් නිදහස් වෙන්ට කැමති යි නම් එයා දුෂ්චරිතය අතහරින්නට ඕන. දුෂ්චරිතය අතහරින කෙනා ලෝකයට අයහපත නොකරන කෙනෙක් බවට පත්වෙනවා. තමාට යහපත කරගන්නට කැමති වීමෙන් ම ලෝකයට මහත් වූ යහපත කරන කෙනෙක් බවට පත්වෙනවා.

දුෂ්චරිතයෙන් නිදහස් වෙන්ට නම් එයට හේතුවන කරුණු තේරුම්ගෙන අත්හැරගන්නට ඕන. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට කියා දෙනවා යමෙක් දුෂ්චරිතයේ යෙදෙනවා නම් ඒ දුෂ්චරිතය කෙරෙන්නට බලපාන කාරණා තුනක් තියෙනවා කියලා. ඒ තමයි යෝග්‍ය මදය, ආරෝග්‍ය මදය, ආයු මදය කියන මේ කරුණු. යම් කෙනෙක් තුළ මේ ත්‍රිවිධ මදයන් තියෙනවා නම් එයා අතින් දුෂ්චරිතය කෙරෙනවා. 'මදය' කියලා කියන්නේ හිත මත් බවට පත් කරන්නට හේතුවන කාරණා. හිත තමන්ගේ පාලනයට ගන්නට බැරි විදියට දුර්වල වෙලා යන ස්වභාවයකට තමයි හිත මත් වෙනවා කියලා කියන්නේ.

හිත ඒ විදියට මත් වුණා ම ඔහු අතින් කාය දුෂ්චරිතය කෙරෙනවා. වච්ඡි දුෂ්චරිතය කෙරෙනවා. මනෝ දුෂ්චරිතය කෙරෙනවා. නොයෙකුත් ආකාරයේ අකටයුතුකම්, නොහොඳිනාකම්, තමාටත් අනුන්ටත් අහිත පිණිස පවතින කායික මානසික වාචසික වැරදි ක්‍රියාකාරකම් සිද්ධ වෙනවා. ඔහු ප්‍රාණඝාතය කරනවා. සොරකම් කරනවා. වැරදි කාමසේවනය කරනවා. බොරු කියනවා. කේලාම් කියනවා. පරුෂ වචන කියනවා. හිස් වචන කියනවා. ඒ වගේම එයා දැඩි ලෝභයෙන් යුක්ත වෙනවා. දැඩි ද්වේශයෙන් යුක්ත වෙනවා. මිත්‍යාදෘෂ්ටියට බර වෙනවා. මිත්‍යාදෘෂ්ටික වෙනවා. හිත මත් කරන ඒ මදයන් තියෙන කෙනා මේ විදියට සිතින් කයෙන් වචනයෙන් දුෂ්චරිතය කරන කෙනෙක් බවට පත්වෙනවා. ඒ විදියට හිත මත්වෙලා ගිය දුෂ්චරිතය කරන කෙනා අතිශයින් වණ්ඩ වූ, ඉතාම දරුණු, ඉතාම කුරිරු සාහසික වැඩ කරන්නට ඉඩ තියෙනවා.

මිනිසුන්ට වේවා සතුන්ට වේවා ඉතා ම දරුණු සාහසික විදියේ අපරාධ කරන මිනිස්සු ගැන අපට ආරංචි වෙනවා. ඒ විදියට මිනිස්සු සාහසික බවට පත්වෙන්නේ කෲර බවට පත්වෙන්නේ තමාගේ සිත තමාට පාලනය කරගන්නට බැරි ස්වභාවයට පත් වුණාම යි. සිත තමාට පාලනය කරගන්නට බැරි මට්ටමට පත්වෙන්නේ ත්‍රිවිධ මදයන්ගෙන් මත්වීම නිසයි. ඒ ත්‍රිවිධ මදයන් යම් කෙනෙක් තුළ තියෙනවා නම් ඉතා

භයානක උවදුරක් එයා ලග ම තියෙනවා. ඇතැම් විට බාහිරට පේන්ට ශාන්ත විදියට ඉන්ට පුළුවන්. නමුත් ඒ මදයන් තිබෙන තාක් එයාගේ සිත සාහසික වීමේ ඉඩකඩ තියෙනවා. ඒක කවදා වෙයි ද කියලා කියන්ට බෑ. ඒ විදියට ඉතාමත් ම කුරිරු බවට පත්වන මිනිස්සු තමන්ගේ අම්මා තාත්තා වුණත් ඝාතනය කරන්ට පෙළඹෙනවා. තමාට ඉතා ම හිත පිණිස කටයුතු කරන අය වුණත් ඝාතනය කරන්ට තරම් කුරිරු වෙනවා. ඒ ස්වභාවය අපි තේරුම් ගන්ට ඕන. ධර්මය දන්න කෙනා ඒ වගේ සිත කෙළෙසිලා යන ස්වභාවයක් සහිතව වාසය කරන්ට කැමති වෙන්නේ නෑ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කියා දෙනවා යෞවනභාවය, තරුණකම, තරුණභාවය ගැන වැරදි ආකාරයට යමෙක් කල්පනා කරනවා නම් එය මුල්වෙලා තමයි 'යෞවන මදය' ඇතිවෙන්නේ. 'යෞවන බව නැතිවෙන්නේ නෑ' කියන අදහස යමෙක් තුල තියෙනවා නම් එය තමයි යෞවන මදය කියන්නේ. 'තරුණකම නැතිවෙන්නේ නෑ හැමදා ම තියෙයි' කියන අදහස යම් කෙනෙක් බලවත්ව පවත්වන්ට පවත්වන්ට, එයාගේ සිත යෞවන මදයෙන් මත්වෙලා යනවා. එයා හොඳ නරක අදුරන්ට බැරි කෙනෙක් බවට පත්වෙනවා. සුවර්තය දුෂ්වර්තය අදුරන්ට බැරිකෙනෙක් බවට පත්වෙනවා. එයා අතින් දුෂ්වර්තය කෙරෙනවා.

යෞවන මදය බැහැර කරගන්න විදියත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කියා දෙනවා. 'යෞවන බව හැමදාම පවතින දෙයක් නෙවෙයි' කියලා තේරුම් ගැනීමෙන් ඒ මදය බැහැර වෙනවා. ඒ වැටහීම ඇති කරගැනීම පිණිස අපේ ජීවිතයට සිද්ධ වෙන ඇත්ත ස්වභාවය සිහි කරන්ට ඕන. යෞවන විදියට තරුණ විදියට හැමදාම ඉන්ට වෙන්නේ නෑ. මොහොතින් මොහොත, දවසින් දවස වයසට යනවා. කෙස් ටික පැහිලා යනවා. දත් ටික කැඩිලා යනවා. ශරීරය දුබල වෙලා ජරාවට පත්වෙන කලක් එනවා කියන සත්‍යය සිහි කරන්ට ඕන. නමුත් සාමාන්‍ය මනුෂ්‍යයා ඒ ඇත්ත සිහි කරන්නේ නෑ. ඇත්තට පිටින් දෙයක් තමයි සිහි කරන්නේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කියා දෙනවා, යමෙක් 'මම වයසට යනවා. ඒ වයසට යන ස්වභාවය ඉක්මවලා නෑ' කියලා නිතර සිහි කරනවා නම්, බහුල වශයෙන් සිහි කරනවා නම්, එයාගේ යෞවන මදය ක්‍රමක්‍රමයෙන් නැති වෙලා, සම්පූර්ණයෙන් යෞවන මදය නැතිවෙලා යන කලක් එනවා කියලා. යෞවන මදය සිතෙන් නැතිවෙලා ගියාට පස්සේ ඒ සිත මත්වෙන ස්වභාවය නැතිවෙලා යනවා. සිත මත්වෙලා නොයන නිසා එයා අතින් ත්‍රිවිධ දුෂ්වර්තය කෙරෙන්නේ නෑ.

ඒ වගේම 'මම ලෙඩ වෙන කෙනෙක්. ඒ ලෙඩවෙන ස්වභාවය ඉක්මවලා නෑ' කියලා හොඳින් සිහි කරනවා නම්, නිතර සිහි කරනවා නම්, බහුල වශයෙන් සිහි කරනවා නම්, එයාගේ සිතේ තියෙන ආරෝග්‍ය මදය; 'මම ලෙඩ නොවෙන කෙනෙක්' කියන ඒ අනවබෝධය බැහැරවෙලා යනවා. යම් කෙනෙක් තුළ ආරෝග්‍ය මදය තියෙනවා නම්, ඒ ආරෝග්‍ය මදයෙන් සිත මත් වුණා ම එයා අතින් ත්‍රිවිධ දුෂ්චරිතය කෙරෙනවා. අපි ත්‍රිවිධ දුෂ්චරිතයෙන් නිදහස් වෙන්න නම් ඒ ආරෝග්‍ය මදය බැහැර කරගන්නට කටයුතු කරන්නට ඕන. 'මම ලෙඩ වෙන කෙනෙක්. ඒ ලෙඩවෙන ස්වභාවය ඉක්මවලා නෑ' කියලා බහුල වශයෙන් සිහි කරන කෙනාගේ ආරෝග්‍ය මදය ක්‍රමක්‍රමයෙන් දුරුවෙලා නැතිවෙලා යනවා. එයා අතින් ත්‍රිවිධ දුෂ්චරිතය කෙරෙන්නේ නෑ. දුෂ්චරිතය නිරුද්ධ වූ කෙනා දුගතියේ ඉපදෙන්නේ නෑ. එයා තමාට යහපත කරගත්ත කෙනෙක් බවට පත්වෙලා. තමාට යහපත කරගත්ත කෙනා අන් අයට අයහපත කවදාවත් කරන්නේ නෑ. ඒ විදියට අපේ ජීවිතය දියුණු කරගන්නට අපි කල්පනා කළ යුතුයි.

ඒ වගේම 'මම මරණයට පත්වෙන කෙනෙක්. මරණයට පත්වෙන ස්වභාවය ඉක්මවලා නෑ' කියලා නිතර සිහි කරන්නට කියලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කරනවා. තමන්ගේ මරණය ගැන ඇත්ත ස්වභාවය සිහි කරන්නට කරන්නට, ආයු මදය සිතෙන් දුරුවෙලා යනවා. ආයු මදය සිතේ තියෙනවා නම්, 'තමන් නොමැරෙන කෙනෙක්' කියන අදහස සිතේ තියෙනවා නම්, එයාගේ සිත ඒ අදහසින් මත් වෙනවා. ඔහු අතින් ත්‍රිවිධ දුෂ්චරිතය කෙරෙනවා. ත්‍රිවිධ දුෂ්චරිතය කෙරෙන කෙනා සතර අපායට බර යි. යම් කෙනෙක් 'තමන් මැරෙන ස්වභාවයෙන් යුක්ත යි, ඒ ස්වභාවය ඉක්මවලා නෑ' කියලා බහුල වශයෙන් හිතනවා නම්, ආයු මදය කියන අකුසල ස්වභාවය සිතෙන් බැහැරවෙලා යනවා. නිරුද්ධ වෙලා යනවා. එයාගේ සිත මත්වෙන්නේ නෑ. එයාගේ අතින් ත්‍රිවිධ දුෂ්චරිතය කෙරෙන්නේ නෑ.

ත්‍රිවිධ දුෂ්චරිතය නැවත නොකෙරෙන මට්ටමට යම් කෙනෙක් පත්වෙනවා නම්, එයා සතර අපායට වැටෙන්නේ නෑ. සතර අපායෙන් නිදහස්. යම් කෙනෙක් සතර අපායෙන් නිදහස් නම් එයා තමාට උපරිම යහපතක් කරගත්ත කෙනෙක් බවට පත්වෙලා. තමාට යහපත කරගත්ත කෙනා ලෝකයට අයහපත කරන්නේ නෑ. සතර අපායෙන් නිදහස් නොවුණ කෙනා අතින් සමාජයට මහත් වූ කරදර හිරිහැර සිද්ධ වෙන්නට පුළුවන්. යමෙක් තුළ ත්‍රිවිධ දුෂ්චරිතය කෙරෙන ස්වභාවය බලවත්

වෙන්ට වෙන්ට එයා සමාජයට අහිත පිණිස පවතින කෙනෙක් බවට පත්වෙනවා. අපි ඒ අනතුරු ස්වභාවය තේරුම් ගත්ට ඕන. ඒ අනතුර තේරුම් ගත්තොත් කවදාවත් ඒ අනතුරු ස්වභාවය සහිතව වාසය කරන්නට කැමති වෙන්නේ නෑ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙවියන්ගේ මිනිසුන්ගේ යහපත පිණිස, දෙවියන් මිනිසුන් දුකෙන් නිදහස් වීම පිණිස පෙන්වා දෙන මේ උතුම් ධර්මය හොඳින් තේරුම් අරගෙන ඒ ධර්මය අත් නොහැර පුරුදු කරන්නට කැමති අය බවට පත්වෙන්න. කම්මැලි නොවී මේවා පුරුදු කරගන්න. එතකොට අපි ගැලවිලා, තම තමන්ගේ ජීවිත තම තමන් රැක ගත්තොත් ලෝකයට යහපත කරලා, තමන්ටත් ආරක්ෂාවක් ලැබිලා ලෝකයත් රකින්නට පුළුවන්.

ඒ දුෂ්චරිතය කෙරෙන අකුසල ස්වභාවයන් අපි ලඟ තිබුණොත්, දැන් ශාන්තව හිටියත් යම් කලක මහා රුදුරු මිනිස්සු වෙන්ට පුළුවන්. බලන්න අංගුලිමාල මූලින් මිනීමරුවෙක් වෙලා හිටියේ නෑ නේද? එයාගේ නමත් 'අහිංසක'. නමුත් සිත කෙළෙසන ස්වභාවය ඔහු තුළ තිබුණ නිසා ඉතාම දරුණු දාමරිකයෙක් බවට පත්වුණා. නමුත් ඒ ස්වභාවය අයින් කර ගත්තායින් පස්සේ එයා ලෝකයට ම යහපත සලසන නිවුන කෙනෙක් බවට පත්වුණා. ඒ නිසා මේ ධර්මය මුණ ගැසුණු අපි, තම තමන්ගේ සිත ඉතා ම හොඳින් ආරක්ෂා කරගන්නට කල්පනා කළ යුතුයි. මේ ධර්මය තේරුම් ගත්ට අමාරු එකක් නෙවෙයි. තේරුම් ගත්ට ලේසි යි. තේරුම් නොගන්නාකම තමයි තියෙන්නේ. සංකීර්ණ දෙයක් විදියට පටලවා ගත්ට එපා. ඉතාම පහසු විදියට, සරල විදියට කියා දිලා තියෙනවා මේ ධර්මය. 'මෙය යි අනතුර. මේ අනතුරෙන් බේරෙන්නේ මෙහෙමයි' කියලා කියා දී තිබෙනවා. ඒ සරලව කියාදුන් ගම්හීර ධර්මය කෙරෙහි පැහැදීමක් අපට තියෙන්නට ඕන.

ඒ පැහැදීම උපදවා ගන්නේ 'මම ධර්මය දන්න කෙනෙක් නෙවෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමයි දන්නේ' කියන අදහස තියෙන කෙනා. ඔහු ඒ ධර්මය ඇසූ පමණින් ම සතුටු වෙනවා 'මට රැකවරණයට වුවමනා ධර්මය මුණ ගැහුණා' කියලා. එයා ඒ ධර්මය පුරුදු කරන්නට පටන් ගන්නවා. එහෙම නැති කෙනාට, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අවබෝධය පිළිනොගන්න කෙනාට ඒක පුරුදු කරගන්නට හිත නැමෙන්නේ නෑ. ඒ නිසා මේ ධර්මය සරල යි කියලා කල්පනා නොකර බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අවබෝධය ගැන වැටහීමකින් යුක්තව මේ ධර්මයන් පුරුදු

කරන්න. මේ ජීවිතේ ම ගත වුණත් කමක් නෑ. පුරුදු කරගත්තොත් අපි ගැලවිලා.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කියා දෙනවා, බෝසතාණන් වහන්සේ ගිහි ගෙදර වාසය කරද්දී අභිනිෂ්ක්‍රමණය කරන්නත් පෙර තමයි ඒ යෙහවන මදය, ආරෝග්‍ය මදය, ආයු මදය කියන ත්‍රිවිධ මදයන් දුරු කරගත්තේ කියලා. අපට කොයි තරම් සතුටු වෙන්නට පුළුවන් ද අපි සරණ ගිය තථාගතයන් වහන්සේ ගැන. බෝධිසත්වයන් වහන්සේගේ ගුණ කල්පනා කළත් සිත සතුටු කරගන්නට පුළුවන් නේද? ඒ වගේ ශාස්තෘන් වහන්සේ නමකගේ ශ්‍රවකයෝ වෙන්නට අපි කොයි තරම් උනන්දු වෙන්නට ඕනෙ ද? කොයි තරම් සතුටින් මේ ජීවිතේ දියුණු කරන්නට පුළුවන් ද? මේ තරම් පිරිසිදු ධර්මයක් අපට මුණ ගැහිලා තියෙනවා. ලැබිලා තියෙනවා. ඒ නිසා 'අපට මේක බැරිවෙන්නේ නෑ' කියලා කල්පනා කරන්න. 'මේ ධර්මය මම පුරුදු කරන්නට ඕන' කියලා කල්පනා කරන්න. මේ විදියට ධර්මය කෙරෙහි මහත් ගෞරවයෙන්, පුද සත්කාර දෙමින් ධර්මය පිළිගෙන, පුරුදු කරගෙන යන කෙනා කලක දී තමාගේ ජීවිතයත් යහපත කරගෙන, ලෝකයටත් සැබෑ ම උපකාර සලසන අය බවට පත්වෙයි.

ලැබූ අවස්ථාව අත්හැර නොගනිමු

බුදුරජාණන් වහන්සේ ලෝකයේ පහළවීමත් සමඟ මිනිසුන්ටත් දෙවියන්ටත් අතේක ප්‍රකාර පුණ්‍ය කටයුතු කරන්ට අවස්ථාවක් ලැබිලා තියෙනවා. මිනිසුන්ට තමයි මේ අවස්ථාව බහුල වශයෙන් ඉපදෙන්නේ. පුණ්‍ය කියා කරන්ට බහුලව අවස්ථාව ලැබෙන්නේ මිනිසුන්ට යි. ඇතැම් අවස්ථාවලදී දෙව්වරු පවා මනුලොවට පැමිණිලා දන් පැන් දුන්නා. දන් දෙන අවස්ථා දෙව්වරුන්ට ලැබෙන්නේ නෑ. නමුත් මනුෂ්‍ය ලෝකයේ ඉන්න අයට දන් දෙන්න, සිල් රකින්න බණ අහන්න, නොයෙකුත් විදියේ ශාසනික කටයුතු කරමින්, හික්ෂුන් වහන්සේලාට ඇප උපස්ථාන කරමින්, වෙහෙර විහාර හදමින් නොයෙකුත් පින් දහම් කරන්ට අවස්ථාව තිබෙනවා. දෙව්වරුන්ට ඒ වගේ දන් දෙන අවස්ථා, බණ අහන්ට අවස්ථා අඩුයි.

මනුෂ්‍ය ලෝකේ ඉන්න අපට පින් දහම් කරනවා වගේ ම ධර්මය තේරුම් ගැනීමේ අවස්ථාවත් දෙවියන්ට වඩා තියෙනවා. ධර්මය පුරුදු කරන්ට, තේරුම් ගන්ට ඉඩකඩ දෙවියන්ට වඩා මිනිසුන්ට තියෙනවා. අතීතයෙන් ඒ විදියට ම යි, වර්තමානයෙන් ඒ විදියට තමයි. මිනිසුන්ට

පින් කරගැනීමේ අවස්ථාවක් තියෙනවා, ධර්මාවබෝධ කරගැනීමේ අවස්ථාවක් වැඩි වශයෙන් තියෙනවා.

ඒ නිසා හැමෝම දානාදී පින්කම් කරන අතර ම මේ ශාසනයේ අග්‍ර දේ වන ධර්මයෙන් ලබන පිළිසරණ ඇති කරගැනීම පිණිසත් උත්සාහ කළ යුතුයි. දන් දුන්නොත් එයින් පින්ක් රැස්වෙනවා. සිල් රැක්කොත් එයින් පින්ක් රැස් වෙනවා. වෙනත් වෙහෙර විහාර හැදීම්, වන්දනා මාන කිරීම් ආදී පුණ්‍ය ක්‍රියා තුළින් පින් රැස්වෙනවා. පින් මෙලොව පරලොව සැප උපදවා දෙන්නට උපකාර වෙනවා. දන් පැන් දෙන කෙනා, සිල් රකින කෙනා, මෙලොවදීත් සතුටු වෙලා සුවසේ වාසය කරලා මතු සුගතියක ඉපදෙනවා. නමුත් අපි එයින් පමණක් සැහීමට පත් නොවිය යුතුයි.

එබඳු පුණ්‍ය ක්‍රියා කරන අතර ම අපේ ජීවිතයේ යථා ස්වභාවය ගැන බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දුන් විදියට තේරුම් ගනිමින් ධර්මයෙන් ලබන ඉහල පිළිසරණ ලබන්නට උත්සාහ කළ යුතුයි. ධර්මයෙන් ලබන ඉහල පිළිසරණ වන්නේ මේ ලෝකයේ යම් තාක් දුක් පීඩා තිබෙයි ද, ඒ සියලු දුක් පීඩා වලින් නිදහස් වීම යි. යම් කෙනෙක් මනුෂ්‍ය ලෝකයේ ඉපදුන පමණින් දුකෙන් නිදහස් වීමක් ලබන්නට බැ. ඒ වගේම යම් කෙනෙක් දිව්‍ය ලෝකයේ ඉපදුන පමණින් දුකෙන් නිදහස් වීමක් නැ. යම් කෙනෙක් බ්‍රහ්ම ලෝකයේ ඉපදුන පමණින් දුකෙන් නිදහස් වීමක් නැ.

මනුෂ්‍ය ලෝකයේ ඉපදුනා ම දුක් සහිත ලෝක වලින් තාවකාලිකව නිදහස් වීමක් තියෙනවා. දිව්‍ය ලෝකයේ ඉපදුනා ම දුක් සහිත ස්වභාවයන්ගෙන් තාවකාලික නිදහස් වීමක් තියෙනවා. බ්‍රහ්ම ලෝකයේ ඉපදුනාමත් දුක් සහිත ස්වභාවයන්ගෙන් තාවකාලික නිදහස් වීමක් තියෙනවා. ඒ තාවකාලික බව අපි කල්පනා කළොත් වසර වලින් දීර්ඝ වෙන්ට පුළුවන්. නමුත් සංසාර ගමන ගැන බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දුන් කරුණුත් එක්ක සැසඳුවා ම, දෙවිලොව වේවා බ්‍රහ්මලොව වේවා ඒ ගත කරන කාලය කෙටි යි.

බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මයෙන් අපට ලබාගත හැකි, ලැබිය යුතු උපරිම පිළිසරණ වන්නේ සුගති සම්පත් ඇති කරගෙන එයින් සැහීමට පත්වීම නෙවෙයි. මෙලොව වේවා, පරලොව වේවා යම් දුක් පීඩා තිබෙනවා නම්, යම් ශෝක කරන ස්වභාවයන් තිබෙනවා නම් ඒ සියලු දුක් පීඩා, සෝක ආදී දේවල් වලින් නිදහස් වීම තමයි ධර්මයෙන්

ලබන පිළිසරණ. ඒ ධර්මයෙන් ලබන පිළිසරණ ලැබීම පිණිස පුණ්‍ය ක්‍රියා වලින් උපකාර ලැබෙනවා. පහසුව සැලසෙනවා. පින්ක් කරන කෙනා ඒ පින් විපාක විදියට මනුෂ්‍ය ලෝකයේ ඉපදෙනවා. මනුෂ්‍ය ලෝකයේ ඉපදුන කෙනාට බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය අහන්ට, තේරුම් ගන්ට සුදුසු පරිසරයක් ලැබෙනවා.

ඒ වගේම තමයි දෙවියන් අතර ඉපදිලාත් ධර්මය තේරුම් ගන්ට අවස්ථාව තියෙනවා. නමුත් මනුෂ්‍ය ලෝකයේ තමයි ඊට වඩා සුදුසු පරිසරයක් තියෙන්නේ. මනුෂ්‍ය ලෝකයේ ඉපදුන කෙනෙකුට ධර්මය මුණගැහුනොත් ඒ ධර්මය තේරුම් ගන්ට හොඳ ඉඩකඩක් තියෙනවා. තිරිසන් ලෝකය, ප්‍රේත ලෝකය, නිරය වැනි තැන් වල ධර්මය මුණ ගැසෙන්නෙත් නෑ. ධර්මය මුණ නොගැසෙන නිසා මොන විදියකින් වත් පින් දහම් කිරීමක් ඒ ලෝක වල නෑ. පින් දහම් කිරීමක් වත් නැත්නම් ධර්මාවබෝධයක් ගැන කතා කරන්ට දෙයක් එහි නෑ. නමුත් මනුෂ්‍ය ලෝකයේ පින් දහම් කරන්ටත් පුළුවන්. ධර්මාවබෝධ කරන්ටත් පුළුවන්. දිව්‍ය ලෝකයේ පින් දහම් කරන අවස්ථා අඩු යි. කාමභෝගී සැප සම්පත් වැඩි යි. බ්‍රහ්ම ලෝකයේ කොහොමත් අවස්ථාව අඩු යි. එහි සුවපහසුවෙන් ලැබුණ දේ විදගෙන සිටීමකුයි තියෙන්නේ.

මනුෂ්‍ය ලෝකයේ ධර්මාවබෝධය පිණිස අවශ්‍ය පරිසරය සැකසෙනවා. මනුෂ්‍යයාට තියෙන්නේ නුවණ උපදවා ගැනීම යි. බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වූ විදියට ධර්මය තේරුම් ගැනීමෙන් නුවණ උපදිනවා. ඒකට ඉඩකඩක් මෙහි තියෙනවා. ඒ සඳහා උත්සාහයක් ගන්ට කවුරුත් කල්පනා කළ යුතුයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ පහළ වීමෙන් පසු බොහෝ දෙනාට පින් දහම් කිරීමේ අවස්ථාව වගේම ධර්මය අවබෝධ කරගැනීමේ අවස්ථාවක් ඉපදුනා. අද දක්වාත් ඒ අවස්ථා දෙක ම මේ ලෝකයේ තියෙනවා. පින් දහම් කරන්ටත් පුළුවන්. ධර්මාවබෝධ කරන්ටත් පුළුවන්. නමුත් මේ දෙක ම දුෂ්කරයි. දෙකම ලේසි කටයුතු නෙවෙයි. පින් කිරීම පවා අමාරු යි. පින් කටයුත්තක නියැලෙන්නට බොහෝ අයට හිත ඉඩදෙන්නේ නෑ. ස්වල්ප දෙනෙක් තමයි පින්ට බර හිතක් ඇති කරගන්නේ. ඊටත් වඩා ස්වල්ප පිරිසක් තමයි ධර්මය අවබෝධ කරගන්ට උත්සාහ කරන්නේ. බහුතරයක් දෙනා පුණ්‍ය ක්‍රියා වලිනුත් ඇත් වෙනවා. ධර්මය තේරුම් ගැනීමෙනුත් ඇත් වෙනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ වැඩ හිටිය කාලයේත් ඒ වගේ තමයි. ධර්මය අවබෝධ කලේ ස්වල්ප දෙනයි.

බොහෝ දෙනෙක් මේ ලෝකයේ සාරයක් ගැන විතරයි කල්පනා කරන්නේ. මේ ලෝකයේ සැපක් සොම්නසක් ගැන විතරයි කල්පනා කරන්නේ. සරු දෙයක් තියෙනවා, සාරවත් දෙයක් තියෙනවා කියලා විතරයි තේරුම් ගන්නේ. ඇත්තට ම මේ ලෝකයේ සාරයක් නැතුවා නෙවෙයි තියෙනවා. සැපක් සොම්නසක් තියෙනවා. නමුත් අපි තේරුම් ගත්ත ඕන, සාරයක් තියෙනවා වගේම නිස්සාරයකුත් මේ ලෝකයේ තියෙනවා. සැපක් සොම්නසක් තියෙනවා වගේම ඒකේ ආදීනව පැත්තකුත් තියෙනවා. මේ යතාර්ථය තේරුම් ගත යුතුයි. යතාර්ථය තේරුම් ගැනීමෙන් තමයි පිනටත් සිත නැමෙන්නේ. පිත ඉක්මවා අවබෝධය පිණිසත් සිත නැමෙන්නේ.

මේ ලෝකයේ සාරයක් විතරයි තියෙන්නේ කියලා හිතන කෙනාගේ සිත පිනට නැමෙන්නෙන් නෑ අවබෝධය පිණිස නැමෙන්නෙන් නෑ. ඒ තමා හිතු සාරය ම වැළඳගෙන ඒ මත ම ජීවිතේ ගත කරනවා. ඒ සැප සොම්නස සොයන්නට ම මහත්සි වෙනවා. නමුත් මේ ලෝකයේ සාරය පමණක් නොවෙයි නිස්සාර බවකුත් තිබෙනවා කියලා යමෙක් තේරුම් ගත්තොත් ඔහුගේ සිත පිනට නැමෙනවා. ඔහුගේ සිත යහපතට නැමෙනවා. තවදුරටත් මේ ලෝක ස්වභාවය තේරුම් ගැනීමෙන් ඔහුගේ සිත ධර්මාවබෝධය පිණිස මෘදු මොළොක් සිතක් බවට පත්වෙනවා. ඔහුට ධර්මයෙන් පිළිසරණ ලබන්නට පුළුවන්.

ඒ කෙනා උගතෙක් වෙන්නට පුළුවන්, නූගතෙක් වෙන්නට පුළුවන්. ධනවතෙක් වෙන්නට පුළුවන්, දුප්පතෙක් වෙන්නට පුළුවන්. මේ ලෝක ස්වභාවය තේරුම් ගැනීම පිණිස උගත් ද නූගත් ද, පොහොසත් ද දුප්පත් ද, කුලවත් ද හීන කුලේ ද, මේ ආදී සාධක කිසිවක් හේතු වෙන්නේ නෑ.

ඔබ අහලා ඇති යස කුල පුත්‍රයා ගැන. ඔහු ඉතා ම කුලවත් ධනවත් තරුණයෙක්. සිද්ධාර්ථ බෝසතාණන් වහන්සේට මාළිගා තුනක් තිබුණා. යස කුල පුත්‍රයාටත් එවැනි මාළිගා තුනක් තිබුණා. ගොඩාක් ධනය තිබුණ සිටුවරයෙකුගේ පුතෙක්. ඒ යස කුල පුත්‍රයාත් සිත කාලෙට සිතල දැනෙන්නේ නැති විදියට සකස් කරපු මාළිගාවේ වාසය කළේ. වැස්ස කාලෙට වැස්සෙන් පීඩා නොවෙන විදියට සකස් කරපු මාළිගාවේ වාසය කළේ. උෂ්ණ කාලෙට උෂ්ණෙන් පීඩා නොවෙන විදියට හදපු මාළිගාවේ වාසය කළේ. එතුමා ඒ මාළිගාවල් වල උඩුමහලේ තමයි හිටියේ. පහත මාලයට බහින්නෙන් නෑ. දවසක් යස කුල පුත්‍රයා විනෝද

වෙමින් සිටි දිනක රාත්‍රියේ තමන්ව සතුටු කරන්ට සිටි නටන අය, වාදනය කරන අය, ගීත ගයන අයගේ විකාර ස්වරූප දැක්කා. ඉතා ම විසිත්ත විදියට සැරසිලා තමාව සතුටු කරපු අය අමු සොහොනේ මළකඳන් විසිරිලා තියෙන්නා වගේ ඉන්න විකාර ස්වරූප දැක්කා.

එතකොට යස කුල පුත්‍රගේ අර විනෝදකාමී සිත නැතිවෙලා ආදීනව ප්‍රකට වුණා. කලින් ආස්වාදයක් තිබුණේ. කලින් සාරය දැක්කා. නමුත් එතුමා දැකපු දර්ශනයෙන් එහි නිස්සාරවත් බව වැටහුණා. කලින් ලස්සන යි කියලා හිතපු දේ ලස්සන නැතිවෙලා. කලින් සැප යි කියලා හිතපු දේ සැප පේන්ට නෑ. කලින් සතුටු වූ දේ තුල සතුටක් දැනෙන්නේ නෑ. අසාරයක් දැක්කා. අප්‍රසන්න බවක් දැක්කා. පිළිකුල් ස්වභාවයක් ඒ තුල දැක්කා. හිතට පීඩා කරන මේ කාමයන්, මේ කෙළෙස් වලින් නිදහස් වෙන්ට ඇත්නම් කියන හිත බලවත් වුණා. මාළිගාවෙන් එළියට බැහැලා ඇවිදගෙන ගියා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේව මුණ ගැසුනා. වැඩි කල් නොගොස් අරහත්වයට පත්වුණා. උතුම් පැවිදි බව ලැබුවා.

ශාසනයේ ප්‍රතිලාභ ලබන්ට මහා ධනයක් තිබුණ අයටත් ඉඩකඩ සැලසුනේ ඒ විදියට යි. ඒ අය නිතර විනෝදයෙන් ජීවිතය ගත කළේ. සතුට උදෙසා, විනෝදය උදෙසා ඒ අයට ධනයෙන් අඩුපාඩු තිබුණේ නෑ. නමුත් කොතරම් ධනය තිබුණත් ධර්මාවබෝධය පිණිස අවස්ථාව ඉපදුණා. ඒ අවස්ථාව උදාවුනේ කුමක් මුල්වෙලා ද? සාරය පමණක් නෙවෙයි, අසාරයකුත් මේ ලෝකයේ තියෙනවා කියලා කල්පනා කිරීමෙන්. සාරයක් නැද්ද? සාරයක් තියෙනවා. නමුත් ඒ සාරය තාවකාලික යි. ස්වල්ප කල යි. බොහෝ කල් පවතින්නේ නෑ. ඒ සැප පහසුව බොහෝ කල් තියෙන්නේ නෑ. ටික කල යි තියෙන්නේ. ඒ තුල අසාරය තියෙනවා.

මේ ධර්මතාවය තේරුම් ගන්න කොයි කවුරුත් පුණ්‍ය ක්‍රියා කරන්ට භාග්‍යසම්පන්න අය බවට පත්වෙනවා. ධර්මාවබෝධය පිණිස භාග්‍යය ඉපදෙනවා. ඒ නිසා මේ කොයි කවුරුත් දානාදී පින්කම් කරන අතර බණ අහන්ට පුරුදු වෙන්න. ධර්මය අහමින් දානාදී පින්කම් කරමින් මේ ලෝකයේ යථා ස්වභාවය තේරුම් ගැනීම පිණිස උත්සහයක් ගන්න. ඇහැට පේන දේ ඉක්මවා නුවණින් තේරුම් ගන්ට උත්සාහ ගන්න. ඇහැ කැමති නිතර ම ප්‍රිය දේට පමණ යි. අප්‍රිය දේට ඇස කැමති නෑ. කන, නාසය, දිව, ශරීරය, සිත මේවා ප්‍රිය දේ තමයි සොයාගෙන යන්නේ. ප්‍රිය යි, මිහිරි යි, සැප සොම්නසින් පිරිවිව ලෝකයක් කියලා ඒ

ප්‍රිය දේ සොයාගෙන යන ස්වභාවය අප තුළ තිබෙන මූලාවක්.

මේ මූලාව අතහැරලා ඇත්ත ඇති සැටියෙන් දකින්නට උත්සාහ කළ යුතුයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දෙනවා මේ ලෝකයේ සැප සොම්නස තියෙනවා. නමුත් ඒ සැප සොම්නස තාවකාලික යි. ඉතා ස්වල්ප කල යි. සුළු මොහොතකින් අපට තියෙන සම්පත් අහිමි වෙන ස්වභාවයක් තියෙනවා. ස්වල්ප කලකින් සැප අහිමි වෙලා ආදීනව මතුවෙනවා. දුක් පීඩා මතු වෙනවා. මේ ස්වභාවයෙන් පැනලා යන්නට බෑ. ඒ ආදීනව යටපත් කරලා, ආදීනව නැති ලෝකයකට අපට යන්නට බෑ. මනුස්ස ලෝකේ හිටියත් දිව්‍ය ලෝකේ හිටියත් බුන්ම ලෝකේ හිටියත් ඒවා තියෙනවා.

ඒ විදියට ජීවත් වෙලා ඉන්න සුළු කාලයේ දී හොඳින් හිතන්නට පුරුදු වෙන්න. එතකොට ඔබට ගොඩාක් යහපත් විදියට පින් දහම් කරන්නට පුළුවන්කම තියෙනවා. පිරිසිදු සිතින් වාසය කරන කෙනාට පුණ්‍ය ක්‍රියා මීටත් වඩා යහපත්ව කරන්නට පුළුවන්. ඒ පිරිසිදුභාවය ඇතිවෙන්නේ අපි අපේ කියලා හිතන දේවල් වගේම, අනුන්ගේ කියලා හිතන දේවල් පවා කැඩිලා බිඳිලා යන, නැසෙන වැනසෙන දේ විදියට තේරුම් ගැනීමෙන්. මේ යතාර්ථය තේරුම් ගන්න. මේ යතාර්ථය පිළිගන්න.

මේ ලෝකයෙන් අපට සමුගන්ට සිද්ධ වෙන දවසට, මේ ලෝකයට නොබැඳිලා මේ ලෝකයේ තිබෙන දේවල් මගේ කියලා සිතින් නොබැඳි නිදහස් සිතකින් කළුරිය කරන්නට පුළුවන් කෙනෙක් බවට පත්වෙන්න. එතකොට ඔබ පිනත් පුරවාගෙන, ජීවිතාවබෝධයත් ඇති කරගෙන. ඒ කියන්නේ පිනෙන් ගත යුතු උපරිම ඵල ප්‍රයෝජන ලබාගෙන යි අවසන් හුස්ම හෙලන්නේ. ඒ විදියට තමන්ගේ ජීවිතය පරිපූර්ණ කරගන්නට උත්සාහ කරන්න.

රාග ද්වේශ මෝහ දුරු කරගෙන සුවසහසු ජීවිතය උපදවාගනිමු

අපේ හිත පීඩාවට පත්කරන, අපට හඳුනාගන්නට අසීරු අකුසලයන් බොහෝමයක් අපේ සිත්වල පවතිනවා. ඒ අකුසලයන් හඳුනාගෙන ඒ ඒ අවස්ථා වල දී ම බැහැර කරගන්නට අපට බැරිවුණොත් මේ ජීවිතය නිරස දෙයක් බවට පත්වෙලා යනවා. ඒ වගේ ම තමයි ඒ අකුසලයන් හඳුනාගෙන බැහැර කරන්නට අපට බැරි වුණොත්, අපේ සිත සම්පූර්ණයෙන් ම කෙළෙසිලා නැවත පිරිසිදු කරගන්නට බැරිවෙන මට්ටම දක්වා ම සිත අපිරිසිදු වෙන්නක් පුළුවන්. ඒ නිසා අපි ඒ අකුසල් හඳුනාගන්නට මහන්සි වෙන්නට ඕන. සිත කෙළෙසන ඒ අකුසල් දුරුකරන්නට මහන්සි වෙන්නට ඕන.

මේ සඳහා අපට උපකාරී වෙන්නේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ අකුසල් පිළිබඳව අපට කියාදුන් ධර්මය යි. ඒ ස්වක්ඛාත වූ ධර්මයෙන් බැහැර දෙයකින් අපට හිත කෙළෙසන අකුසල් ගැන, ඒවායේ ස්වභාවය ගැන, ඒ අකුසල් දුරු කරන ආකාරයන් ගැන දැනගන්නට ලැබෙන්නේ නෑ. එනිසා අපි ඒ ධර්මය ඉගෙන ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා

දුන් ආකාරයට ම කටයුතු කරන්නට මීන. ඒ විදිහට කටයුතු කරනකොට සිත ක්‍රමක්‍රමයෙන් ක්‍රමක්‍රමයෙන් පිරිසිදු දෙයක් බවට පත් කරගන්නට පුළුවන්කම ලැබෙනවා.

ඒ විදියට අපව පීඩාවට පත්කරන, අපට දුක් උපදවා දෙන දෙයක් තමයි 'උපක්ලේෂ' කියන්නේ. ළමක ආශාවන්ට අනුව සිත පවත්වන්නට යැමෙන් හටගන්නා පාපී අකුසල් වලට යි උපක්ලේෂ කියන්නේ. මජ්ඣිම නිකායේ **අනංගණ සූත්‍රයේ** දී සාරිපුත්ත මහරහතන් වහන්සේ මේ උපක්ලේෂ පිළිබඳව අපට කියා දෙනවා.

ඒ සූත්‍රයේ දී මේ විදිහට පෙන්වා දෙනවා,

"මා හට අසන්නට ලැබුණේ මේ විදියට යි. ඒ දිනවල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩ සිටියේ සැවැත් නුවර ජේතවනය නම් වූ අනේපිඬු සිටුතුමාගේ ආරාමයේ. එදා ආයුෂ්මත් සාරිපුත්තයන් වහන්සේ "ප්‍රිය ආයුෂ්මතුනි" කියලා හික්ෂු සංඝයා ඇමතුවා. "ප්‍රිය ආයුෂ්මතුන් වහන්ස" කියලා ඒ හික්ෂු පිරිස ආයුෂ්මත් සාරිපුත්තයන් වහන්සේට පිළිතුරු දුන්නා. ඒ මොහොතේ දී තමයි ආයුෂ්මත් සාරිපුත්තයන් වහන්සේ මේ දේශනාව වදාළේ."

සාරිපුත්ත මහරහතන් වහන්සේ මේ විදිහට පෙන්වා දෙනවා,

"ප්‍රිය ආයුෂ්මත්වරුනි, මේ ලෝකේ පුද්ගලයන් හතර දෙනෙක් දකින්නට ලැබෙනවා. කවුද ඒ හතර දෙනා? එක්තරා පුද්ගලයෙක් ඉන්නවා. මේ පුද්ගලයා තුළ උපක්ලේෂ තියෙනවා. නමුත් තමන් තුළ උපක්ලේෂ තියෙන බව මේ පුද්ගලයා අවබෝධයෙන් ම දන්නේ නෑ. තව පුද්ගලයෙක් ඉන්නවා, ඒ පුද්ගලයා තුළ උපක්ලේෂ තියෙනවා. ඒ වගේ ම ඒ පුද්ගලයා තමන් තුළ උපක්ලේෂ තිබෙන බව අවබෝධයෙන් ම දන්නවා. තවත් පුද්ගලයෙක් ඉන්නවා. ඒ පුද්ගලයා තුළ උපක්ලේෂ නෑ. නමුත් ඒ පුද්ගලයා තමන් තුළ උපක්ලේෂ නැති බව අවබෝධයෙන් ම දන්නේ නෑ. මේ ලෝකයේ තවත් පුද්ගලයෙක් ඉන්නවා. ඒ පුද්ගලයා තුළ උපක්ලේෂ නෑ. ඒ වගේ ම තමන් තුළ උපක්ලේෂ නැති බව අවබෝධයෙන් ම දන්නවා."

ඊලඟට සාරිපුත්ත මහරහතන් වහන්සේ මේ පුද්ගලයන් හතර දෙනාගෙන් දුර්වල පුද්ගලයන් වෙන්නේ කවුද කියලත්, උසස් පුද්ගලයන් වෙන්නේ කවුද කියලත් අපට කියා දෙනවා. සාරිපුත්ත මහරහතන් වහන්සේ දේශනා කරනවා,

“යම් පුද්ගලයෙක් තමා තුළ උපක්ලේෂ තිබෙද්දී තමන් තුළ උපක්ලේෂ තිබෙන බව අවබෝධයෙන් ම දන්නේ නැත්නම් උපක්ලේෂ තිබෙන පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතරින් අන්න ඒ පුද්ගලයා වැටෙන්නේ දුර්වල පුද්ගලයන්ගේ ගණයට යි. ඒ වගේ ම යම් පුද්ගලයෙක් තුළ උපක්ලේෂ තියෙනකොට ඒ පුද්ගලයා අවබෝධයෙන් ම දන්නවා නම් තමන් තුළ උපක්ලේෂ තියෙනවා කියලා, ඒ උපක්ලේෂ තියෙන පුද්ගලයන් දෙදෙනාගෙන් වඩාත් උසස් පුද්ගලයන්ගේ ගණයට යි එයා වැටෙන්නේ.

ඒ වගේ ම උපක්ලේෂ නැති පුද්ගලයින් දෙන්නෙක් ඉන්නවනේ. ඒ දෙදෙනාගෙන් උපක්ලේෂ තමන් තුළ නැතිව තිබෙද්දී උපක්ලේෂ තමන් තුළ නැති බව අවබෝධයෙන් ම දන්නේ නැති කෙනා වැටෙන්නේ දුර්වල පුද්ගලයින්ගේ ගණයට යි. නමුත් උපක්ලේෂ තමන් තුළ නැතිව තියෙද්දී තමන් තුළ උපක්ලේෂ නෑ කියලා අවබෝධයෙන් ම දන්න කෙනා උසස් පුද්ගලයන්ගේ ගණයට යි අයිති වෙන්නේ.”

එහෙමනම් තේරුම් ගන්න, යම් කෙනෙක් තුළ උපක්ලේෂ තිබෙද්දී ‘තමන් තුළ උපක්ලේෂ තියෙනවා’ කියලා දන්නේ නැත්නම්, ඊළඟට යම් කෙනෙක් තුළ උපක්ලේෂ නැතිව තියෙද්දී, ‘තමන් තුළ උපක්ලේෂ නෑ’ කියලා දන්නේ නැත්නම්, ඒ දෙදෙනා ම දුර්වල අය විදියට යි ධර්මයේ පෙන්වා දෙන්නේ. නමුත් යම් කෙනෙක් තුළ උපක්ලේෂ තියෙනකොට එයා දන්නවා නම් ‘උපක්ලේෂ තමා තුළ තියෙනවා’ කියලා, ඒ වගේ ම යම් කෙනෙක් තුළ උපක්ලේෂ නැති විට, එයා දන්නවා නම් ‘උපක්ලේෂ තමන් තුළ නෑ’ කියලා, එතකොට ඒ දෙදෙනා දුර්වල අය ද? නෑ. ඒ අය අයිති වෙන්නේ උසස් පුද්ගලයන්ගේ ගණයට යි.

ඒ විදිහට උපක්ලේෂ ගැන සාරිපුත්ත මහරහතන් වහන්සේ කියා දෙනකොට එතන මුගලන් මහරහතන් වහන්සේ වැඩ සිටියා. උන්වහන්සේ සාරිපුත්ත මහරහතන් වහන්සේගෙන් අසා සිටිනවා,

“ප්‍රිය ආයුෂ්මත් සාරිපුත්තයන් වහන්ස, ඔය උපක්ලේෂ සහිත පුද්ගලයන් දෙදෙනා අතරින් එක්කෙනෙක් වඩාත් දුර්වල කෙනෙක් කියලත්, අනිත් කෙනා වඩාත් උසස් ය කියලත් කියනට හේතුව මොකක්ද? කාරණය මොකක්ද? ඒ වගේ ම ප්‍රිය ආයුෂ්මත් සාරිපුත්තයන් වහන්ස, ඔය උපක්ලේෂ නැති පුද්ගලයන් දෙදෙනාගෙන් එක්කෙනෙක් වඩාත් දුර්වල කෙනා කියලත්, අනිත් කෙනා වඩාත් උසස් ය කියලත් කියනට හේතුව මොකක්ද? කාරණය මොකක්ද?” කියලා. එතකොට

සාරිපුත්ත මහරහතන් වහන්සේ විස්තර කරනවා,

“ප්‍රිය ආයුෂ්මත්වරුනි, තමන් තුළ උපක්ලේෂ තිබෙද්දී ‘තමන් තුළ උපක්ලේෂ තියෙනවා’ කියලා අවබෝධයක් නැති පුද්ගලයෙක් ගැන මා දැන් කිව්වා. අන්න ඒ පුද්ගලයා මෙය යි කැමති විය යුත්තේ. ‘ඒ උපක්ලේෂයන්ගෙන් නිදහස් වෙන්න ඕනෑ’ කියලා එයා තුළ ඕනෑකමක් ඇතිවෙන්නේ නෑ. උත්සාහයක් ඇතිවෙන්නේ නෑ. වීරිය ඇතිවෙන්නේ නෑ. අන්තිමේදී ඒ තැනැත්තාට මැරෙන්නට සිද්ධවෙන්නේ රාගයත් එක්ක ම යි. ද්වේශයත් එක්ක ම යි. මෝහයත් එක්ක ම යි. උපක්ලේෂත් එක්ක ම යි. කිළිටි වෙච්ච සිතක් එක්ක ම යි” කියලා.

කිළිටි වෙච්ච සිතක් එක්ක මැරුණොත් එයාට මොකද වෙන්නේ? සතර අපායෙන් නිදහස් ද? නිදහස් නෑ. සුගතිගාමී ද? ඒත් නෑ. ඒ විදියට කිළිටි වෙච්ච සිතක් එක්ක කඵරිය කරන්නට වෙන්නේ කාටද? උපක්ලේෂ තියෙද්දී ම උපක්ලේෂ තියෙනවා කියලා දන්නේ නැති කෙනාට යි එහෙම වෙන්නේ. ඒ උපක්ලේෂ වලින් නිදහස් වෙන්නට ඕනෑ කියලා ඔහුට කැමැත්තක් ඇතිවෙන්නේ නෑ. කැමැත්තක් ඇතිවෙන්නේ නැති නිසා ඒ උපක්ලේෂ දුරු කරගන්නට උත්සාහයක් ගන්නේ නෑ. උත්සාහයක් ගන්නේ නැති නිසා වීරිය ඉපදෙන්නේ නෑ. වීරිය ඉපදෙන්නේ නැත්නම්, වීරිය කරන්නේ නැත්නම් එයාට උපක්ලේෂ වලින් නිදහස් වෙන්නට බෑ. එයාට උපක්ලේෂ සහිතව ම තමයි කඵරිය කරන්නට සිද්ධ වෙන්නේ. රාග, ද්වේශ, මෝහ සහිතව ම, උපක්ලේෂ සහිතව ම, කිළිටි සහිත සිතකින් ම තමයි එයාට මැරෙන්නට වෙන්නේ.

සාරිපුත්ත මහරහතන් වහන්සේ මේ කාරණය උපමාවකින් පෙන්වා දෙනවා,

“ප්‍රිය ආයුෂ්මතුනි, ඒක මේ වගේ දෙයක්. සාප්පුවකින් හරි රන්කරුවෙකුගේ ගෙදරකින් හරි තඹ භාජනයක් ගේනවා කියලා හිතමු. හැබැයි ඒ තඹ භාජනය දූවිලි බැඳිව්ව මළකඩ හැඳිව්ව එකක්. ඉතින් ඒ අයිතිකාර අය ඒ භාජනය පාවිච්චි කරන්නේ නැත්නම්, පිරිසිදු කරන්නේ නැත්නම්, දූවිලි තියෙන තැනක විසිකරලා තියෙනවා නම්, එතකොට ප්‍රිය ආයුෂ්මතුනි, ඒ තඹ භාජනය කලක් යනකොට තවත් කිළිටි වෙලා මළකඩ බැඳෙනවා නේද?” කියලා.

“ඒ විදිය ම යි උපක්ලේෂ තියෙන පුද්ගලයා තමන් තුළ උපක්ලේෂ තියෙනවා කියලා අවබෝධයෙන් ම දන්නේ නැත්නම් ඒ පුද්ගලයා

මෙය යි කැමති විය යුත්තේ. ඒ පුද්ගලයාට තමන්ගේ උපක්ලේෂ වලින් නිදහස් වෙන්ට ඕනෑකමක් ඇතිවෙන්නේ නෑ. උත්සාහයක් ඇතිවෙන්නේ නෑ. චීරය ඉපදෙන්නේ නෑ. ඔහුට කචරිය කරන්ට සිද්ධ වෙන්නේ රාගයත් එක්ක ම යි. ද්වේශයත් එක්ක ම යි. මෝහයත් එක්ක ම යි. උපක්ලේෂත් එක්ක ම යි. කිලිටි වෙච්ච සිතත් එක්ක ම යි.” කියලා සාරිපුත්ත මහරහතන් වහන්සේ පෙන්වා දෙනවා.

නමුත් උපක්ලේෂ තියෙනකොට උපක්ලේෂ තියෙනවා කියලා දන්නවා නම් එයාට මොකක්ද වෙන්නේ? ඒ උපක්ලේෂයන්ගෙන් නිදහස් වෙන්ට ඕනෑකමක් ඇතිවෙනවා, උත්සාහයක් ඇතිවෙනවා, චීරය පටන් ගන්නවා. ඒ තැනැත්තාට රාගයෙන්, ද්වේශයෙන්, මෝහයෙන් තොරව, උපක්ලේෂ වලින් තොරව, කිලිටි සිතින් තොරව මරණයට පත්වෙන්නට අවස්ථාව ලැබෙනවා. එතකොට දෝශය වෙන්නේ උපක්ලේෂ තියෙන එක ද? නෑ. උපක්ලේෂ තියෙනවා කියලා නොදන්නාකම යි.

සාරිපුත්ත මහරහතන් වහන්සේ එයත් උපමාවකින් පෙන්වා දෙනවා. සාප්පුවකින් හරි රන්කරුවෙකුගේ ගෙදරකින් හරි තඹ භාජනයක් ගේනවා. ඒ තඹ භාජනය දූවිලි බැඳිව්ව මළකඩ හැඳිව්ව එකක්. ඉතින් ඒ අයිතිකාර උදවිය ඒ භාජනය පාවිච්චි කරනවා නම්, පිරිසිදු කරනවා නම්, දූවිලි සහිත තැන් වලට විසි කරන්නේ නැත්නම්, කලක් යනකොට ඒ තඹ භාජනය ලස්සනට දිලිසෙන්නට පටන් ගන්නවා වගෙයි කියලා.

ඒ පෙන්වා දුන්නේ උපක්ලේෂ තියෙන අය ගැන යි. උපක්ලේෂ නැති පුද්ගලයෙක් දෙන්නෙක් ඉන්නවා. එක්කෙනෙක් උපක්ලේෂ නෑ කියලා දන්නේ නෑ. ඔහුට සිද්ධවෙන දේ තමයි, ඒ පුද්ගලයා උපක්ලේෂ නැතිව සිටියත් තමන් තුල උපක්ලේෂ නැති බව අවබෝධයෙන් ම නොදන්නා නිසා අරමුණු සුභ වශයෙන් සිහිකරන්ට පුරුදු වෙනවා. සුභ වශයෙන් අරමුණු සිහිකරන්ට පුරුදු වෙච්ච නිසා රාගය විසින් ඔහුගේ සිත ගිලගන්නවා. අන්තිමේදී ඒ පුද්ගලයාට රාගයත් එක්ක ම යි, ද්වේශයත් එක්ක ම යි, මෝහයත් එක්ක ම යි, උපක්ලේෂත් එක්ක ම යි, කිලිටි වෙච්ච සිතක් එක්ක ම යි මැරෙන්නට සිද්ධ වෙන්නේ.

ඇයි එහෙම සිද්ධ වෙන්නේ? ඔහු අරමුණු සුභ විදියට පිළිඅරගෙන, සුභ විදියට සිහි කරනවා. එතකොට රාගය ඇතිවෙනවා. ඒ කියන්නේ ඇහැට දකින ප්‍රිය රූප, කනට ඇහෙන ප්‍රිය ශබ්ද, මේ ආදී ප්‍රිය දේවල් වල නිමිති, අරමුණු එයා මතක තියාගෙන ආස්වාදයෙන් සිහි කර කර ඉන්ට පටන් ගන්නවා. එතකොට රාගය ඉපදෙනවා. ඒ රාගයෙන් සිත

යටවෙලා සිත කෙළෙසෙන්ට පටන් ගන්නවා. එයාට රාග ද්වේශ මෝහ වලින් නිදහස් වෙන්නට පුළුවන් කමක් ලැබෙන්නේ නෑ.

සාරිපුත්ත මහරහතන් වහන්සේ එය උපමාවකින් පෙන්වා දෙනවා. සාප්පුවකින් හරි රන්කරුවෙකුගේ ගෙදරකින් හරි තඹ භාජනයක් ගේනවා. එය ඉතා ම පිරිසිදු දිලිසෙන එකක්. නමුත් එහි අයිතිකාරයා ඒ තඹ භාජනය පාවිච්චි කරන්නේ නෑ. පිරිසිදු කරන්නේ නෑ. දූවිලි ගොඩවී විසිකරලා තියෙනවා. කලක් යනකොට ඒ තඹ භාජනය කිලිටි වෙලා මළ බැඳිලා යනවා වගේ කියලා.

නමුත් උපක්ලේෂ නැති, ඒ වගේම උපක්ලේෂ නෑ කියලා අවබෝධයෙන් ම දන්න කෙනා අරමුණු සුභ වශයෙන් සිහිකරන්නට පුරුදු වෙන්නේ නෑ. අරමුණු සුභ වශයෙන් සිහිකරන්නට පුරුදු නොවන නිසා එයාගේ සිතේ රාගය ඇතිවෙන්නේ නෑ. රාග ද්වේශ මෝහ දුරු කරගන්නට එයාට පුළුවන්කම ලැබෙනවා. ඒ කෙනා කළුරිය කරන්නේ රාගය නැතිව යි. ද්වේශය නැතිව යි. මෝහය නැතිව යි. උපක්ලේෂ නැතිව යි. කිලිටි සිතක් නැතිව යි.

ඒක හරියට මේ වගෙයි. සාප්පුවකින් හරි රන්කරුවෙකුගේ ගෙදරකින් හරි තඹ භාජනයක් ගේනවා. එය ඉතා ම පිරිසිදු දිලිසෙන එකක්. ඒ වගේම එහි අයිතිකරුවා ඒ තඹ භාජනේ පාවිච්චි කරනවා. පිරිසිදු කරනවා. දූවිලි සහිත තැන්වල දාන්නේ නෑ. කලක් යනකොට ඒ තඹ භාජනය ගොඩක් පිරිසිදු වෙනවා. තවත් දිලිසෙන්ට පටන් ගන්නවා. සාරිපුත්ත මහරහතන් වහන්සේ ඒ විදියට උපමාවකින් ඒ කාරණය පෙන්වා දෙනවා.

ඒ නිසා අපිත් රාග ද්වේශ මෝහ නැති සිතකින්, උපක්ලේෂ නැති සිතකින්, කිලිටි නැති සිතකින් කළුරිය කරන්නට කැමති අය බවට පත්වෙන්නට ඕන. ඒ සඳහා මේ ධර්මය දරාගෙන හොඳින් ඉගෙන ගෙන තමන්ගේ ජීවිතයට ගලපා බලමින් වාසය කරන්නට පුරුදු වෙන්න. එතකොට ඉතාම ප්‍රියශීලී, සංසිඳුන, සැපවත් ජීවිතයක් උපදවාගන්නට පුළුවන්කම ලැබේවි.

හිඳහස් විය යුතු ඡාරා-මරණ දුක

බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් ලෝකයට පහළ වීමෙන් මේ ලෝක සත්වයාට වෙනත් කිසි කෙනෙකුගෙන් අසා දැනගන්නට බැරි, ලෝකය පිළිබඳ අවබෝධය, ලෝකය පිළිබඳ දැනුම, ලෝකයේ පරම සත්‍යය, දැනගන්නට පුළුවන්කම ලැබෙනවා. ඒක තමයි බුදු කෙනෙක් පහළ වීමෙන් අපට ලැබෙන මහා ලාභය. අපි කවදාවත් අහලා නැති, වෙනත් කෙනෙකුගෙන් අසා දැනගන්නට බැරි, අපේ ජීවිතයේ සැඟවිලා තිබෙන දේ දැනගන්නට ලැබෙන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන්. මේ ලෝකයේ මොන දේ අපි ඉගෙන ගත්තත්, මොන තරම් හැකියා තිබුණත්, මේ ලෝකයේ නොපෙනෙන දේවල්, අපට දැනගන්නට බැරි දේවල් තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ අවබෝධ කරගෙන අපට කියා දෙන්නේ. බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් පහළ වීමෙන් තමයි අපට දැනගන්නට ලැබෙන්නේ ‘අති දීර්ඝ සංසාරයක් පුරා නොයෙකුත් දුක් විඳිමින් ආපු ගමනක් අපට තියෙනවා’ කියලා.

සම්මා සම්බුද්ධත්වය ලබන මොහොතේ, ඊට පෙර භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතීත ජීවිත ගැන විමසා බලන්නට සිත යොමු කරනවා.

එතකොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අවබෝධ වුණා, පටන්ගැන්මක් භාග්‍යන්ට බැරි තරම් අති දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ ඉපදෙමින් මැරෙමින් ආපු සංසාර ගමනක් තිබෙනවා කියලා. ඒ විදියට අවබෝධ කරගෙන ප්‍රකාශ කරන තෙක්, අපට මේ ලෝකයේ සැඟවිලා තිබුණ ඒ සත්‍යය දැනගන්නට ක්‍රමයක් තිබුණේ නෑ.

ඒ වගේම උන්වහන්සේ විමසා බැලුවා මිය යන අයට මොකද වෙන්නේ කියලා. උන්වහන්සේට අවබෝධ වුණා, සිතින් කයින් වචනයෙන් යහපත් දේ කරන අය මිය ගියාට පස්සේ සැප සහිත තැන් වලත්, අයහපත් දේ කරන අය කය බිඳිලා මළාට පස්සේ දුක් සහිත තැන්වලත් උපදින බව. මේ සත්වයා දීර්ඝ සංසාර ගමනක් පැමිණි බව, නැවත නැවතත් නොයෙකුත් ආකාරයේ ජීවිත ලබමින් මේ සසර ආයේ යන්ට සිද්ධ වෙන බව, බුදු කෙනෙකුගේ පහළ වීමකින් තොරව අපට ඉගෙනගන්නට ලැබෙන්නේ නෑ. කාටවත් සොයාගන්නට බැරි වුණ ඒ සත්‍යය දකින විට බුදුරජාණන් වහන්සේට සියලු සත්වයන් කෙරෙහි මහා කරුණාව ම යි ඉපදුනේ. ඒ මහා කරුණාවෙන් තමයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අවබෝධ කළ ධර්මය දෙව් මිනිසුන්ගේ යහපත පිණිස දේශනා කළේ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ තමක් මේ ලෝකයේ පහළ වෙන්නේ මේ ලෝකයේ ජරාවට පත්වීමක්, මරණයට පත්වීමක් තිබෙන නිසා. අතීතයේ කෙළවරක් නැති ජීවිතවල ඉපදී ඉපදී ජරාවට පත් වුණා. මරණයට පත් වුණා. ඒ වගේම තමයි මේ ගමන ආයෙමත් ඉපදෙමින්, ජරාවට පත් වෙමින්, මරණයට පත් වෙමින් කෙළවරක් නැතිව යන්ට සිද්ධ වෙනවා. ඒ සංසාර ගමනේ අපට විදින්නට තිබෙන දුක් ගැහැට මෙතෙක් යැයි ප්‍රකාශ කරන්නටත්, හිතන්නටත් පුළුවන් කමක් නෑ. ඒ තරම් දුක් සහිත ස්වභාවයක් තමයි සසර ගමන තුල තිබෙන්නේ. ජරාවට පත්වෙන ස්වභාවයෙන්, මරණයට පත්වෙන ස්වභාවයෙන් යුක්ත වෙමින් කෙළවරක් නැතිව යන මේ සංසාරයෙන් නිදහස් වීම පිණිස, බුදුරජාණන් වහන්සේ තමක් පහළ වෙලා කියා දුන් ධර්මය අපේ ජීවිත වලට ගලපාගන්නට කල්පනා කළ යුතුයි. උත්සාහ කළ යුතුයි.

අපි අතීතයේ නොයෙකුත් ජීවිත වල ඉපදිලා, වයසට ගිහින්, මරණයට පත්වෙලා, නිරයේ ගිහින්, ආයේ ඉපදිලා, මැරිලා ගියපු වාර ගණන කොච්චර ද කියලා අපට කියන්නට පුළුවන් කමක් නෑ. බුදුරජාණන් වහන්සේ අපට පෙන්වා දෙනවා "ඒ අතීත ජීවිත වල දී කොපමණ

වාර ගණනක් මිය ගියා ද කිව්වොත්, මිය ගිය අවස්ථා වල දී, ශරීරයේ ඇටකටු එකතු කළා නම්, වේපුල්ල පර්වතයට වඩා විශාල ඇටකටු ගොඩක් එකතු වෙයි” කියලා. එතරම් විශාල කාලයක් ඉපදෙමින් මැරෙමින් අපි ඇවිත් තියෙනවා. මේ කාරණය බුදු කෙනෙක් පහළ වෙන්ට කලින් කිසි කෙනෙක් දැනගෙන හිටියේ නෑ. ඒ වගේම තමයි බුදු කෙනෙක් පහළ වෙලා ජීවිතයේ සැබෑ ස්වභාවය අවබෝධ කරගන්නා තෙක් කිසි කෙනෙක් දැනගෙන හිටියේ නෑ මේ ඉපදෙන ස්වභාවය දුක් උපදවන දෙයක් කියලා. වයසට යන ස්වභාවය දුක් උපදවන දෙයක් කියලා. මරණයට පත්වන ස්වභාවය දුක් ඇති කරන දෙයක් කියලා. බුදුරජාණන් වහන්සේ තමයි ඉපදෙන ස්වභාවය, වයසට යන ස්වභාවය, මරණට පත්වන ස්වභාවය දුකට අයිති දෙයක් බව මුලින් ම අවබෝධ කරගන්නේ. ඒ අවබෝධය ම යි මහා කරුණාවෙන් යුක්තව දෙවියන්ට, මිනිසුන්ට කියා දෙන්නේ. මේ ලෝකය, ‘සත්‍යය නොදන්නාකම’ නම් වූ අන්ධකාරයෙන් වැහිලා තිබුණ එකක්. ඒ අඳුරු ලෝකය ආලෝකමත් වෙන්නේ බුදු කෙනෙක් පහළ වීමෙන් ම යි.

ජරා-මරණ වලින් දුක් විඳින සත්වයාට එයින් නිදහස් වීම සඳහා මාර්ගය කියා දීම පිණිස යි බුදු කෙනෙක් පහළ වන්නේ. ජරා-මරණ නැත්නම් බුදු කෙනෙක් පහළ වීම අවශ්‍ය වෙන්නේ නෑ. ජරා-මරණ වලින් නිදහස් වීම අවශ්‍ය වෙන්නේ, ඒ ජරා-මරණ අතිශයින් ම දුක් උපදවන දෙයක් නිසා. නමුත් ඒ ඉපදෙන ස්වභාවය, වයසට යන ස්වභාවය, මරණයට පත්වෙන ස්වභාවය පිළිබඳ සත්වයින්ට වැටහීමක් නැති නිසා ඒ දුකින් නිදහස් වීමක් ඇති කරගන්නට පුළුවන් වෙන්නේ නෑ. වයසට යන ස්වභාවය අපේ ජීවිතයේ තියෙනවා ද නැද්ද? වයසට යන ස්වභාවය සැප ඇති කරන එකක් ද? දුක ඇති කරන එකක් ද? මරණයට පත් වීමේ ස්වභාවය සැප ඇති කරන එකක් ද? දුක ඇති කරන එකක් ද? මෙන්න මේ ස්වභාවය තේරුම් ගත්තොත්, ඒ දුකේ ම වාසය කරන්නට කිසි කෙනෙක් කැමති වෙන්නේ නෑ. ඒ දුකින් නිදහස් වීම පිණිස කුසල් දහම් පුරුදු කරන්නට එයා කැමති වෙනවා.

උපන් හැම කෙනෙක් ම වයසට යනවා. ලෙඩ වෙනවා. මරණයට පත්වෙනවා. මේ විදියට වයසට යන්නට සිද්ධ වුණත්, ලෙඩ වීමට සිද්ධ වුණත්, මරණයට පත් වීමට සිද්ධ වුණත්, බොහෝ දෙනෙක් ඒ දුක තේරුම් ගන්නේ නෑ. ඒ නිසා ම ඒ අයට නැවත වතාවක් ඉපදෙන්නට සිද්ධ වෙනවා. එතකොට නැවතත් වයසට යෑම, ලෙඩ වීම, මරණයට පත්වීම කියන ඒ දුක් ගොඩට මුහුණ දෙන්නට සිද්ධ වෙනවා. යමෙක්

තමන් වයසට යනවා කියලා තේරුම් ගත්තොත්, ඒ වයසට යාම දුක් සහිත යි කියලා තේරුම් ගත්තොත්, තමන් ලෙඩ වෙන ස්වභාවයෙන් යුක්ත යි, ඒ රෝගී වීමේ ස්වභාවය දුක් සහිත දෙයක් කියලා තේරුම් ගත්තොත්, මරණයට පත්වීම දුක ඇති කරන එකක්, දුකට අයිති දෙයක් කියලා තේරුම් ගත්තොත්, එයාගේ සිත සංසිද්ධන්ට පටන් ගන්නවා. නිවෙන්ට පටන් ගන්නවා. එයා ඒ දුකෙන් නිදහස් වෙන්ට කැමති වෙනවා.

නමුත් වයසට යෑමේ ස්වභාවය, ලෙඩ වෙන ස්වභාවය, මරණයට පත්වෙන ස්වභාවය කියන තමාගේ ජීවිතයේ ඇත්ත තේරුම් ගන්ට බොහෝ දෙනෙකුට පුළුවන් වෙන්නේ නෑ. බුදු කෙනෙක් කලාතුරකින් පහළ වෙලා මේ ධර්මතා කියා දෙනකොට, ඉතාමත් ම ටික දෙනෙකුට ඒ දේවල් තේරුම් ගන්ට හැකියාව තියෙනවා. ඒ නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ අපේ ජීවිතය ගැන කියා දුන් ධර්මය අසන්ට ලැබුණු මේ වෙලාවේ දී ජීවිතයේ ඇත්ත ස්වභාවය තේරුම් ගන්ට අපි කල්පනා කළ යුතුයි. ඒ සත්‍යය තේරුම් නොගෙන ඉන්න තාක් සිතේ සංසිද්ධිමක් ඇති කරගන්ට පුළුවන් වෙන්නේ නෑ. සිතේ සංසිද්ධිමක් ඇති කරගන්ට නොහැකි කෙනාට නැවත වතාවක් දුක් සහිත තැන්වල ඉපදෙමින් මැරෙමින් දුක් සහිත සංසාරයේ ගමන් කරන්ට සිද්ධවෙනවා.

බොහෝ දෙනා තමන්ගේ ජීවිතයේ ඇත්ත ස්වභාවය තේරුම් ගන්ට දක්ෂ වෙන්නේ නෑ. ඇත්ත ස්වභාවය පසෙකින් තබලා, තාවකාලික වූ සැප සම්පත් ඔස්සේ ම හිත මෙහෙයවන්ට තරඟයක නිරත වෙලා වාසය කරන්නේ. 'මට ධර්මය පුරුදු කරන්ට විවේකය නෑ' ආදී වශයෙන් කල්පනා කරමින් ජීවිතයේ ලබාගන්ට පුළුවන් ලාභය අත් කර නොගෙන ම කාලය නාස්ති කරගන්නා ස්වභාවයක් තමයි දකින්නට ලැබෙන්නේ. නමුත් අපි බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දෙන මේ සංසාරයේ කෙළවරක් නැතිව විඳින්නට වෙන දුක් ස්වභාවය තේරුම් ගත්තොත් අපි ලාමක වූ සැප ඇති කරන, හීන සැප ඇති කරන දේවල් ඔස්සේ ම දුවන්නේ නැතිව, මේ දුක් ස්වභාවයෙන් නිදහස් වීම පිණිස කටයුතු කරන්ට කල්පනා කරනවා. ජරා-මරණ ගැන සිහි කිරීමක් තියෙනවා ද බලන්න. එහෙම නොතිබෙනවා නම් අපි දැන්වත් පුරුදු වෙන්ට ඕන ඒ ජරා-මරණ වල තියෙන හයානක කම ගැන සිහි කරමින් අප ඉදිරියේ තිබෙන හයානක ඉරණම ගැන තේරුම් ගන්න.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට පෙන්වා දෙනවා "මේ ලෝකයේ උපන්

මනුෂ්‍යයා, ජීවිතයේ සැබෑ ස්වභාවය නොදන්නා නිසා, ඒ ධර්මය පුරුදු නොකරන නිසා ම, වයසට යන ස්වභාවයෙන් සිටියදී ම, එම ස්වභාවය නිරුද්ධ නොවී තිබියදී ම, වයසට යන අය දැක්කා ම පිළිකුල් කරනවා, අප්‍රිය කරනවා, පීඩාවට පත්වෙනවා” කියලා. ඒ වගේ ම “ලෙඩ වුණ අය දැක්කා ම, මරණයක් දැක්කා ම ඒ දේවල් දැකලා හිත පීඩාවට පත් කරගන්නවා, පිළිකුල උපදවා ගන්නවා” කියලා. ඒ ධර්මය නොදන්නා කෙනාගේ ස්වභාවය. ඒ විදියට කල්පනා කරන කෙනාට හිතේ උපදින අකුසල් දුරු කරගත්ට බැරිව යනවා.

සසරේ බොහෝ කලක් දුක් දොම්නස් විඳිමින් ආපු අපි, මේ ජීවිතයේ දීත් ප්‍රමාණ කරන්ට බැරි දුක් දොම්නස් විඳින අපි, ආයෙමත් දුක් විඳිමින් සසරේ යනවා ද? මේ දුකින් නිදහස් වෙලා නිවන අවබෝධ කරගන්නවා ද? කියලා කල්පනා කරලා බලන්න. උපන් දා ඉඳලා මේ දක්වා කොයි තරම් අඩන්ට ඇද්ද? කළුළු හෙලන්ට ඇද්ද? දුක් පීඩා විඳින්නට ඇද්ද? කියලා සිහි කරලා බලන්න. අපට ඒවා අමතක යි.

වයසට යාමේ දුක විඳින්නට තියෙනවා. ඒ වයසට යාමේ දුක තවමත් අපි විඳලා අවසන් නෑ. ලෙඩ වීමෙන් ඇති දුක තවමත් අපට විඳින්නට තියෙනවා. මරණයට පත්වීමේ දුක තවමත් අපට විඳින්නට තියෙනවා. ලෙඩ වීමෙන්, වයසට යාමෙන්, මරණයට පත්වීමෙන් ඇතිවෙන දුක් මෙතෙකැයි කියලා හිතන්නට පුළුවන් ද? මේ විදියට වයසට යාම, ලෙඩ වීම, මරණයට පත්වීම ඉදිරියේ අපට විඳින්නට තියෙන දුක් සිහි කරන්න. ඒ විදියට සිහි කරද්දී එයා කලබල කරන කෙනෙක් වෙන්නේ නෑ. සංසිඳෙනවා. අකුසල් බැහැර කරලා කුසල් උපදවාගන්නට දක්ෂ වෙනවා. අකුසලයට හිත නැමෙන ස්වභාවය ඤය වෙලා නිරුද්ධ වෙන්නට පටන් ගන්නවා. ඒ විදියට අපි ජීවිතය දියුණු කරගන්නොත් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මයෙන්, උන්වහන්සේගේ මහා කරුණාවෙන් සැබෑ ම පිළිසරණ ලබාගත්ත අය බවට පත්වෙනවා. ඒ සඳහා ප්‍රමාද වෙන්නට එපා.

මේ අතිශය භයානක සසර දුක දුරු කරගැනීම පිණිස නුවණින් කල්පනා කරන්නට පුරුදු වෙන්න. “මම වයසට යන කෙනෙක්, ඒ ස්වභාවය ඉක්මවලා නෑ” කියලා කල්පනා කරන්න. “මම ලෙඩවෙන කෙනෙක්. ඒ ස්වභාවය ඉක්මවලා නෑ” කියලා කල්පනා කරන්න. “මම මරණයට පත්වෙන කෙනෙක්. ඒ ස්වභාවය ඉක්මවලා නෑ” කියලා කල්පනා කරන්න. මේ විදියට බහුල වශයෙන් කල්පනා කරන කොට අපේ හිත

මත්කරන යෙහිවන මදය, ආරෝග්‍ය මදය, ආයු මදය කියන ත්‍රිවිධ මදය ම දුරු වෙලා, ඤාය වෙලා, නිරුද්ධ වෙලා යනවා. ඒ විදියට ත්‍රිවිධ මදයන් නිරුද්ධ වූ කෙනා අතින් දුෂ්චරිතය සිද්ධ වෙනවා කියන දේ සිද්ධ වෙන්නේ නෑ. එයාට සුවරිතය පුරුදු කරන්ට පුළුවන්. දුෂ්චරිතය නිරුද්ධ වෙලා ගියාට පස්සේ එයාගේ හිතේ පසුතැවෙන ස්වභාවය නිරුද්ධ වෙලා යනවා. සුවරිතය කරන්ට කරන්ට එයා සංසිදෙනවා. සුවපත්භාවයට පත්වෙනවා.

වයසට ගියත් එයා සැපසේ වාසය කරනවා. ලෙඩ වුණත් එයා සැපසේ වාසය කරනවා. නිරෝගීව සිටියත් එයා සැප සේ වාසය කරනවා. එයා ජීවත්ව සිටියත් සැප සේ වාසය කරනවා. මිය ගියාට පස්සෙන් එයා සුගති ලෝකයක සැප සේ වාසය කරනවා. එහෙනම් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පණිවිඩය කුමක්ද? සැප සේ වාසය කිරීමේ හිතක් හදා ගැනීම යි. ඒ සදහා ජීවිතයේ සැබෑ ස්වභාවය තේරුම් ගනිමින් බහුල වශයෙන් සිහි කරන්ට ඕන. ඔහුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙන්වා දුන් ආකාරයේ සැපවත් ජීවිතයක් ගත කරන්ට වාසනාව උදා කරගන්ට පුළුවන්කම තිබෙනවා.

සුන්දර නිවහට පැමිණෙන්නට නම්

ඔබ දන්නවා ද මේ ජීවිතයේ සුන්දර දෙයක් තියෙනවා කියලා. ලස්සන දෙයක් තියෙනවා කියලා. නෑ නේද? නමුත් අපි පිළිගන්නට ඕන ජීවිතයේ සුන්දර පැත්තක් තියෙනවා කියලා. ලස්සන පැත්තක් තියෙනවා කියලා. එහෙම පිළිගත්තොත් මොකද වෙන්නේ? අපි ඒකට කැමති වෙනවා. ජීවිතයේ සුන්දර පැත්තක් තියෙනවා කියලා පිළි නොගත්තොත් අපි එබන්දකට කැමති වන්නේ නෑ. එයට කැමති වෙන්නෙ නැති කෙනා, නොදකින, නොපිළිගත් සුන්දරත්වයක් ඇති කරගන්නට එක එක දේ කරනවා. එයාට වෙහෙසක් ම යි. පීඩාවක් ම යි. ඔහුට සැබෑ සුන්දරත්වයක් කරා යන්නට බෑ. එයා මාර්ගයෙන් නැතුව, නොමඟින් යමක් ගන්නට කල්පනා කරනවා. නොමඟින් යමක් ගන්නට කල්පනා කරන්නේ ම හරි දේ කොහෙද තියෙන්නේ කියලා නොදන්නා නිසා ම යි. හරි දේ කොහෙද තියෙන්නේ කියලා දන්නවා නම් එයා ඒ තැනට යන්නේ මඟින් ම යි. මාර්ගයේ ම යන කෙනාට පීඩාවක් එන්නේ නෑ. මහන්සියක් වෙහෙසක් තියෙනවා. නමුත් පීඩාවක් නෑ. ඔහුට දවසින් දවස මොහොතින් මොහොත එන්නේ ප්‍රසාදය යි. සතුට යි. ඒ නිසා අපි මඟ ම සොයාගත යුතුයි. මඟ ම හඳුනාගත යුතුයි.

ඒ මග හඳුනාගැනීම පිණිස ආරම්භයේදී ම තෝරාබේරා ගත යුතු, හඳුනාගත යුතු, කල්පනා කළ යුතු දේ තමයි සුන්දර දෙයක් ලෝකයේ තියෙනවා කියලා පිළිගැනීම. සුන්දර දෙයක් තියෙනවා කියලා පිළිගන්න කෙනා, සුන්දර දේට කැමති වෙනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ අපට පෙන්වා දුන්නේ සංඛත, අසංඛත ධර්මයන් අතර අග්‍ර වූ දෙයක් ලෝකයේ තියෙනවා. යමෙක් අග්‍ර වූ විපාකවලට කැමති වෙනවා නම්, සංඛත අසංඛත දේ අතර තියෙන අග්‍ර වූ දේට කැමති වෙන්න කියලා දේශනා කළා. ඒ තමයි ලෝකයේ සුන්දරම දේ; නිවන.

නිවනේ සුන්දර බව ගැන තේරුම් ගන්න. ඒ සුන්දරත්වය ගැන තේරුම් නොගෙන ඒකට කැමැත්තක් උපදින්නේ නෑ. ඒ කැමැත්ත රහිත කෙනා අඳුරේ අතපත ගානවා වගෙයි. යමක් තියෙනවා කියලා අතපත ගානවා. නමුත් අහුවෙන්නේ මොකක්ද කියලා දන්නේ නෑ. ඒ නිසා නිවනට කැමති වෙන්න ඕන. නිවනට කැමති වෙන්නේ එහි සුන්දරත්වය ගැන හිතන කෙනා යි.

නිවනේ රාගයේ ගිනි නෑ. ද්වේශයේ ගිනි නෑ. මෝහයේ ගිනි නෑ. සියලු ගිනි නිව්ලා තියෙන්නේ. ඒ ගිනි නිවුන තැන සුන්දර යි. ගොඩක් අය 'මට රාගය එනවා. ගින්න තියෙනවා' කියනවා. පීඩාවෙන් ඉන්නවා. නමුත් පීඩා රහිත තැනට කැමති කෙනාට, පීඩාව තිබුණා කියලා කඩාගෙන වැටෙන්නේ නෑ. එයා දන්නවා 'මට යා යුතු සුදුසු තැන තියෙනවා' කියලා. එයාගේ ඉලක්කය තියෙනවා. දක්ෂ සොල්දාදුවෙක් වගේ. සතුරාගේ බලකොටු ඔක්කොම දන්නවා නම්, සතුරා හිටියා කියලා එයාට ගැටලුවක් තියෙනවා ද? නෑ. සතුරා ඉන්නවා කියලා දන්නවා. ඒ වගේම ජයග්‍රහණයත් දන්නවා. එයා යුද්ධය කරනවා. යුද්ධය කරන කොට අපහසුකම් තියෙනවා කියලා පැනලා යන්නේ නෑ.

ඒ නිසා නිවනට කැමති වෙන්න. නිවනට කැමති වෙන්නේ නිවනේ සුන්දර බව කල්පනා කළොත්. නිවනේ සුන්දර බව කල්පනා කරන කෙනා නිවනට කැමතියි. එයා කැමතියි රාගය රහිතව වාසය කරන්න. සාමාන්‍ය මනුෂ්‍යයාගේ ස්වභාවය තමයි රාගයට ආස යි. ද්වේශයට ආස යි. මෝහයට ආස යි. අපි ඒ සාමාන්‍ය මනුෂ්‍ය ස්වභාවය ඉක්මවලා හිතන්න ඕන. සාමාන්‍ය මනුෂ්‍යයා ඉක්මවලා හිතන්නේ කොහොම ද? රාගය නැත්නම් කොයි තරම් හොඳ ද කියලා හිතන්න. ද්වේශය නැත්නම් කොයි තරම් හොඳ ද කියලා හිතන්න. මෝහය නැත්නම් කොයි තරම් හොඳ ද කියලා හිතන්න. රාගය නැති තැන සැප යි

කියලා තේරුම් ගන්න. ද්වේශය නැති තැන සැප යි කියලා තේරුම් ගන්න. මෝහය නැති තැන සැප යි කියලා තේරුම් ගන්න. 'ඒ රාග, ද්වේශ, මෝහ නැති සිත උපදවාගෙන වාසය කරන්නට ඇත්නම්' කියලා හිතන්න. ඒකට කැමති වෙන්න.

එතකොට රාගයක් ආවා කියලා ඔහු ඒකට යටවෙන්නේ නෑ. ඇයි? රාගයට අකමැති හිත එයා ළඟ තියෙනවා. රාගය තියෙයි. රාගය තිබ්බා කියලා ඒකට එයා කැමති නෑ. රාගයට අකමැති හිත නැති කෙනෙකුට රාගයක් හටගත්තොත් මොකද වෙන්නේ? ඒකට යටවෙනවා. ශික්ෂාපද බිඳිනවා. මහා අර්බුද කරා යනවා. ඒ නිසා රාගයට අකමැති සිත උපදවාගන්නට ඕන. ද්වේශයට අකමැති සිත උපදවාගන්නට ඕන. මෝහයට අකමැති සිත උපදවාගන්නට ඕන. ඒ සඳහා නිවනට කැමති වෙන්නට ඕන.

යමෙක් නිවනට කැමති යි නම්, එයා සංඛත අසංඛත ධර්ම අතර අග්‍ර වූ දෙයට යි කැමති වෙන්නේ. ඔහුට අග්‍ර වූ විපාක කරා යන්නට පුළුවන්. අග්‍ර වූ විපාකය තමයි එයා සීලයෙන් සතුටු වෙනවා. සිතට රාගය ආවා කියලා සිල් බිඳෙන්නේ නෑ. එයා සතුටු වෙනවා මට මේ සා විශාල අර්බුදයක් තියෙද්දීත් සිල් රකිනවා කියලා. එතකොට ඒ රාගය නිසා පීඩාවක් තියෙනවා ? නෑ. යමෙකුට නොතෙමෙන තැනක් තියෙනවා නම්, හෙණ ගුගුරුවමින් වැස්සත් එයා හිතනවා 'මුළු ලෝකයට ම හෙණ ගහනා වැස්සත් මම නම් තෙමෙන්නේ නෑ' කියලා. කොළ අත්තක් වත් නැති ගහක් යට ඉන්න කෙනෙකුට? යන්නම් පින්නක් එද්දීත් බය හිතෙනවා 'මම දැන් තෙමිලා බත් වෙයි' කියලා. ඒ වගේ තමයි, රාගයට අකමැති සිත තියෙනවා නම් රාගයක් හටගත්තා කියලා ඔහුගේ හිතට බලවත් අර්බුදයක් එන්නේ නෑ.

ඒ නිසා අපි කවුරුත් ලෝකයේ තියෙන සුන්දර දේ ගැන කැමති වෙන්න. ජීවිතයේ සුන්දර පැත්තක් තියෙනවා කියලා පිළිගන්න. ඒ සුන්දර පැත්ත තමයි රාගය නැතිව වාසය කරන්නට පුළුවන්කම. ද්වේශය නැතිව වාසය කරන්නට පුළුවන්කම. මෝහය නැතිව වාසය කරන්නට පුළුවන්කම. අපි මේ ජීවිතයේදී ම එය අත්දකින්නට කැමති වෙන්නට ඕන. අපට පුළුවන් වෙයි ද බැරි වෙයි ද කියලා කල්පනා කිරීම අහඟරින්නට ඕන. ඉස්සර කාලේ ලංකාවේ මිනිස්සු සිරිපාදේ වදින්නට යද්දී ඔක්කොම දේපල ලියලා තියලා තමයි යන්නේ. ආපහු එන්නට වෙයිද දන්නේ නැති නිසා දේපල ඔක්කොම දරුවන්ට ලියලා තියලා වන්දනාවේ යනවා. එහෙම සිද්ධි ඉස්සර අපි අහලා තියෙනවා. ආපසු එන්නට වෙයි ද කියලා

නිශ්චිත නෑ කියන්නේ, එතනට යාගන්ට හැකි වෙයි ද දන්නේ නෑ. නමුත් එයාට සිරිපාදේ වදින්නට ඕන කියන කැමැත්ත තියෙනවා. ඒ කැමැත්ත නිසා ම අර දුක සේ හම්බ කළ සේරම දේ දීලා එනවා. ඔහු ජීවිත ආශාවත් අත්හැරල යි යන්නේ. පාරවල් වල අද වගේ බස් නෑ. සන කැලෑව. දවස් ගණනක්, මාස ගණනක් පයින් ඇවිදින්නේ. පාරක් දන්නේ නෑ. ඉසව්ව විතරයි දන්නේ. අසවල් පැත්තේ සිරිපාදේ තියෙනවා, එතන සිරිපතුල වන්දනා කරන්නට පුළුවන් කියලා විතරයි දන්නේ. හොයාගෙන හොයාගෙන යි යන්නේ.

බලන්න කොයිතරම් අවිනිශ්චිත දෙයක්, සොයාගන්ට දුෂ්කර දෙයක් හොයාගෙන යන ගමනක් ද? දේපලක් වෙන කෙනෙකුට ලියලා යන්නේ තමන්ට ආපසු එන්නට වෙයි ද දන්නේ නැති නිසයි. ඔහු ජීවිත ආශාව අත්හැරලා නේද? ජීවිත ආශාව අත්හැරපු කෙනා දේපල ටිකක් ලියලා දානවා. ජීවිත ආශාව තමයි බලවත් දේ. බලවත් ම ආශාව අත්හැරපු කෙනාට දේපල මොකක් ද? "ළමයින්. මට එන්නට වෙයිද දන්නේ නෑ. උඹලා හොඳින් හිටපල්ලා. මං වන්දනා කරලා එන්නම් " කියලා තමයි පිටත් වෙන්නේ. හරියට ම කොතනට ද යන්නේ? ඉන්නේ කොහේ ද? කොහෙන් ද කන්නේ? වතුර ටිකක් බොන්නේ කොහෙන් ද? මේ මොකුත් නිශ්චිතව ම දන්නේ නෑ. නමුත් එයාට අසරණ කමක් එනවා ද? අනාරක්ෂාවක් හිතට එනවා ද? හයක් එනවා ද? නෑ. කාත් කවුරුවත් නැතිව තනියෙන් යඳ්දි වනාන්තරයේ සතුන් මුණගැහෙයි ද? හොර හතුරෝ අහුවෙයි ද? අමනුෂ්‍යයන්ට ගොදුරු වෙයි ද? ඒ කිසි හයක් එන්නේ නෑ. එතකොට දේපල ටික නැතිවෙයි ද? ජීවිතය නැතිවෙයි ද? කියලා කිසි හයක් එන්නේ නෑ.

ඔහු ඒ හය දුරු කරලා ද? නෑ. එයා තුල හය තියෙනවා. නමුත් ඉස්මතු වෙන්නේ නෑ. ඉඩකඩම් හම්බකරන කාලේ ඒවා නැති වෙයි ද කියලා හය තිබුණා. නමුත් දැන් ඒ හය මතුවෙන්නේ නැත්තේ ඇයි? එයා තුල මහා බලවත් දේකට කැමැත්තක් තියෙනවා. බලවත් වූ විස්මිත දෙයක් පිළිබඳ බලවත් කැමැත්තක් තියෙනවා. ඒ කැමැත්ත කියන කුසලය මුල් කරගෙන, අර අකුසල සහගත දේ ඉස්මතු වෙන්නේ නෑ. එයාට බලවත් විරියක් උපදිනවා. ජීවිතාශාව අත්හැර දානවා. ජීවිතාශාව අත්හැර දාපු ගමන් ඊට පහළින් තියෙන දේපල, ඉඩකඩම්, ඥාති මිතුරන් ඔක්කොම අත්හැරෙනවා. ඒ ආශාවන් අත්හැරුණා ම හය, සැක සංකා මුකුත් නෑ. අර ඉසව්ව හොයාගෙන යනවා. ඇතැම් විට මඟදී මැරෙනවා. සමහර කෙනෙක් ගිහිල්ලා වන්දනාව කරගන්නවා. නමුත් ඔහු මඟ මැරුණත්

ලොකු පිනක් කරගෙන සුගතියේ උපදිනවා.

ඒ නිසා අපි ජීවිතයේ සුන්දර පැත්ත ගැන කල්පනා කරන්නට ඕන. ඒ සුන්දර දේ මොකක් ද? රාගය නැතිව වාසය කරන්නට පුළුවන්කම. ද්වේශය නැතිව වාසය කරන්නට පුළුවන්කම. මෝහය නැතුව වාසය කරන්නට පුළුවන්කම. එබැවින් මේ ලෝකයේ තියෙනවා. නිවන කියලා දෙයක් ලෝකයේ තියෙනවා. නිවනේ රාගය නෑ. ද්වේශය නෑ. මෝහය නෑ. රාගය නැති නිසා ම රාගය නිසා හටගන්නා වූ ගින්න නෑ. ද්වේශය නැති නිසා ම ද්වේශය නිසා හටගන්නා ගින්න නෑ. මෝහය නැති නිසා ම මෝහය නිසා හටගන්නා වූ ගින්න නෑ. ගිනි නැති නිසා එතන තැවෙන්නේ නෑ. දැවෙන්නේ නෑ. සුවපහසු යි. ප්‍රණීත යි. සුන්දර යි. ලස්සන යි. පහසු යි. වධ වේදනා නෑ. හැල හැප්පිලි නෑ. වාද හේද නෑ. ප්‍රාර්ථනා, බලාපොරොත්තු මොකක් නෑ. සිහින ලෝක නෑ. ඉතා ම ශාන්ත ප්‍රණීත ජීවිතයක්.

ඒ වගේ ජීවිතයක් සුන්දර නැද්ද? නැත්නම් අහස පොළොව ගැටලන්ට කල්පනා කරනවා මේ පුංචි දේවල් මහා විශාල ප්‍රශ්න කියලා හිතාගෙන. මේ ඉඳිකටු තුඩක් තරම් පුංචි දේ අලියෙක් ඔලුවේ තියන් ඉන්නවා වගේ නේද ඉන්නේ? බලපුවා ම ඉඳිකටු තුඩක දෙයක් තරම් වත් නෑ. අලියෙක් ඔලුවේ තියන් ඉන්නවා වගෙයි අර්බුදය. ඇයි ඒ පුංචි දේ අර්බුද බවට පත්වෙලා තියෙන්නේ? බලවත් කුසලයක් සිතේ නැති නිසයි. අකුසලය දුරු කිරීම පිණිස කුසලයක් තියෙන්නට ඕන. ඒ කුසලයෙන් තමයි අපට බලය ඇති කරලා දෙන්නේ. සොල්දාදුවාට ආයුධය නැත්නම් යුද්දෙට යන්ට බැනේ. අඩුගානේ දුවන්ට හරි පුළුවන් වෙන්නට ඕන. පුහුණුවක් තියෙන්නට ඕන. ඒ වගේ, අකුසලය දුරු කරන්නට යම් කුසලයක් තියෙන්නට ඕන. කුසලයක පිහිටලා තමයි අකුසලය දුරු කරන්නට තියෙන්නේ. නැත්නම් අකුසලය කුමකින් දුරු කරන්නට ද?

රාගය එනකොට ඒක දුරු කරන්නේ රාගයට අකමැති හිත මුල්කරගෙන යි. රාගයට අකමැති වෙන්නේ කුමක් මුල් කරගෙන ද? රාගයේ දුක් ස්වභාවය තේරුම්ගෙන යි. ඒ දුක් ස්වභාවය තේරුම් අරගෙන අපි නිවනට කැමති වෙන්නට ඕන. නිවනට කැමති වෙන්නේ නිවන කියලා සුන්දර දෙයක් ලෝකයේ තියෙනවා කියලා පිළිගැනීමෙන්. නිවන කියලා දෙයක් ලෝකයේ තියෙනවා කියලා පිළිගන්නේ කොහොමද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගැන විශ්වාස කිරීමෙන්. ඒ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ අවබෝධය පිළිගැනීමෙන්. ඒ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ

අවබෝධය පිළිගත්තු ගමන් එයා නිවනට කැමති යි. නිවනට කැමති වුණ ගමන් එයා රාගයෙන් තොරව වාසය කරන්ට කැමති යි. ඒ සඳහා බලවත් කැමැත්තක් තියෙනවා. ඔහු ලෝකයේ සංඛත, අසංඛත දේ අතර අග්‍ර වූ දේට පැහැදිලා.

අග්‍ර වූ දේට පැහැදුන කෙනා අග්‍ර වූ විපාකවලට හිමිකරුවෙක් වෙනවා. අග්‍ර විපාකය මොකක්ද? එයා සීලය නිසා සතුටු වෙනවා. රාගයට යට නොවී එයා සතුටු වෙනවා 'මට රාගය තිබ්බා, මං රාගයට යට වුනේ නෑ' කියලා. 'මට ද්වේශය තිබුනා. මං ද්වේශයට යට වුනේ නෑ' කියලා. 'මට අන් අය බනිද්දී මං කිපිලා ගියේ නෑ. මට අන් අය ගහද්දී මං කිපිලා ගියේ නෑ. මට දානෙ නොලැබී තියෙද්දී මං කම්පා වුනේ නෑ' මේ ආදී වශයෙන් කල්පනා වෙනවා. එතකොට එයා සතුටු වෙනවා. සතුටු වෙන්නේ කුමක් මුල් කරගෙන ද? එයාගේ ජයග්‍රහණය මුල් කරගෙන යි. ජීවිතයේ දිනපු දෙයක් නැත්නම්, සතුටු වෙන්නට දෙයක් නෑ.

දාඩිය පෙරෙන කොට 'අනේ මට දාඩිය දානවා' කියලා අඬනවා නම් එයා දිනපු දෙයක් නෑ. දිනු ලෝකයක් නෑ. දාඩිය ටිකට එයා පැරදිලා ගියා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කළා ඉවසීමෙන් ප්‍රභාණය කළ යුතු කාරණා. ඌෂ්ණය ඉවසීමෙන් ප්‍රභාණය කරන්ට කීවා. සීතල ඉවසීමෙන් ප්‍රභාණය කරන්ට කීවා. මැසි මදුරු උවදුරු ඉවසීමෙන් ප්‍රභාණය කරන්ට කීවා. සමහරු හිතනවා 'මම චීරයෙක්' කියලා, 'මට දේශනා ටික ඔක්කොම පාඩම්' කියලා. සීතලක් එතකොට, ඌෂ්ණයක්, දාඩියක් දානකොට 'මට නම් ඉන්ට බෑ' කියනවා නම් ඔහු දිනපු ලෝකයක් නෑ. හැමදාම කම්පාවෙන්.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දේශනා කළා "ආමිසය දායාද කරගන්ට එපා. ධර්මය දායාද කරගන්න" කියලා. නිරස ආහාරයක් ලැබුණා ම අපට පුළුවන් නම් ඉවසීමෙන් පුළුවන් ප්‍රමාණයක් හරි වළඳලා ආහාරයට ගිජු නොවී වාසය කරන්ට, එයාට ආපසු හැරිලා සතුටු වෙන්නට පුළුවන්. එයා දිනලා. හිතට ආපු ගිජුකමට අහු නොවී ඉන්ට පුළුවන් වුණා. මහා දාඩියක් දැම්මා ම ඉවසගන්ට බැරි නම්, කම්පා වෙලා ගියා නම්, එයාට ආපසු හැරිලා සතුටු වෙන්නට දෙයක් නෑ. ඊට පස්සේ දාඩිය නැතිවෙන ක්‍රමයක් ආවට පස්සේ සතුටු වෙනවා 'දැන් හරි හොඳයි' කියලා. ඒ සතුටු වුනේ දිනලා නෙවෙයි. එයා පරාජය ජය විදිහට දැකලා. ඒක මිනිස්සු බිලා සතුටු වෙනවා වගේ එකක්. ඒක සතුටක් ද? නෑ. ඒ

වගේ අපි 'මේක මට ඕන. මේක මට ඕන' කියලා ඉල්ලනවා. ඉල්ලලා ඉල්ලලා ලැබුණායින් පස්සේ සතුටු වෙනවා 'මං දිනාගත්තා' කියලා. එතන ජයක් තියෙනවා ද? නෑ. ඒ සාමාන්‍ය ලෝකය දිනන විදිය යි.

යමක් නොලැබෙන කොට ඒකට කඩා නොවැටී ඉඳලා 'මං දිනුවා' කියල යි සතුටු වෙන්න ඕන. තදට අවිව එනවා. සැර යි. පිච්චෙනවා. නමුත් එයා ඉවසීමෙන් ඉන්නවා. ඉවසනවා කියන්නේ අමාරුව උනුලනවා කියන එක යි. අමාරුව විඳිනවා. ටිකකින් ඒක ඉවර යි. එයාට පස්සේ හිතනට පුළුවන් 'මේ සා පීඩාව මං ඉවසාගෙන හිටියා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ දේ මං කළේ' කියලා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළා උෞෂ්ණය ඉවසීමෙන් දුරු කරනට කියලා. මං ඒක කළා. සීතල ඉවසීමෙන් දුරු කරනට කියලා. මං ඒක කළා. මැසි මදුරු උවදුරු ඉවසීමෙන් දුරු කරනට කියලා. මං ඒක කළා. එයාට ජීවිතයේ ආපස්සට හැරිලා සතුටු වෙන්න පුළුවන්. එහෙම යි ජීවිතය දිනන්නේ. පරාජය කියලා කියන්නේ අන් අය (පරා) ජයග්‍රහණය කළා. තමන් පැරදුණා. පරා කියන්නේ අනිත් කෙනාට. අනිත් කෙනා දිනුවා. අපි පැරදුනා. අනිත් කෙනා කවුද? අපේ හිතට ආපු අපහසුව කාට ද අයිති? මාරයාට යි. එයා දිනුවා. අපි පැරදුනා.

ලෝකය දිනනට ඒ විදියට බෑ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආශ්‍රව ක්ෂය කරන්නා වූ ආකාර අපට කියා දී තියෙනවා. ඉවසීමෙන් දුරු කළයුතු ආශ්‍රවය විදර්ශනාවෙන් දුරු කරනට බෑ. මගහැරලා දුරු කරනට ඕන ආශ්‍රවය විදර්ශනාවෙන් දුරු කරනට බෑ. දේශනාගාමිණී ආපත්තිය විදර්ශනාවෙන් දුරු කරනට බෑ. දේශනාගාමිණී ආපත්තියකින් නැගී සිටිය යුතු ක්‍රමය විදර්ශනාවෙන් දුරු කරනට බෑ. ඒ ආශ්‍රව ඒ ඒ ක්‍රමයට යි දුරු කරනට ඕන. සොල්දාදුවාට අවි ගබඩාවක් ඕන. ඒ අවි පුහුණු වෙන්නට ඕන. ගබඩාව තිබ්බාට විතරක් බෑ. විරෝධාර සොල්දාදුවාට දාඩිය ටිකක් දැමීමා ම කලන්නේ දානවා නම් 'හරි අමාරු යි. කිසි පහසුවක් නෑනේ' කියලා? ඊට පස්සේ අහිංසක යෝජනා ගේනවා 'අනේ අපට පහසුකම් අඩුයිනේ' කියලා. ඊට පස්සේ ලැබෙද්දී 'හරි පහසු යි නේ. හරි සුවයි නේ. මෙහෙමනේ ධර්මයේ හැසිරෙන්නේ' කියලා කල්පනා කරනවා නම් ඔහුට පරාජයන් දෙක යි!

දෙගුණයක් ගමන පස්සට ගිහිල්ලා. අර දැනුනු අපහසුව ඉවසීමෙන් දුරු කරනට බෑ. ඒ ආශ්‍රව ඉවසලා දුරු කරනට බැරි වුණා. ඒ පළවෙනි එක. අනෙක තමයි අර ලැබුණ ලාභ සත්කාරයට යට වෙනවා. එතකොට

පරාජයන් දෙක යි. ඒ පරාජයන් විදර්ශනාවෙන් දුරු කරන්ට බෑ. එහෙම පැරදි පැරදි විදර්ශනා කරන්ටත් බෑ. විදර්ශනාවෙන් දුරු කළ යුතු ආශ්‍රව තියෙනවා. හැම ආශ්‍රවයක් ම විදර්ශනාවෙන් දුරු කරන්ට බෑ. අපි මේ නිවැරදි මඟ දැනගන්ට ඕන. මඟ දැනගන්ට නම්, ඒ මඟ අවසානයේ අත් කරගන්නා ඉලක්කය ගැන දැනගන්ට ඕන. ඒ ඉලක්කය දැනගෙන, ඒ ඉලක්කයට කැමති වෙන්න. ඒ සඳහා තමයි දහම් දැනුම ඕන කරන්නේ. ධර්මය තුළ ඒ ගැන නොයෙකුත් ආකාරයට කියා දී තියෙනවා. ඒ නිසා ධර්මය ඉගෙන ගනිමින් මේ ධර්මයේ සුන්දර පැත්ත ගැන කල්පනා කරන්ට ඕන.

මහ රහතන් වහන්සේලා අපූරු විස්මිත දේ කළා. සාමාන්‍ය කෙනා කල්පනා කරනවා 'රහතන් වහන්සේලා කැලේ හිටියා. මාත් කැලේ යන්ට ඕන' කියලා. 'රහතන් වහන්සේලා ගල් ලෙන්වල හිටියා. මාත් ඉන්ට ඕන' කියලා. මේ හීන වගේ ලෝකවල අපි ඉන්නවා. සිහින ලෝක නෙවෙයි, 'හීන' ලෝක කියල යි කියන්ට සුදුසු. සිහින ලෝකය නම් කමක් නෑ, සිහිනයක් හරි තියෙනවා. සිහින ලෝකයේ සිහිනෙන් හරි ඉන්ට පුළුවන්. හීන ලෝකයක මුකුත් නෑ. කඩාවැටීම යි තියෙන්නේ. සිහිනයක් දැකපු කෙනා අවදිවෙලා හරි 'මං අපූරු දෙයක් දැක්කා' කියලා පොඩි ආශ්වාදයක් ගන්නවා. හීන ලෝකේ ඒකත් නෑ. හැමදාම අපහසුවෙන් ඉන්නේ. ඒකට 'හීන' ලෝකය කීවේ ඒ නිස යි. හීන ලෝකේ ඉන්න කෙනා සුන්දර තැනට ගරහනවා. අසුන්දර දේ පිළිගන්නවා.

ඒ නිසා අපි හීන ලෝක, සිහින ලෝක දෙක ම බැහැර කිරීම පිණිස කැමැති විය යුතුයි. සුන්දර වූ නිවනට කැමති විය යුතුයි. ඒ සුන්දරත්වයට කැමති වෙන කෙනාගේ ශරීරය කටු ගොඩක් උඩ තියෙනවා වෙන්ට පුළුවන්. මුළු ශරීරයේ ම දුක් හටගන්නවා වෙන්ට පුළුවන්. නමුත් හිතේ තියෙන අකුසල් ඔහු දුරු කරගෙන යි. දවසින් දවස, මොහොතෙන් මොහොත ජයග්‍රහණය කරමින් ඔහු ඉදිරියට යනවා. සුන්දරත්වය කරා ම යනවා.

පායන කාලෙට උෟෂ්ණය ඉවසන්ට පුළුවන් නම්, ඒ කාලේ ගතවුණාට පස්සේ අපි දිනලා. 'මේ සා දුෂ්කර කාලෙක මම කම්පා නොවී හිටියා' කියලා තමා ගැන තමන්ට සතුටු වෙන්ට පුළුවන්. එහෙම නැත්නම් පොඩ්ඩක් ඉර පායන කොට එයා කඩාගෙන වැටිලා. දාඩිය ටිකක් ඉවසගන්ට බැරි නම් අපි කොහොමද මහා ලොකු ජයග්‍රහණයක් කරා යන්නේ? ඒ විදියට අපි කල්පනා කරන්ට ඕන. අපට යම් පහසුවක්

ලැබුණොත් ඒක ගත්තට ඕන. නමුත් ඒ ලාභයට යට නොවී ඉන්නට ඕන. ඒ විදියට හිත හදාගන්නට පුළුවන්කම තියෙන්නේ ජීවිතයේ සුන්දර දේ ට කැමති වෙනකොට යි. මේ ජීවිතයේ මහත් වූ සුන්දර දෙයක් තියෙනවා. ඒ සුන්දර දේ තමයි රාගයට යට නොවී ඉන්නට පුළුවන් හිත. රාග රහිත හිත. ද්වේශය නැති හිත. මෝහය නැති හිත. ඒ රාග, ද්වේශ, මෝහ පීඩා නැති තැන. එබඳු තැනකට යන්න කැමති වෙන්න. ඒ කෙනාට දාඩිය, උණුසුම, සීතල, අර්බුද නෙවෙයි.

ඉස්සර කාලේ හිටපු උදවියට සියලු දේවල් අත්හැරලා ශ්‍රී පාදය වදින්නට යන්නට පුළුවන් වුණේ කොහොම ද? ජීවිතාශාව පවා අත්හැරලා දැමීමේ කොහොම ද? අතිශයින් විශ්මිත වූ දේකට බලවත් වූ කැමත්තක් ඔවුන් තුල තිබුණා. ඒ වගේ, අපි කවුරුත් නිවන කෙරෙහි බලවත් කැමැත්තක් උපදවාගත යුතුයි. නිවන කෙරෙහි බලවත් කැමැත්තක් උපදවාගත්ත කෙනාට බාහිර පරිසරයෙන් වේවා, බාහිර වෙනත් අයගෙන් වේවා, එන අපහසුකම් අර්බුද නෙවෙයි. ඒවා තුට්ටුවකට වත් සලකන්නේ නෑ. සිරිපාදේ යන කෙනා කකුල් රිදෙන එක තුට්ටුවකටවත් සලකන්නේ නෑනේ. සිද්ධාලේප ටිකක් ගා ගෙන යනවා. ඒ වගේ, ඒ සුන්දර නිවනට බලවත් කැමැත්තක් තියෙනවා නම්, රාග, ද්වේශ, මෝහ නැතිව වාසය කිරීම ගැන අප්‍රමාණ කැමැත්තක් තියෙනවා නම්, මේ අවිච්ඡේද, වැස්සෙන් එන අපහසුකම් අපි බලවත් දේවල් විදිහට ගන්නේ නෑ. ඒවායින් අපි බලවත් විදිහට කඩත් වැටෙන්නේ නෑ. අපහසුවක් නැත්තේ නෑ. නමුත් ඒ තුල අපි කඩාගෙන වැටෙන්නේ නෑ. ඊට පස්සේ ඒවාට එන පිළියම් වලට අපි ආශ්වාදයෙන් අනුවෙලා යන්නේ නෑ.

රාගය ආදී අකුසල් ඉස්මතු වෙලා ආවා කියලා ඒකට යටවෙලා යන්නේ නෑ. ඇයි? අපේ කැමැත්ත රාගය නැතිව ඉන්නට යි. රාගය නැතිව ඉන්නට කැමති කෙනාටත් රාගය උපදිනවා. නමුත් එයාට ඒ රාගය වධයක්. එයා ඒ රාගයට අකමැති යි. කලක් මෙහෙම ඉන්නකොට රාගය පවතියි ද? නෑ. ටික ටික දුරුවෙන්නට පටන් ගන්නවා. ඇයි? රාගය ගැන අකමැත්ත තියෙනවා. රාගයට අකමැති වුණේ කුමක් මුල් කරගෙන ද? රාග රහිතව වාසය කරන්නට කැමැති වීමෙනුයි. එහෙනම් රාගය නැතිව ඉන්නට කැමති වෙන්න. රාගය නැති හිතකට කැමති වෙන්න. එයා රාගයට අකමැති වෙනවා.

ඒ නිසා ජීවිතයේ සුන්දර පැත්ත ගැන කල්පනා කරන්න. ඒක මේ ජීවිතයේ අපි කලින් අහපු නැති පණිවිඩයක්. කලින් ඇහුවා වුණත් ඒක

පිළිගන්ට බැර වෙලා තියෙනවා. අපි ඒ ගැන කල්පනා කළේ නෑ. මේ ජීවිතයේත් ඒ ගැන කල්පනා නොකළොත් අපි මේ පුංචි පුංචි දේට හිත යට කරගන්නවා. සිත යට වුණා ම අපි පරාජය වෙලා. මාරයා දිනලා. එයා පහසුවෙන් දිනනවා. එයාට දිනන්ට අද කාලේ එව්වර අමාරු නෑ. අද මනුස්සයා ඉතා දුබල යි. කුඹියෙක් කාපුවා ම හොඳට ම ඇති. භාවනා කර කර ඉන්න කොට කුඹියෙක් ඇවිල්ලා කනවා. එව්වර යි. මහ අමුතු දෙයක් ඕන නෑ. දාඩිය ටිකක් වට්ටනවා. එව්වර යි. ඒ පැත්තක් දාලා යනවා. ඒ නිසා කල්පනා කරන්න, අපි එතරම් ම ලාමක වෙන්ට හොඳ නෑ. ලාමක වූ සිතකින් බලවත් දෙයක් කරා යන්ට බැනේ. ඒ නිසා අපි බලවත් හිතක් ඇති කරගන්ට ඕන. එතකොට බලවත් දෙයක් කරා යන්ට පුළුවන්.

බලවත් සිත මොකක් ද? නිවනට කැමති වීම යි. රාග, ද්වේශ, මෝහ රහිත වූ සිතකින් වාසය කරන්ට කැමති වීම යි. එයට කැමති වෙන්න. ඒක සුන්දර යි, ප්‍රණීත යි, ප්‍රිය යි, පහසු යි, සැහැල්ලු යි, අමාරු නෑ. එතනට කැමති වෙන්න. නිවනට කැමති වෙන්න. රාගය රහිතව ඉන්ට කැමති වෙන්න. එතකොට ඊට පහළින් එන කිසි දෙයක් අර්බුද නෙවෙයි. ඒ නිසා 'මේ ජීවිතයේ සුන්දර පැත්තක් තියෙනවා. ඒ සුන්දර ජීවිතය උපදවාගෙන මම වාසය කරන්ට ඕන' කියලා කල්පනා කරන කෙනාට ඒ සුන්දර ජීවිතය උපදවාගෙන වාසය කරන්ට පුළුවන් කලක් උදාවෙයි.

පූජ්‍ය නාවලපිටියේ අරියවංශ ස්වාමීන් වහන්සේගේ
සියලු ධර්ම දේශනා සඳහා
<https://damsayura.lk>
වෙබ් අඩවියට පිවිසෙන්න...!

පහත අන්තර්ජාල සේවාවන් ඔස්සේ ද
අපගේ දහම් සේවාවන් හා සම්බන්ධ විය හැකියි.

YOUTUBE—youtube.com/c/damsayura
FACEBOOK—facebook.com/damsayura
SOUNDCLOUD—soundcloud.com/damsayura
INSTAGRAM—instagram.com/damsayura
EMAIL—damsayura.lk@gmail.com

බොහෝ දෙනාට සැප පිණිස හේතු වන
මේ උතුම් පුණ්‍ය කර්මයට දායක වූ සියලු දෙනාට ම
උතුම් චතුරාර්ය සත්‍යය ධර්මය අවබෝධ වීම පිණිස ම
මේ පින් හේතු වාසනා වේවා...!
තෙරුවන් සරණයි...!

සැප සදනා සිත් පුඩුද තෙරේවා...!

සුජන නාවලපිටියේ අරියවංශ ස්වාමීන් වහන්සේ

මෙලොව පරලොව දෙලොවෙහි ම සුවපහසුව පිණිසත් සියළුම දුකින් නිදහස් වීම පිණිසත් මඟ කියලා දෙන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මයෙන් පමණයි. යළි කිසි කලක දුකට පත් නොවෙන ශ්‍රේෂ්ඨ ජීවිතයක් උපදවාගැනීම පිණිස බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මයෙන් මඟ පෙන්වනවා. යමෙක් යම් කලක දුකට පත්වෙනවා නම් ඒ දුකෙන් නිදහස් වීමක් ලබන්ට නොලැබෙනවා නම් ඔහුගේ ජීවිතය ශ්‍රේෂ්ඨ එකක් වෙන්නේ නෑ. නමුත් යමෙක් ඉතා භොදිත් ධර්මය පුරුදු කළොත් කිසි කලක යළි දුකට පත්නොවෙන විදියට ජීවිතය දියුණු කළ හැකියි. ඒ වගේම ඉතාම සුවපහසු ජීවිතයක් උපදවාගන්ටත් පුළුවන්කම තියෙනවා. එබඳු ජීවිතයක් ශ්‍රේෂ්ඨ යි. ඒ සදහා මඟ පෙන්වන්නේ ධර්මය පමණයි.

දම්සයුර ආරණ්‍ය සේනාසනය
මාණික්කවත්ත, රක්වාන

[youtube.com/damsayura](https://www.youtube.com/damsayura)

[facebook.com/damsayura](https://www.facebook.com/damsayura)

info@damsayura.lk

[soundcloud.com/damsayura](https://www.soundcloud.com/damsayura)

ISBN 978-624-97745-0-6

9 786249 774506 >